

Reagan'ın "ara-çözüm" manevrası barış hareketini zayıflatamadı

Yüzbinlerce kişi barış için yürüdü

Yazısı
sayfa 16'da

Yabancı düşmanlığı

Federal Almanya'daki 6 Mart erken seçimlerinden önce hazırlanan "Yabancılar Raporu" yeni Kohl hükümetinin yabancılar politikası haline gelecek mi, gelmeyecek mi? Bu tartışılardır, "Yabancılar Raporu"ndaki politika çoktan uygulanmaya başlandı bile.

Ocak ayı sonunda Halk-Der örgütleri kapatıldı. Yönetici ve üyelerinin evleri polis tarafından basıldı. Sığınmacılar gruplar halinde uçaklara bindirilip Türkiye'ye iade edilmeye başlandı. Politik sığınmacı C. Kemal Altun için, Türkiye'de idam talebiyle yargılanacağı biline iade kararı alındı.

Türkiye Postası'nın geçen sayısında belirtildiği gibi, "Yabancılar Raporu" yabancı işçileri "bir çeşit sınır dışı edilme sırasına sokuyor". Ve ilk sırada da "politik faaliyet gösteren" yabancılar ve politik sığınmacılar yer alıyor.

Eğer yabancı işçi örgütlerinin yöneticileri, aktif üyeleri "politik faaliyet gösteriyorlar" gerekçesiyle, politik sığınmacılar da, çeşitli bahanelerle sınır dışı edilebilirlerse ve bu Alman kamuoyuna benimsenebilirse, "Yabancılar Raporu"nun geri kalan kısmını uygulamak çok daha kolaylaşacaktır. Ve sıra, etliye-sütlüye karışmadan bir kenara çekilip "yılanın kendisine dokunmayacağı" sanan yabancı işçiye, Türkiye'ye geldiğinde, onun hakkını savunacak, ona arka çıkacak kimse kalmayacaktır.

Üzerinde durulması gereken bir nokta şudur: Yabancı düşmanlığı doğuran nedenlere karşı savaşmadan yabancı düşmanlığına karşı da etkili bir savaş verilemez.

Tipki "Yabancılar Raporu" gibi, yabancı düşmanlığı da durup dururken, kendi başına çıkmadı ortaya. Bu olgu, 1970'lerden başlayarak çığ gibi büyüyen ekonomik bunalımın, işsizliğin, bu bunalımı ve işsizliği daha da arttıran silahlanma harcamalarının, yerli-yabancı bütün işçilerin kazanılmış haklarına yapılan saldırıların sonucudur. Tekeller, ağırlaşan toplumsal sorunların gerçek suçlusunu, kendilerini halktan gizleyebilmek için, suçlu yabancıların sırtına yıkabilmek için, yabancı düşmanlığını özel olarak kendileri yaratıyorlar.

Alman halkının saflarına saçılmaya çalışılan yabancı düşmanlığı mikrobi yalnızca yabancıları tehdit eden bir tehlike değildir. Yabancı işçiler işsizliğe karşı, kazanılmış hakların geri alınmasına karşı, sosyal fonların kısıp silahlanma harcamalarının arttırılmasına karşı, Amerikan roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı verilen savaşın dışında kalarak bu mikrobi etkisizleştirmekte üzerlerine düşeni yapamazlar.

Hitler'in iktidara gelişinin 50.yılında, aynı filmin "Yahudiler" bölümünün bir kez daha oynatılmasını engellemek, Alman işçi sınıfıyla, ilerici güçleriyle, diğer yabancı işçilerle birlikte Türküyelilerin de, özellikle onları temsil eden örgütlerin de görevidir.

Tırmanan yabancı düşmanlığı karşısında içe kapanmak, yalnızca yakınmak işe yaramıyor.

Ahmet KARDAM

● Federal Almanya'da CDU/CSU'nun "Oster yürüyüşlerini komünistler düzenliyor" biçimindeki korkutma girişimlerine yerli-yabancı bütün barışseverler, yüzbinlerin katıldığı gösterilerle cevap verdiler: "Atom roketlerine ülkemizde yer yok!"

Elbistan'da yüzlerce yapı işçisini sıkıyönetim gözetimine aldı

● Elbistan Termik Santrali inşaatında çalışan yüzlerce yapı işçisi sıkıyönetimce gözetim altına alındı.

Türkiye muhabirimiz bildiriyor - Kahramanmaraş'a bağlı Elbistan ilçesindeki Termik Santral inşaatının bir bölümünün ihalesini alan Amerikan Foster Villa şirketinin çalıştırdığı işçiler, gruplar halinde gözetim altına alınarak Kahramanmaraş'a götürüldüler.

Şubat ayı maaşlarını Foster Villa şirketinden alamayan işçiler Mart ayının ikinci haftasında kendi aralarında bir komite kurarak haklarını aramaya hazırlanıyordu. Durumu öğrenen sıkıyönetim makamları, 10 bin dolayında işçinin çalıştığı Elbistan Termik Santrali inşaatında muhtemel bir grev hareketini önlemek için, ilk önce aralarında komite üyelerinin de bulunduğu 30 işçiyi gözetim altına aldı. Gözetim altına alınan bu ilk grup Kahramanmaraş'ta sorgudan geçirildikten sonra serbest bırakılırken, işçilerin gruplar halinde gözetim altına alınmaları sürmekteydi.

Sorgulama sırasında işkence de yapan sıkıyönetim yetkililerinin işçilere, "Hak böyle alınmaz, sıkıyönetime başvursaydınız hakkınızı alırdınız" dedikleri bildirildi.

BU SAYIDA

**Bir Milyon İşçiye Daha
Grev Yasağı**
Sayfa 4

● **Roma Şeytan Üçgeni:
MHP-Mafya-CIA**

Sayfa 12-13

● **Kürt Şairi Cegerxwin
ile Söyleşi**
Sayfa 8

Mustafa Hayrullahoğlu işkencede öldürüldü

● Ekim ayında polisin gözetimine alıp işkenceyle öldürdüğü Hayrullahoğlu'nun mezarı 5 ay sonra bulundu. Uluslararası Af Örgütü'nün başvurusuna Aralık ayından beri yanıt verilmiyor. Hayrullahoğlu'nun ailesi polisin sürekli tehdidi ve baskısı altında

Mustafa Hayrullahoğlu'nun durumuyla ilgili olarak Türkiye yetkili makamlarına başvurduğu, ancak bugüne kadar hiç bir cevap alınmadığı da bildirildi.

Mustafa Hayrullahoğlu Ekim ayı başlarında ortadan kayboldu. Ailesi kendisini araştırırken, İsveç'ten kendisine aitmiş gibi gösterilmek istenen ve sağlığının iyi olduğunu yazan bir mektup geldi.

Ekim ve Kasım ayları boyunca polis, Hayrullahoğlu'nu İstanbul'daki evinden defalarca aradı. Aralık ayı başında ise, Diyarbakır'da yaşayan annesine gelen bir haberde, oğlunun İstanbul'da gözetim altında olduğu bildiriliyordu. Gerçekten Hayrullahoğlu'nun adı, Selimiye Cezaevi'nin kayıtlarında vardı. Ancak annesinin tüm ısrarlarına rağmen Mustafa Hayrullahoğlu ailesine gösterilmedi ve kendisi hakkında hiç bir bilgi verilmeydi. Bir süre sonra, Hayrullahoğlu'nun kayınpederi morga çağırılarak gösterilen bir ceset üzerinde kimlik tespiti yapması istendi. Ancak Hayrullahoğlu'nun kayınpederi cesedi teşhis edemedi.

Ailesinin ısrarlı araştırmaları sonucunda, 15 Şubat günü morg kayıtlarında Hayrullahoğlu'nun fotoğrafı bulundu. Bu defa da, nereye gömüldüğü konusunda bilgi verilmeyordu. Ailesinin ısrarlı çabaları sonucunda alınabilen bilgiler ise son derece çelişkiliydi. Sıkıyönetim Savcılığı Hayrullahoğlu'nun 21 Ekim 1982 günü gözetim altına alındığını ve 26 Ekim günü intihar ettiğini iddia ederken, Cumhuriyet Savcılığı 5 Kasım 1982'de yakalandığını ve 16 Kasım'da hastalanarak hastaneye kaldırılarak öldüğünü ileri sürüyordu.

Hayrullahoğlu'nun işkencede öldüğünü kesin olarak öğrenen eşi ve ana babası kendi araştırmaları sonucunda, Mustafa Hayrullahoğlu'nun Kasımpaşa'daki kimsesizler mezarlığında bir mezara başka bir ad altında gömüldüğünü tespit edebildiler. Ancak, yetkili makamların mezarın açılmasına izin vermedikleri ve Hayrullahoğlu'nun eşi ve ailesi üzerindeki baskı ve tehditleri giderek arttırdıkları bildiriliyor.

Demokrasiye böyle geçiliyor

Hayrullahoğlu'nun işkenceyle öldürüldüğünü bildiren Sıtkı Coşkun'un açıklaması şu sözlerle bitiyordu: "İnsan haklarından yana ve çağımızın yüzkarası işkenceye karşı olan herkesi, tüm uluslararası kuruluşları, bu alçakça cinayeti ve katledilen arkadaşımızın ailesine yönelik baskıları protesto etmeye çağırıyorum."

Bu yeni cinayet, cuntanın ne ilk ne de son cinayettir. 12 Eylül'den hemen sonra Maden-İş Sendikası Bursa şubesi avukatı Ahmet Feyzioğlu'nun işkenceyle öldürülmesiyle başlayan cinayet zinciri, bugüne kadar çeşitli siyasal kesimlerden pek çok adla sürüp gidiyor. Hayrullahoğlu olayında işkence nedeniyle ölüm o kadar açıktır ki, kimsesizler mezarlığına gizlice gömülüp mezarın bile ailesinden saklanmak istenmiştir.

Upuzun bir işkence ve siyasal cinayet zincirine vurulmuş olan Türkiye, "demokrasi"ye işte böyle geçiyor...

HINDI GELECEK YERDEN TAVUK ESIRGENMEZ ! (Atasözü)

BASINDAN SEÇMELER

Basın kendi “özgürlüğünü” tartıştı

● Önümüzdeki günlerde çıkarılacak olan yeni Basın Yasası, Cuntanın Anayasası'nın basına getirdiği kısıtlamaları daha da pekiştiriyor ve ağır yasaklamalar getiriyor.

● Basın Yasası'nın temel ilkeleri belirlendi. Basının ağır baskılar altında olduğu bu koşullarda bile, basın özgürlüğünün yok edilmesine karşı sesini yükseltenler oldu.

● Kimi gazeteler ise yasakları benimsemekle kalmayıp yeni yasaya şimdiden övgüler düzerken “müstehcen” yayına ağırlık veren gazeteler buna konan yasakları kınadılar.

Tercüman

Bu gazetenin başyazarı Nazlı Ilıcak, 27 Mart tarihli “Basın Hürriyeti” başlıklı yazısında demokrasi ve basın özgürlüğünün Türkiye'nin koşullarına uymadığını ve basının özgürlükleri genişletmek için uğraşmaması gerektiğini savunuyordu.

Türk demokrasisi aşırı akımlara kapalı bir demokrasidir. Basının da bu kurallara içinde hareket etmesi icap ediyor. Basın, komünizmi, faşizmi, ırkçılığı, herhangi bir diktatörlüğü ve layıklığı zedeleyici fikirleri övüp yayamaz. Demokrasimiz, senelerdir bu çerçevede içinde kalmıştır...

Türkiye gerek coğrafi mevkii, gerekse ekonomik ve sosyal şartları dolayısıyla demokrasiyi yıkmayı amaçlayan aşırı akımlar karşısında dikkatli davranmak zorundadır...Bu özel şartlar yüzünden, getirilen sınırlamaları anlayış ve olgunlukla karşılamak gerekiyor...

Bugün basının hedefi, Anayasa ve kanunların çizdiği çerçeveyi genişletmekten ziyade, bu çerçeve içinde kalan hürriyetlerini koruma olmalıdır.

GÜNEŞ

Tercüman'ın eski Genel Yayın Müdürü iken Çavuşoğlu-Kozanoğlu Holding'in çıkarttığı Güneş Gazetesi'ne transfer eden Güneri Cıvaoğlu, gazetenin 27 Şubat günlü sayısında “Basının İç Denetimi” başlıklı bir yazı yazdı. Basın özgürlüğünü tümüyle yok etme hazırlıklarının yapıldığı o günlerde Cıvaoğlu, kendisi için neyin önemli olduğunu şöyle ortaya koyuyordu:

Müstehcen yayınlar yasaların denetimi altındadır. Müeyyideleri ağırdır.

Ama bu alanda yasalar yeterli midir? Yasaların ötesinde mesleki denetim gerekmez mi?

Türkiyelileri uyutma kampanyası

● Federal Almanya'daki erken seçimlerin ardından Türkiye boyalı basınında Kohl hükümetini Türkiyelilere hoş göstermeyi amaçlayan bir kampanya başlatıldı. Bu kampanya, başta “Yeşiller” olmak üzere yabancı dostu ilerici partileri karalama ve Kohl hükümetindeki koalisyon ortağı FDP'yi “kurtarıcı” ilan etme amacını taşıyordu. Bu kampanyanın başını Tercüman gazetesi çekti.

Tercüman

Bu gazetenin Genel Yayın Müdürü Hakkı Öcal 28 Mart günü “Yabancılar ve Partiler” başlıklı “Tercüman'dan Mektup” köşesinde şunları yazıyordu:

Yeşiller, “dış yeşil, iç kırmızı” olduğu için “karpuz” a benzetilebilir. Almanya'da Yeşiller, yabancıları destekler görünüyor. Bu, bir çoğuna göre, yabancıları da, karpuzun içine, yani kırmızıya dönüştürmeye yönelik bir stratejidir. Büyük partiler SPD ve CDU/CSU ise, bozulan ekonomik düzen sebebiyle, yabancılarla karşı, özellikle Türklere karşı tedbirler alınmasından yana görünüyor.

Burada bir yanlışlık var. Büyük partilerden SPD'nin yabancı dostu olduğu, sertlik taraftarının sadece CDU/CSU olduğu ileri sürülüyor ki, bu kesinlikle doğru değil. CDU/CSU kadar, SPD de Türklere ve yabancılarla karşı olmuştur. Yabancılar aleyhinde bugüne kadar alınan kararların çoğunda SPD'nin imzası vardır.

Almanya'da, yabancıların meselelerine insanlık haysiyeti, “insan hakları”, “evrensel hukuk”, “anayasal haklar” açısından sahip görünen tek parti ise şu anda FDP'dir.

Son koalisyon görüşmelerinde Zimmermann gibi sertlik taraftarı bir politikacıya rağmen, yabancılar yasasında olumsuz değişiklikler yapılmasını, “şimdilik” bile olsa durdurmak, FDP'nin masaya yumruğunu vurması sayesinde oldu.

FDP'nin yüzde 5 engelini aşip Meclis'e tekrar girmesi, Alman demokrasisini, “yaşama” mücadelesinde başarıya götürmekle kalmadı, aynı zamanda, Alman hükümetine, yabancılar aleyhine kararlar almasını önleyecek bir “fren” niteliği de getirdi.

Bugünün uygar ve açık fikirli toplumlarında “porno” deyimi var. “Porno”dan biraz daha ılımlı sayılabilen yayınlar için “seks” deyimi kullanılıyor. Daha ılımlısı aranırsa “erotik” yayınlar var. “Roman-tik erotik” yayınların, sayfalara yansiyebileceği öne sürülmekte...

Bunların hepsi dışında da çiftlerin ilişkileri için “eğitici” ya da “ansiklopedik” yayınlar, günümüzün en tutarlı, en ciddi gazetelerinde yer almaktadır.

Sayıdığımız bunca kavram, her biri sayfalarca sürecektir tartışmaların, seminerlerin konusudur. Bir yasa maddesinin içinde yeterince tanımlanamaz, yorumlanamaz...

Müstehcenlik bir örnektir. Hiç kuşku yok ki, ak ya da kara olmayan ve gri bölge olarak kalan her tereddüt alanında basının otokontrolü en yetkin ve geçerli denetim yoludur.

Hürriyet

Bu gazetenin 29 Mart günlü sayısında Oktay Ekşi “Quo Vadis!..” başlıklı yazısında hazırlanmakta olan Basın Yasası'nın kendisini “çok kaygılandırıldığını” söylüyordu:

Şimdi sıranın “basına”, daha doğrusu “basın özgürlüğüne” geldiği anlaşıyor...

Yeni Anayasa, basın özgürlüğünü önemli ölçüde kısıtlayan hükümler ihtiva ettiği için, yeni Bakan'ın ve onun üyesi olduğu hükümetin, bu hükümlere paralel bir tasarı hazırlaması zorunluydu...

Oysa anlaşıldığına göre, “kamu hizmetinden yasaklanmış kişilerin gazetecilik yapamayacağı”na, “imzasız yazıların sahiplerini açıklamayan yazışmaları müdürlerine en az 1 yıl hapis cezası verme” eğilimi-ne ve “valilerin basın üzerine baskı koymalarına imkan veren yetkileri daha da genişletme” arzusuna kadar bir çok hususun henüz “madde” haline gelmeseler de “belirlenen noktalar” arasına girdikleri anlaşılmaktadır.

Oysa bir insanın “kamu hizmetinden yasaklanması” onun “düşünme, söyleme ve yazma” hakkının da elinden alınması anlamına gelemmez, gelmemelidir. Çünkü “düşünme ve onu ifade etme” tamamen ayrı bir işlevdir, istisnasız her “insan”ın hakkıdır.

Hele “anonim” yani “imzasız” yazıların sahiplerini açıklamayan yazışmaları müdürlerine hapis cezası verileceğini ifade eden ilke, daha da vahimdir. Çünkü ilke bu tasarı üzerinde çalışanların “düşüncenin kendisi” yerine “düşüncenin sahibi” ile uğraşmayı, yani “konuşmasını, yazmasını istemedikleri” kişileri susturmayı planladıklarını ortaya koymaktadır.

Açık konuşalım: Bu rotanın bizi nereye götüreceğini düşündükçe zaman zaman çok kaygılanıyoruz.

Cumhuriyet

İlhan Selçuk 27 Şubat tarihli “Basınınızın Geleceği” başlıklı yazısında 12 Eylül'den bu yana bir kaç kez kapatılan Cumhuriyet'de demokrasi olmadan ve basın tekellerinden kurtulmadan basın özgürlüğünün de var olamayacağını söylüyordu:

Bir hesap tutulsa bizim toplumda en çok iki sözcüğün sabahdan akşama dek beş vakitte yinelenildiği görülecektir. Bunlardan birisi demokrasi, öteki Batıcılık'tır; ama bu iki kavramı da kar helvası gibi yoğuran mantıkla kullandığımız için sağırılar diyalogu sürer gider.

Özendiğimiz basın Batılı demokratik rejimlerde geçerli olamaz. Peki, Batı basını hangi temel üzerinde yükseliyor? Üniversite giriş sınavında bu soruya karşılık öğrenci şu yanıtı vermelidir:

İşçi ve işverenlerin haklarını belirleyen yeni “Çalışma Yasası” ufak ufak hazırlanıyor...

Türkiye Postası 15 günde bir cuma günleri çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völker Verständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaust.1 Verantwortlicher Redakteur: Mehmet Aksoy Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwort-

-Fikir özgürlüğü!

Fikir özgürlüğü olmayan yerde basın özgürlüğünün yok olacağı kesindir; ama, fikir özgürlüğünün bulunduğu ülkelerde bile basının sorunları ağırdır. Çünkü siyasal demokrasi çerçevesinde basını tehdit eden ekonomik baskıların varlığı yadsınamaz. Batı'nın çoğu ülkesinde gazetelerin ve dergilerin üzerindeki ekonomik tehditlerin nasıl giderileceği

tartışılmaktadır. Tekelcilik, basın özgürlüğünün de düşmanıdır. Batı kapitalizminde siyasal demokrasiyi mendeneye almak isteyen büyük tekelcilerin varlığını gazeteler bir tehlike saymaktadırlar. Demek ki Batı rejimlerinin basını iki ayak üzerinde duruyor:

-Siyasal demokrasi...
-Ekonomik bağımsızlık.

Türkiye'ye verilecek görev

● “Türk ordusunu modernleştirmek” gerekçesiyle Reagan yönetiminin Türkiye'ye vermek istediği askeri “yardım” Mart ayı içinde ABD Kongresi'nde tartışılmaya başlandı. Bu tartışmalar sırasında ABD'nin bu “yardım” karşılığında Tür-

kiye'yi Ortadoğu'da kendi jandarması olarak kullanmayı planladığı ve bu amaçla Türkiye'ye NATO dışında özel görevler vermeye niyetlendiği iyice açığa çıktı. Birçok köşe yazarı bu konu ile ilgili yazılar yazdılar.

Milliyet

Bu gazetenin 26 Mart tarihli sayısında Mehmet Barlas “Türkiye ve Barış!..” başlıklı yazısında Türkiye'nin Ortadoğu'da ABD jandarması olmasının hiç bir sakıncası olmayacağını söyledi:

...Türkiye'nin müttefikleri ile mevcut bağlarını güçlendiren adımların, bizi bir oldu-bittiye sürükleyeceğini de sanmıyoruz.

Çünkü bütün dostluklarımız, Türkiye'nin NATO ittifakının güçlü bir üyesi olduğu varsayımı üzerine kurulmuştur. Türkiye dış politikasını, asla bir Finlandiya modeli üzerine oturtmamıştır.

Bu bakımdan ulusal güvenliğimiz için gerekli olan askeri altyapı yatırımlarının ve modernleştirme çalışmalarının, Türk halkı tarafından desteklendiğini herkes bilmelidir.

Milliyet'in aynı günlü sayısında M.Ali Birand, “Yeni İstekler Gelebilir” başlıklı yazısında ABD'nin Türkiye'ye vermek istediği jandarmalık görevi konusunda cuntanın “iş olacağına varır” politikası izlediğini ima etti ve ABD'ye karşı mesafeli ve “dengeli” bir politikada karar kılmasını istedi.

Türkiye'nin önünde iki seçenek bulunmaktadır:

1. Bilinçli olarak, Amerika ile Ortadoğu'ya yönelik yakın işbirliği kurmanın olumlu ve olumsuz yönleri tartışılır, uzun vadeli politik hedeflerimize ters düşüp düşmediği tartışılır ve kesin bir karar verilir. Yani, kabul edilir ve bunun gerektirdiği tüm sorumluluk alındığı gibi, faturası da kesilir...Veya reddedilir.

2. Reddetmek de Amerika ile işbirliğini tamamen kesmek olmayacağına göre, daha dengeli bir işbirliği sürdürülmeye çalışılır.

Ortadoğu'daki dost ve kardeş ülkelerle iyi geçinmeye çalışan Türkiye, bir yandan Avrupa, öte yandan da Amerika'yla ilişkilerini dengeli bir şekilde kolaylıkla tutabileceği gibi, Sovyetler Birliği'yle ilişkilerini de kriz aşamasına getirmeden sürdürebilir.

Bu tip ilişkilerin en aletmeyeceği tek yaklaşım ise, kararsızlık, görmemezlikten gelmeye çalışma ve “olacağına varır” şeklindeki düşünce yöntemidir.

Belki Türk toplumunun kısa vadede biraz daha fedakarlık yapmasına yol açan, ancak, hence Türkiye'nin Ortadoğu'da Amerika ile içiçe bir politika izlemeye, daha dengeli ve dolayısıyla uzun vadede daha yararlı sonuç getirebilecek olan “dengeli” bir politika izlemelidir.

Henüz işin başındayız. Bu yönde daha ilk adımlar atılmıştır. Yakında yeni istekler gelebilir. Yani iş havaalanlarının modernleştirilmesiyle bitmeye-bilir. Bu nedenle, çok süre harcamadan, kesin bir politika saptamamız gerekmektedir.

Aynı gazetenin 25 Mart tarihli sayısında ise Mümtaz Soysal aynı konuyu “Üç Çıkar” başlıklı yazısında ele alıyordu. Soysal, “Türkiye eğer Ortadoğu'da özel bir görev üstlenecerse bu NATO kararlarıyla olmalıdır” görüşünü savunuyordu:

Şimdi, gerçekçi davranmayı başka niteliklerin önüne koyan insanların çoğu gibi, “NATO dediğin zaten Amerika demek değil mi?” diyebilirsiniz. İlk bakışta pek bir şey değişmiyormuş gibi gelebilir size.

Oysa, işin görünüşü bakımından değilse bile özü bakımından değişen pek çok şey vardır: Türkiye'nin üyesi bulunduğu bir ortaklığın kararı gereği, yükünü ve sorumluluğunu da o ortaklıkla paylaşarak caydırıcılığa hazırlanması başka şeydir, öbür ortaklarını atlayıp, coğrafya bakımından bölgenin komşusu bile olmayan Atlantik ötesi bir devletle birlikte neyin bekliliği olduğu belirsiz bir bekçilik üstlenmesi başka şey.

Bu noktada sonuna kadar hassas davranmak zorundayız. Çünkü, NATO çerçevesinden çıkıp bir devletin dünya çapındaki çıkarlarıyla ilgili ikili

çerçevelere girildikçe, bütün bir ittifakın ortak çıkarlarından ve dolayısıyla kendi çıkarlarımızdan uzaklaşma tehlikesi de artar.

Milli Gazete

Bu gazetenin 28 Mart tarihli sayısında Abdurrahman Dilipak “Bay Anderson Diyor ki” başlıklı yazısında kapalı kapılar ardında dönen pazarlıkların Türkiye'yi bir nükleer savaşa kadar sürükleyebileceğini söylüyordu:

Evet, Bay Anderson diyor ki: “ABD'nin Körfez için Türkiye'ye ihtiyacı var...”

ABD, Türkiye'ye muhtaç, ama bu muhtaçlık rica, minnet şeklinde değil de baskı ve pazarlığa dönüş-türülmek isteniyor galiba...

Biz, Muş, Batman, Erzurum, Erzincan, Murted, Sivrihisar, Bandırma, Balıkesir, Erkaç, Diyarbakır ve Çanakkale havaalanları genişletilecek diye beklerken, bu havaalanlarından bazılarının en son teknik ve gelişmelere uygun olarak, yeni baştan inşa edileceği ileri sürülüyor. Öyle havaalanları ki bunlar, benzerleri, Avrupa'da dahi, ancak nükleer füze taşıyan ağır savaş uçaklarının inip kalktıkları bir kaç askeri üste bulunan mikro-dalgı sistemine sahip uçak inış-kalkış sistemlerine sahip olacak. Ancak nükleer silahların bulunduğu üslerde bulunan bu sistemlerden bir kaç şimdiki Türkiye'de inşa edilecek. Hani elini verip kolunu kaptırmak gibi bir şey bu. Havaalanı tevsi projesi ile işe başlayıp nükleer üslerle noktalamak...

Cumhuriyet

Bu gazetenin dış politika yazarı Ali Sirmen, 29 Mart günü yazdığı “Yükümlülük” başlıklı yazısında Mehmet Barlas'a yanıt veriyor ve onun savunduğu “Amerikancı” görüşe karşı çıkarken NATO üyesi sorumluluğu dışında bir görev kabul etmemeyi ve “çok yönlü” bir dış politikayı savunuyordu:

Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda, NATO'ya üye oldu. 1950-60 döneminde bu üyelik soğuk savaşın etkisi ve Menderes-Bayar ikilisinin politik ayırmazlığı sonucunda, bölgeye yabancılaşma ve bölge dışı devletlerin jandarmalığını üstlenme şekline döndü. Bu dönüşümün olumsuz sonuçları Türk dış politikasında kendini kısa sürede duyurdu. Menderes-Bayar diplomasisinin yanlışlarını gören 1960 sonrası, orta-sağ, orta-sol ve geçiş dönemi hükümetleri aynı yanlışla düşmemek, geçmişte izlenmiş ayırmaz politikanın olumsuz izlerini silmek için büyük çabalar harcadılar.

Türkiye detant ortamı içinde, Atatürk'ün yurtta barış dünyada barış politikasını, NATO üyeliğiyle bağdaştırarak, çok yanlış bir diplomasi çizgisini sürdürme çabalarını yoğunlaştırdı...

Nitekim, yumuşama ile birlikte izlenmeye başlanan bu politika ürünlerini vermiş, Ankara zaman içinde çok yönlü dış ilişkileri olan bir başkent haline gelmiştir...

NATO üyeliği Türkiye'nin dış politikasının bir gerçeğidir ve bu gerçek, kimse tarafından görmezlikten gelinemez. Ancak bu üyeliğin barışçı ve çok yönlü bir dış politikayla bağdaştırılabilmesi, başka bir deyimle Atatürk'ün dış politika çizgisiyle çelişmemesi ancak ve ancak sorumluluk sınıırı dışında yeni yükümlülükler sırtlanmayı kabul etmemekle olasıdır.

Sanırsız Sayın Barlas'ın yazısında açıklık gerektiren nokta burada yatmaktadır.

Türkiye Postası

Donaust.1 1000 Berlin 44

lichen: 1000 Berlin 44, Donaust.1, Tel.: 624 60 92 Herstellung: Eigenvertrieb Druck: Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48, Sântisstr.49 Banka Hesabı: Ahmet Muhtar Göbüt, Berliner Volksbank, BLZ 100 900 00, Kont.Nr.: 07043287

İlan Koşulları: 52mmx52mm'lik kare 50,-DM Kitap ve kitabevi ilanlarında yüzde 25 indirim yapılır.

Abone Koşulları: F.Almanya ve Batıberlin'de: 6 aylık(12 sayı) 30,-DM, 1 yıllık(24 sayı) 60,-DM

Cunta usulü “demokrasi”nin yasaları bir bir çıkıyor

Yeni yasalar, “yasa” değil “yasak” niteliğinde

Mevcut yasaları 7 Kasım cunta Anayasası'yla uyumlaştırma ve bir dizi yeni yasa çıkarma çalışmaları sürüyor. Kimi çevrelerce en az 10 yıldan beri özlemi çekilen ve diktatörlüğe kadar demokrasi güçlerinin kararlı tutumlarıyla engellenmiş olan bir dizi anti-demokratik yasanın en önemlileri geçtiğimiz günlerde

cuntanın veya Danışma Meclisi'nin “İhtisas Komisyonları”nda hazırlandıktan sonra göstermelik olarak Danışma Meclisi'ne getirildi. Partiler ve Seçim Yasası, Sendikalar, Grev ve Toplu Sözleşme Yasaları, İş Yasası gibi kimi yasalar da önümüzdeki günlerde kesinleşerek yürürlüğe girecek.

● Olağanüstü Hal Yasası Danışma Meclisinde

AP, MC dönemlerinden beri çıkarılmasına uğraşılan Olağanüstü Hal Yasa Tasarısı komisyonlardan geçerek Danışma Meclisi'ne geldi. Yasaya göre, yaygın şiddet olayları, salgın hastalık, tabii afet ve ekonomik bunalım nedeniyle olağanüstü hal ilan edilebilecek. Olağanüstü hallerde polis, jandarma, silahlı kuvvet mensupları ve özel kolluk kuvvetleri, gereğinde silah kullanabilecekler ve teslim ol çağrısına uymayanlara serbestçe ateş edebilecekler. Olağanüstü hal sırasında valilerin geniş yetkileri olacak. Grevleri, toplantı ve gösterileri yasaklamak, dernekleri, sendikaların, meslek kuruluşlarını kapatmak veya izne bağlamak, her türlü yayını durdurabilmek ve toplatabilmek, başka hiç bir mercinin kararına ihtiyaç göstermeden, valilerin yetki alanına dahil oluyor.

● Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasa tasarısı çıktı

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasa Tasarısı da Danışma Meclisi Başkanlığı'na sunuldu. Cunta Anayasası'nın yasa hükümleri uyarınca yeniden düzenlenen yasa tasarısına göre, valiliklere tüm toplantı-

ları 3 aya kadar erteleyebilme yetkisi, toplantı ve gösterileri zor kullanarak dağıtma yetkisi, dağıtılan gösteriye katılanlara 8 yıla kadar hapis cezası getiriliyor. Ayrıca dernekler, vakıflar, sendikalar, meslek kuruluşları, kendi amaçları dışında toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleyemeyecekler.

● Sıkıyönetim Kanununa ekler yapıldı

Danışma Meclisi gündemine gelen bir başka yasa düzenlemesi de Sıkıyönetim Yasası. Yeni eke göre genel güvenlik ve kamu düzeni bakımından sakıncalı görülen kişiler sıkıyönetim bölgesi dışına çıkarılabilecek. Sıkıyönetim mahkemeleri kendilerine gelen davalar için görevsizlik kararı veremeyecekler.

● Ve basın özgürlüğü

Adalet Bakanlığı uzmanlarınca hazırlanan yeni basın yasası taslağı, basın mensupları ve uzmanlar tarafından “basın özgürlüğünün kırıntısının bile sonu” olarak niteleniyor. Tasarıya göre Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde davalan görülenler basın mensubu olamayacaklar. Yazışları

müdürlüklerin cezalarının paraya dönüştürülmesi kaldırılıp bunlara da hapis cezası getiriliyor. DGM'lerde mahkum olanlarla kamu hizmetlerinden yasaklı olanlar ve 5 yıldan fazla hapis cezasına çarptırılmış bulunanlar basında çalışamayacak. Yeni yasa Anayasa'daki yasaklarla birleştirilince, basın özgürlüğü kesinlikle tarihe karışıyor.

Tüm yasadışı kazançlara af çıktı

Kara para aklandı

● Milli Güvenlik Konseyi yasa dışı yollardan 900 milyar liralık vurgun yapanların 360 milyarlık vergi borçlarını, ağır hapis ve para cezalarını affetti.

Son haftalarda, “kara para aklandı, aklanıyor” başlıklı bir haber, hemen her gün gazetelerin birinci sayfasında yer almıştı. Bazı büyük sanayi ve ticari işletmelerin, yıllardır vergisini bile ödemedi kaçakçılık, kaçak ithalat, karaborsa ve illegal faiz kazancı gibi yasadışı yollardan elde ettikleri servetlere “kara para” adı verilmişti.

Sonuçta, MGK tarafından çıkartılan ve 15 Nisan 1983 tarihinde yürürlüğe girecek olan “Özel Uzlaşma Yasası” ile yasadışı yollardan elde edilen 900 milyar liralık servetin sahipleri affa uğradı ve böylelikle “kara para” aklanmış oldu. Ayrıca devlet, ilgili yasayla 360 milyar lira tutarındaki vergi alacağını da, “kara para”nın sahiplerine bağışladı.

Maliye Bakanlığı yetkililerinin yaptığı açıklamaya göre, 900 milyar lira olduğu hesaplanan “kara para”nın 500 milyar liralık bölümü, “mevduat sertifikası”, “sırdış hesap”, “altın ve mücevherat” ve döviz olarak banka hesaplarında veya banka kasalarında gizlenmekteydi. Geri kalan 400 milyar liralık servet ise, mal varlığı olarak depolarda ya da işletmelerde tutulmaktaydı.

İlgili yasa uyarınca, “kara para”nın sahipleri 15 Nisan 1983 tarihine kadar ellerinde bulunan ve yasadışı yollardan elde ettikleri para, döviz ve mal miktarlarını bağlı bulundukları vergi dairelerine

● Ekonomiyi yeniden denetleyen IMF, Türkiye'nin ulusal gelir artış hızını yükseltme isteğini kabul etmedi...

Mart ayının son haftasında Ankara'ya gelen Uluslararası Para Fonu (IMF) heyeti Türkiye ekonomisini yeniden denetleyerek, uygulanan ekonomi politikalarının sonuçlarını gözden geçirdi. Bilindiği gibi, 1980 yılında imzalanan üç yıl süreli anlaşmaya göre, kararlaştırılan ekonomi politikaların aynen uygulandığı takdirde, IMF yılda 400 milyar dolar borç verecek ve ayrıca, Türkiye'nin başka kaynaklardan borç bu-

labilmesi için gerekli “yeşil ışığı” yakacaktı.

1980 yılında IMF ile imzalanan anlaşmaya göre, Hükümet'in uygulayacağı ekonomi politikalarının esasları, şu ana noktalarda toplanmıştır:

–Maaş ve ücretlerin geriletilmesi.
–Köylü gelirlerinin düşürülmesi.
–Sıkı para politikası. Para ve kredi miktarlarının düşürülmesi.
–Faiz oranlarının serbest bırakılması ve yüksek faiz politikası.
–Yatırımların yavaşlatılması. Ulusal gelir artış hızının düşük noktalarda tutulması.
Ankara'da on gün süreyle denetimlerini sürdüren IMF heyeti, Hükümetin ekonomi politikalarını anlaşılmaya uygun olarak yürüttüğünü belirtti ve heyet başkanı Geoffrey Tyler, “Türk tarafı ile tam bir mutabakat halindeyiz” dedi.

Hükümet yetkilileri ile IMF heyeti arasında sürdürülen müzakerelerde, Türkiye anlaşma metninde yer alan iki hususun değiştirilmesini istedi. Hükümet, IMF'den sıkı para politikasından belli ölçüde vazgeçilmesini ve bir miktar karşılıksız para basılmasına izin verilmesini, böylece, yatırımların ve ulusal gelir artış hızının biraz yükseltilmesini talep etti.

IMF, ulusal gelirin ve yatırımların artırılması isteğini kabul etmedi. Ancak, piyasanın biraz ferahlaması amacıyla, bir miktar karşılıksız para basılmasına izin verildi. Bu noktalara ilişkin olarak yapılan anlaşma gereğince, Türkiye ulusal gelirini en çok yüzde 4.4 oranında artırabilecek ve para-kredi miktarı da 1983 yılında yüzde 26 dolayında yükseltilecek.

OYA BAYDAR

Yorum

Bir ağacın üç dalı

KAÇ yıldır gurbettesin kardeşim? Kaç yıldır ayrınsı yurdundan? Özlüyor musun Türkiye'yi? Oralarda, yurdumuzda acı, buruk, kimi zaman korkunç bir şeyler oluyor, biliyor musun? İçinde duyuyor musun? Binlerce kilometre uzaktan yüreğin hala çarpa-biliyor mu diktatörlerin çizimleri altındaki aç, tutsak, yoksul, acılı halkın için? Bunca yalanın arasından sezebiliyor musun yurdunun gerçeğini? Anlayabiliyor musun olup bitenleri? Toz pembe, huzurlu ülke tabloları çizilirken, bu dekorun, bu yalanların ardındaki darağaçlarını, zindanları, işkencede ölenleri, gece yarları evlerinden, köylerinden alınıp götürülenleri, açları, açıkları görebiliyor musun?

KAÇ yıldır zindandasın kardeşim? Ya da kaç yıldır cebinde sahte bir kimlik, evinden aileden uzakta, ama savaşı terketmeden, ama çözülmeden, ama umudunu bir an bile yitirmeden, her şeye yeniden başlamaya her an hazır, içinele kuyu kazar gibi sürdürüyorsun savaşı? Yaraların çok mu ağrıyor kardeşim? İşkencede öldürdüler mi bacını? Darağacında ölen oğlun, fidanın gömülürken “devlete hakaret ettin” diye tutuklu musun anam? Kaç yıldır bir koğuştaki, bir hücrede; umudunu, direncini yitirmeden; kaç yıldır benim kavgaya arkadaşım ve daha kimbilir kaç yıl, gelecek güzel günler için sessiz, gösterişsiz bir çabayla sürdüreceksin?

KAÇ yıldır benim kader arkadaşım, kaç yıldır “ilticacı”sın. Diktatörlere tutsak olmamak ve kavgayı yurt dışında sürdürmek için kaç yıl önce ayrıldın vatanından? Özlüyorsun değil mi bizim oraları? Sen ki orada başladın kavgaya, orada sürdürdün. Sen ki gecekondu mahallelerindeki güvenilir erleri; fabrikalardaki en bilinçli en yiğit işçileri; sen ki kavganın kendisini, avucunun içi gibi bilirsin. Kaç yıl oldu eşini, çocuklarını, ananı babanı, yoldaşlarını, arkadaşlarını, ölesiyse sevdiğin, bağlı olduğun her şeyi bırakıp ülkenden kaçmak zorunda kalalı, kaç yıl oldu? Kapana sıkışmış gibi hissettiğin oluyor mu kendini? Ananın ölümlü haberi, eşinin çoktugü haberi, vatandaşlıktan çıkarıldığın haberi geldiği zaman. Ve sonra olanca gücünle silkinip, dikilip “yeneceğiz” diye umutla, inançla aynalara karşı bağırdığın oluyor mu hiç?

ÜÇ kesime yöneltmiş sorular bunlar. Bir büyük ordunun üç ayrı gücüne, üç ayrı koluna yöneltmiş sorular. Tek ağacın üç dalının da tek bir cevapla cevaplandırması gereken sorular. Gövdeden ayrı düşen dal kurur, gider. Dalları kuruya kuruya ağaç da kurur bir gün. Ağaçları kurutmak isteyenler dalları koparırlar gövdeden ve birbirlerinden ayırırlar önce.

BİZ Türkiye ağacının çocuklarıyız. Kökümüz bir, toprağımız bir. İstemimiz de birdir: Biz aydınlık, ileri, savaşı, sömürsüz bir dünya ve Türkiye istiyoruz. Biz bunun kavgasını veriyoruz. Üç ayrı iklim, üç ayrı ortam, farklı koşullar, kimi üslup, kimi anlayış farkları getirirse de, tüm sömürücülere, tüm zorbalara inat, Türkiye ağacıdır yeşertip büyüteceğiz. Ve kavgamız sonuna erip safere ulaşmış olduğumuzda, hepimiz toprağımıza, kökümüze döneceğiz. Sorular çeşitli olsa da cevap tektir: Aynı hedefe varmak; toprağımızı kurtarmak; tüm baltaları kırarak güçte bir güçlü çınar olabilmek için safları sıklaştırmak; üç koldan gelen tek bir ordu gibi, ortak düşmana yüklenmek...

Cuntanın Anayasa'dan sonra ve Anayasa'ya dayanarak ardarda çıkardığı yasalarla Türkiye demokrasiye değil gerçek bir polis-jandarma devletine dönüştürülüyor

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Asın bakalım, nasıl olsa doğurmadınız

Bir gazetede, iç sayfalardan birinde, haberin içine karışmış bir kaç satır: “Bir süre önce idam edilen Dev-Sol’lu Ramazan Yukanöz’ün defnedilmesi sırasında hükümetin manevi şahsiyetine hakaret ettiği gerekçesiyle, annesi hakkında açılan ve tutuklu olarak süren davaya 19 Nisan’da bakılacak.”

Bir de “iyi ettiniz, elleriniz dert görmesin mi diyecektir!”

Kıyılan sadece ağaçlar olsa

Yüksek Öğretim Kurulu’nun yeni sitesinin önüne YÖK başı Doğramacı 4 kilometre uzunluğunda bir “otoban” yaptırmış. Bu otobanın açılması için 4 bin kadar ağaç kesilmiş. Gazeteler konuyu kalemlerine do-ladılar. Üniversitelerden, YÖK’ün çıkışından bugüne kadar 300’den fazla öğretim üyesi atıldı veya istifa zorunda bırakıldı. Kanama hala sürüyor. Türkiye’nin, çoğu genç, dünya çapında ünlü, eserleri olan bilim adamları bunlar. Cuntanın bu haberlere koyduğu sansür yüzünden kimsenin sesi çıkmadı. Yine de insan soruyor: “Ağaçlar bilim adamlarından daha mı kıymetli?”

Şu işçiler olmasa, ne rahat edecekler

Tercüman’dan 6 sütun üzerine bir haber. Başlığı: “Devletin hiç bir kurumunda işçi çalışmayacak”. Cunta işin kolayını buldu. İşçi sendika ister, grev ister. Ne kadar yasaklasan bir süre sonra tutamazsın. İyisi mi hepsini memur ilan edersin; memur olmak isteyenleri de atarsın, olur biter.

İsteyenin bir yüzü vermeyenin iki yüzü kara

DISK davasında 65 sendikacı, bilim adamı, aydın için idam isteniyor. Şimdi bunlara üç idam istemi daha katıldı. Tüm Teknik Elemanlar Derneği Başkanı Aykut Göker, Üniversite ve Yüksek Okullar Asistanları Birliği Başkanı Ahmet Balamir ve Tüm Yüksek Teknisyenler Derneği Başkanı Fikri Şen. İdam istenmesine neden olan suçları mı? Büyük: 12 Eylül öncesinde demokratik dernek başkanlığı yapmışlardı!

Sen niye utanıyorsun bacım, başkaları utansın

Cumhuriyet Gazetesi’nin yönelttiği soruların cevaplandırılan bir ev kadını şöyle diyor: “Evimize ayda 60 bin lira giriyor. Kırayı, ısıtmayı, yol masraflarını falan çıkarınca elimizde kalan mutfak parası ancak haftada yarım kilo kıyma ve 12 yumurta almaya yetiyor. Yumurtaların yedisini, her gün birer tane küçük oğluma yediyorum. Bir defa da Pazar günleri ailecek yiyoruz. Bunları söylerken asgari ücretle çalışan işçi kardeşlerimden, 15-20 bin lira maaşla geçinmeye çalışan vatandaşlarımdan utaniyorum...”

Lüks otel mi, ölüm kampları mı?

Sıkıyönetim zindanları gerçeği

● Cunta tüm sıkıyönetim zindanlarındaki siyasal tutukluları “yavaş ölüme” terketti. İnsanlık dışı koşullarda yaşamaya zorlanan tutukluların çoğu şimdiden yarı sakat durumda. Tutuklulara içmek ve temizlenmek üzere günde çeyrek litre su veriliyor.

“...Ortada kesinleşmiş bir hüküm olmasına rağmen ve bize göre böyle bir hüküm verilmesi de mümkün olmayacağı halde, götürüldüğümüz cezaevindeki yaşam koşulları dolayısıyla hakkımızda istenen ölüm cezasının infazı yavaş yavaş, ancak fiilen başlamıştır...”

Yukarıdaki sözler DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'ne verdiği dilekçede yer alıyordu.

Aynı günlerde, Askeri Yargıtay'da Sivas olayları davası görülürken, ölüm cezasına çarptırılan iki sanığın, Ahmet Çetin ve Osman Keskin'in, daha henüz Yargıtay'dan çıkıp hüküm kesinleşmeden hapisanede “sağlık nedeniyle” öldükleri, başsavcı tarafından açıklanıyor, böylece Baştürk'ün sözleri bir kez daha doğrulanmış oluyor.

Hapisanede “sağlık nedeniyle” ölümlerin ne ilki ne de sonuncusuydu bu. Kamuoyuna açıklanamayan işkence ölümler, hapisanede kurşunlanarak ölenler dışında doktorsuzluk, ilaçsızlık, ilgisizlik, kötü koşullar yüzünden ölen tutukluların sayısı resmi açıklamaların taranmasından çıkan sonuca göre 32'yi buluyor. Tutukluların yaş ortalamalarının 25'in üzerinde olmadığı düşünülürse, bu oranda bir ölümün hiç de doğal olmadığı ortada.

Avrupa demokratik kamuoyunda ve demokratik örgütlerde, Türkiye'de insan haklarının şiddetle çiğnendiğine ve askeri cezaevlerinin “fili infaz” kurumlarına dönüştürüldüğüne ilişkin protestoların yoğunlaşması üzerine, cunta da harekete geçti. *Tercüman Gazetesi* bu kampanyada özel bir görev üstlendi. Devrimci kuruluşlar ve devrimci hakkında MIT destekli ve güdümlü dizi yazı ve röportajlarıyla kara bir üne ulaşmış gazeteci Tokay Gözütek, *“Metris Gerçeği”* başlıklı bir dizi röportaj hazırladı. Gözütek bu röportajda, Metris Askeri Cezaevi'ndeki “dönekleri” konuşturarak, cezaevlerini “mutlu kişilerin yaşadığı ve onları doğru yola yönelten birer eğitim yuvası” gibi göstermeye çalıştı. Dizide aynen şu satırlar yer aldı:

“Tutukluların gayet, kantin hizmetleri gibi ihtiyaçları lüks otellerdeki oda servisini aratmıyor. Siparişler tutukluların ayaklarına kadar getiriliyor...”

Oysa cuntanın ceza ve tutuklevleri bugün tutukluların “yavaş ölüme” terk edildikleri, ölüm cezalarının fiilen ve önceden infaz edildiği kurumlar haline dönüştürülmüş durumda.

“Metris Gerçeği”

12 Eylül sonrasında alıcacele inşa edilen bu tutukevi, bugün İstanbul'un en çok siya-

Türkiye hakkında yeni karar tasarısı

Avrupa Parlamentosu'na Türkiye'deki baskılar konusunda yeni bir karar tasarısı daha sunuldu. Sosyalist grup adına sunulan karar tasarısında askersel cuntanın “demokrasiye dönüş” sözlerine rağmen antidemokratik uygulamaların yoğunlaşmasına dikkat çekildi.

Tasarıda, DISK sendikasının pek çok üyesinin hala tutuklu bulunduğu; aralarında eserleri 20 ülkede yayınlanan Aziz Nesin ve Afrika Asya Yazarları Birliği'nin Lotus ödülünü kazanmış olan Ataoğlu Behramoğlu'nun da bulunduğu 18 ünlü yazarın sıkıyönetim mahkemesinde yargılanmakta olduklarına işaret ediliyor.

Sosyalist grubun karar tasarısında, Türkiye'deki gelişmelerin demokrasiye dönüş süreciyle uyumadığı vurgulanıyor ve siyasal tutukluların da, derhal serbest bırakılması çağrısı yapılıyor. Avrupa Parlamentosu Dışişleri Bakanları Kurulu da demokrasiinin ayırmaz parçası olan düşünceleri yayma özgürlüğüne savcı gösterilmesi ve siyasal tutukluların serbest bırakılması için Türkiye otoritelerine baskı yapmanın tüm diplomatik yollarını aramaya çağırılıyor.

sal tutuklu barındıran zindanı. MHP eğilimli subay ve erlerden oluşturulmuş cezaevi idaresi, tutukluların her olanağı kullanarak boyun eğmeye, “dönek” olmaya zorluyor. Başaramadıklarını ise “yavaş ölüm”le ortadan kaldırmayı deniyor. DISK yöneticilerinin anlattıkları, Tercüman'a göre lüks otel olan tutukevi işte burası... Metris'te tek kişinin yaşaması bile olanaksız hücrelerde en az 18 tutuklu var. Hücreler günün ışığı görmüyor. Tutuklulara haftada toplam 60 dakikalık bir havalandırma hakkı tanınıyor. Ama bu 60 dakika boyunca havalandırma avlusu olarak kullanılan yüksek duvarlarla çevrili beton zeminli bahçeye kömürle ısınan kaloriferlerin dumanları özel bir cihazla püskürtülüyor. Yoğun karbon-monoksit gazı havaya karışarak, “hava almaya çıkmış” tutukluların zehirliyor. Aynı zehirli gaz, aralıklı olarak hücre pencerelerine doğru da püskürtülüyor.

Metris'te döneklerle devrimci onuru koruyan tutuklular arasında bilinçli bir ayırım yapılmakta ve döneklerle olanaklar zorlanarak beslenme, eğlenme, temizlenme kolaylıkları sağlanıyor. Direncini koruyan tutuklulara işe “dönek” oldukları takdirde bu olanaklara kendilerinin de sahip olacağı sürekli duyuruluyor.

Döneklerin en “ünüsü” durumunda olan MLSBP'Adlı örgütün eski liderlerinden Şemsi Özkan'ın, tüm tutukluların “Devleti desteklemeye ve Atatürkçü ideolojiyi benimsemeye” çağırın bir konuşması cezaevi idaresi tarafından banda alındı ve bu bant günde en az bir kez tüm tutuklulara cezaevi hoparlörleri ile dinletiliyor.

Selimiye'nin ahırları

1. Ördü ve Sıkıyönetim Komutanlığı'nın merkezi olan ünlü Selimiye Kışlası'nın Güneybatı'ya bakan yüzündeki bodrum katlarında, eskiden süvari birliklerinin atları için ahır olarak kullanılan bölümler bugün tutukevi olarak kullanılıyor. Tavana yakın mazgal deliklerinden oluşan pencereleri çoğu kez güvercin pislikleri ve toz ile tıkanmış olan bu hücrelerde tutuklular hava ve günışığı görmeksizin yaşıyorlar. Havalandırma bahçesi, toprak düzeyinden dört-beş metre daha çukurda bulunuyor. Duvar ve dikenli tellerle çevrili. Uzun bir koridora sıralanmış olan hücreler aynı zamanda işkence odaları olarak kullanılıyor. Hücrelere su plastik kovalarla veriliyor ve tutuklu başına, içme ve temizlik için günde sadece çeyrek litre (bir su bardağı) su ayrılıyor.

Kara ünlü Mamak

12 Mart döneminde de uğursuz bir ünlü olan Mamak Tutukevi bugün aynı işlevi de da da gaddarca sürdürüyor. MHP'li subaylardan ve çavuşlardan oluşan cezaevi idaresi, yeni gelen tutukludan, duruşmaya gidenlere, duruşmadan dönenlerden tahliye edilene kadar tüm siyasal tutukluların öldürüşüne dövmeyi adet haline getirmiştir. İlhan Erdoğdu'nun öldürülmesi bu olaylardan biri ve sadece biri.

Diyarbakır cehennemi

Cuntanın zindanları içinde baskı ve işkencenin en ağır ve en hunharca boyutlarda yürütüldüğü hapisane kuşkusuz Diyarbakır Sıkıyönetim Tutukevi. Normal siyasal tutuklulara yapılan işkencelerin yanı sıra burada hemen hemen tüm Kürt olan tutuklular için özel bir baskı mekanizması işletiliyor.

İşkence sonucu Diyarbakır hapisanesinde öldürülenlerin kesin sayısı bilinmiyor. Ancak çeşitli siyasal tutuklulardan 8'inin hapisanede işkence sırasında öldürüldükleri kesinlik kazandı. Bunun yanı sıra PKK örgütünün yönetici kadrosu da koşullara dalan subay ve erleri tarafından kurşunlanarak topluca katledildi.

Diyarbakır tutukevinde siyasal tutuklular ayak bileklerine kadar sidik ve dışkı dolu hücrelerde çıplak betonda uyumaya zorlanmakta, gece en az dört kez uyandırılarak sıra dayatıldıkları geçirilmeğe dirler. Tüm politik tutuklulara hapisane avlusunda askeri eğitim yaptırılmakta, ayrıca koşullarda sürekli “Atatürkçülük eğitimi” uygulanmaktadır.

Diyarbakır'da yetişkin yaşlardaki Kürt yurttaşları ve siyasal tutukluların yanı sıra Kürt, Ermeni ve Süryani çocukları da işkenceye alınıyorlar. Nitekim Mart ayı içinde Hristiyan Çocuk Kurumu (teres des hom-

● Sıkıyönetim hapisanelerindeki utanç tablosunu örtbas etmek için Tercüman Gazetesi özel görevler üstlendi. Yayınladığı bir dizi röportajda İstanbul'daki Metris Tutukevi'ni “Lüks otellerin oda servisini aratmıyor” biçiminde tanımladı.

mes) tarafından Osnabrück'de yapılan bir açıklamaya göre, Diyarbakır cezaevinde tutuklu bulunan ve ağır işkence görmüş 58 çocuğun akıbeti hakkında başvurulara rağmen bugüne kadar bilgi alınmadı.

İşte sadece bir kaç sütunluk yazıyla “lüks otel” sıkıyönetim hapisanelerinin gerçek yüzü!

100 yıllık savaşımın kazanımları geri alınmak isteniyor

Bir milyon işçiye daha grev yasağı

● Cuntanın demokrasisinde sendikal özgürlüklere ilişkin tablo şöyle: 5 milyon işçinin grev hakkı yok; 2,5 milyon işçi için grev yasağı var; en az 8 milyon emekçi ise bir sendikal örgüte üye olma hakkına sahip değil.

Önümüzdeki günlerde yasalasması beklenen çalışma hayatına ilişkin yeni düzenlemeler, 1 milyon işçiyi daha grev veya sendikalaşma hakkından yoksun bırakıyor. Yeni yasa, çeşitli işkollarında çalışanlara grev yasağı getirerek bu işkollarındaki 500 bin işçiyi grev hakkından mahrum ederken, 500 bin işçiyi de memur statüsüne geçirerek sendikalaşma ve grev haklarını ellerinden alıyor.

1980 nüfus sayımına göre, maaşlı ve ücretli olarak çalışan 6 milyon 379 bin emekçiden 1,5 milyon halen memur statüsünde olup, grev ve sendikalaşma hakkına sahip bulunmuyor. Tarım, orman ve inşaat sektörlerinde çalışan 2,5 milyon aşkın işçi de fiilen sendikalaşma ve yasal grev olanaklarından yoksunlar. Çıkarılacak yeni yasalarla, sendika yasağı olan memurlar grubuna memur statüsüne geçirilecek 500 bin kadar işçi de ekleniyor. Öte yandan çeşitli ülkelerdeki uygulamaların aksine, işsizlerin sendika üyesi olamadığı Türkiye'de, resmi açıklamalara göre 3,5 milyon bulmuş olan işsiz kitlesi de sendikalaşma hakkından yoksun. Böylece en az 8 milyon emekçi sendikal örgütlenemeyecek olanakların dışında kalıyor.

Yeni grev ve sendika yasaları, 500 binden fazla işçinin çalıştığı petrol, doğal gaz, askeri işletmeler, bankalar, belediyeler vs. işyerlerinde çalışan işçilere grev yasağı getirerek, halen 1,5 milyon bulan ve yeni katılacak 500 bin emekçiyle iki milyona yükselecek

olan memur kesimiyle birlikte, 2,5 milyon maaşlı ve ücretli grevi yasaklıyor. Grev hakkını hiç bir zaman etkin olarak kullanamayan 2,5 milyon örgütsüz orman, tarım, inşaat sektörü işçisi ve yine sayıları milyonlara varan örgütsüz küçük işyeri işçileriyle

● Kimi işkollarına grev yasağı getirilerek tam 500 bin işçi grev silahından kesin olarak mahrum edildi. 500 bin işçi ise zorla “memur” ilan edildi. Böylece cunta ilk ağızda bir milyon işçinin grev hakkını elinden aldı.

birlikte grev hakkından yoksun olanların sayısı 5 milyonu aşıyor.

Cuntanın Anayasa'ya da soktuğu çalışma hayatına ilişkin düzenlemelerin, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ilkelerine ve hertürlü sendikal hak ve özgürlüğe temelden ters

düşen anti-demokratik niteliği bir yana, maaş ve ücretler toplamının yüzde 77'sinin grev hakkı ve sendikal özgürlüklerden yoksun bırakıldığı bir ülkede demokrasiyenin söz etmenin anlamsızlığı bir kere daha ortaya çıkıyor.

YENİ SENDİKAL YASALAR NELER GETİRİYOR?

274 ve 275 sayılı grev, lokavt, sendikalar ve toplu sözleşme yasalarının yerini alacak olan yeni yasalar ile İş Yasası'nda yapılan değişiklikler son şeklini almak üzere. Grev, sendika, toplu sözleşme yasaları Danışma Meclisi'ne getirilmekten cuntada aldığı şekille yasalasacak. Öte yandan Memurin Kanunu'nda yapılacak yasa hükmünde bir değişiklik, kamu kuruluşlarında çalışan işçilerin memurlaştırılması da gündemde. İşçi kesiminin çok yakından ilgilendiren yeni yasa düzenlemelerinin tümünün anti-demokratik özü cunta Anayasası'nda belirlenmiş durumda. Anayasa ve çalışma hayatına ilişkin yeni yasaların işçi haklarına getirdiği yasak ve kısıtlamaların en önemlileri şunlar:

Anayasa, sendikaların siyasal amaçlı eylemlerini, siyasal kuruluşlar, meslek kuruluşları, odalar, dernekler, hatta kooperatiflerle her türlü ortak çalışmalarını yasaklıyor. Böylece, işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin toplumda etkili diğer örgütlerle işbirliği halinde güçlü bir demokratik baskı unsuru olması engelleniyor. Bulanık bir terim olan “siyasal faaliyet” terimiyle, sendikalara, yurt ve dünya sorunlarına ilişkin her türlü düşünce ve eylem yasaklanıyor.

● İşçi sendika ve üst kuruluşlarında yönetici olabilmek en az 10 yıl bülfilli işçilik yapmış olma koşuluna bağlanıyor. Böylece bir çok sendika yöneticisinin, sendika yöneticisi olarak kalma hakkı kaldırılıyor.

Bakanlar Kurulu genel sağlık ve milli güvenlik nedeniyle grevleri erteleyebiliyor. Bu erteleme süresi boyunca sendikaya işveren anlaşması varamazlarsa grevin yeniden başlaması yasaklanıyor. Uyuşmazlığı Yüksek Hakem Kurulu çözüyor.

● Cunta Anayasası siyasal grevi, dayanışma grevini, genel grevi, her türlü hak grevini, işyeri işgali, işi yavaşlatma vb. direnişleri yasaklıyor.

● Yeni yasa tasarıları, sendika yönetimine 3 kezden fazla seçilmeyi engelliyor. Böylece taban üzerinde etkili ve deneyimli sendika liderleri yerine, akışkan, genç ve deneyimsiz yönetici kadrolar getiriliyor.

● 274 sayılı yasa tasarısına göre, sendikaların kendi belirlenmiş amaçları dışında toplantı ve gösteri yürüyüşleri yapmaları yasak.

● Sendika aidatı işçi net ücretinin yüzde 1'ini aşmıyor. Böylece, 1 aylık grev için bir işçinin 17 yıllık aidatının gerekliliği gibi, grev fonlarını ve genel olarak sendikaların güçsüzleştirici bir durum yaratılıyor.

● Sendika ve konfederasyon yöneticileri, görevleri sırasında “ideolojik suçlar”dan mahkum olurlarsa, sendika veya konfederasyon ceza mahkemesi kararıyla kapatılabilir.

● Sendikaların uluslararası kuruluşlara doğrudan üyelikleri yasaklanıyor. Sadece konfederasyonlar, Bakanlar Kurulu izniyle, “sakıncalı olmayan” uluslararası kuruluşlara üye olabilirler. Böylece işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması bir kez daha engelleniyor.

● Sendikaların faaliyet alanı, kültür ve sendikal eğitim faaliyetlerini dışarda bırakacak şekilde daraltılıyor. Böylece sı-

nıf bilincinin yaygınlaşması ve yükselmesi engellenmek isteniyor.

● Sendika sayısının azaltılmasına yönelik hükümler getiriliyor. Böylece iktidarların kapıkulu resmi sendikaların çemberinin aşılması zorlaştırılıyor.

● Toplu sözleşme yapabilmek için, tüm işkolundaki işçilerin yüzde 10'unun, belli bir işyerindeki işçilerin yüzde 51'i'nin sendika üyeliği şart koşuluyor.

● Toplu sözleşme çağrısından başlayarak 30 gün içinde görüşmenin başlamadığı hallerde sendikaların yetkisinin düşmesi öngörülüyor.

● Grevci işçilerin grev yerinde bulunmaları, işyerine giriş çıkışları kontrol etmeleri yasaklanıyor.

● Grev sırasında işveren greve katılmayan işçileri çalıştırabiliyor ve elindeki mal stoklarını ve grev sırasında üretilen malı piyasaya sürebiliyor. Böylece grev kırıcılığı yasal güvence altına alınıyor.

● Grev yerine afiş, pankart, ilan asmak, yazı yazmak, kullu-be, baraka, grev cadını kurmak gibi grevi kamuoyuna duyurmaya ve destek sağlamaya yönelik her türlü eylem yasaklanıyor.

● Grev yasağı, çeşitli işkollarında 500 binin üzerinde işçiyi kapsayacak biçimde genişletiliyor. Kömür, doğal gaz, petrol sondajı, üretimi, taşıma ve dağıtım, banka ve noterlik hizmetleri, itfaiye, temizlik işyerleri, şehir içi toplu taşıma ve deniz, hava, demiryolu taşımacılığı, aşı ve serum imal eden kuruluşlar, Milli Savunma, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı'na doğrudan işletilen işyerleri grev yasağına giriyor. Böylece 1908 grev yasakları 75 yıl sonra aynen konuşmuş oluyor.

● 1475 sayılı iş yasasını değiştiren tasarıyla, işverenin toplu işten çıkartma işlemleri kolaylaştırılıyor.

● 500 bin işçi, zorla memur statüsüne geçiriliyor.

● İşçinin iş akdinin işveren tarafından bildirimsiz ve tazminatsız feshedilmesi ile ilgili koşullar kolaylaştırılıyor ve genişletiliyor. Örneğin akdin feshi için “işçinin kişisel durum ve davranışları” yeterli sayılıyor.

● Sendikalara üyelikte “noter tasdiki” zorunluluğu getirilerek üyelik pahalılaştırılıyor ve dolaylı yolla güçleştirilmiş oluyor.

ÖZETLE; çalışma hayatına yönelik yasalarda yapılmakta olan değişiklikler, bir bütün olarak sendikaların güçsüzleştirilmesini ve iktidarların denetimine sokulmasını; sadece toplu sözleşme yapan kuruluşlar haline getirilmesini; grevin etkin bir silah olmaktan çıkarılmasını ve olağanüstü güçleştirilmesini; sendikaların ve işçilerin toplumun dinamik kesimlerinden diğer etkili kuruluşlardan koparılmasını, siyasal-sinifal bilincin engellenmesini; işçinin kişi ve sınıf olarak sermaye karşısında her türlü sendikal ve örgütsel silahtan yoksun bırakılmasını, işçi sınıfının örgütlü, bilinçli bir toplumsal güç olmasının engellenmesini hedefliyor.

1 Mayıs'ta bu yıl tutuklu sendikacılarla dayanışma yükseltilecek

Türkiye'deki demokratlara uluslararası destek

Cuntanın, Türkiye'deki baskı ve zulmü yansıtan yabancı kaynaklı haber ve protestolara koyduğu yayın yasağı sürerken, uluslararası kamuoyunda Türkiye'deki anti-demokratik uygulamalara yönelen eleştiri ve tepkiler sürüyor.

Cuntanın "demokrasi postu"na bürünecek dünya kamuoyunu bir kez daha kandırmayı planladığı şu günlerde, bu türden protestoların özellikle Avrupa'da, liberallere kadar varan değişik siyasal kesimlere yaygınlaştığı gözleniyor.

"Bu dava siyasi bir oyundur"

Alman Sendikalar Birliği (DGB)'nin eski başkanı Avrupa Parlamentosu üyesi Heinz

Oskar Vetter, 1983 yılı başında Türkiye'ye yaptığı geziden sonra DGB'nin yayın organında kendisiyle yapılan bir söyleşide, DISK davası konusunda şunları söylüyor: "Devleti yıkıcı faaliyetlerde bulunmak iddiasıyla yürütülen bu dava siyasal bir oyundur. Hukuki açıdan da gerçek bir temele dayanmıyor. Üç yıldan beri, insanlar, ölüm cezası tehdidiyle insanlık dışı koşullarda hapiste tutuluyor. Dava, Türkiye'deki askersel hükümetin güttüğü amaçlara hizmet ediyor. Bu davayı iç politikadaki çıkarları gerektirdiği sürece kullanacaklar".

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, Cenevre'de sürdürdüğü çalışmalar sırasında Türkiye'deki insan hakları ihallerini de gündemine aldı. Tartışmalar sırasında bir konuşma yapan Uluslararası Demokratik Hukukçular Örgütü temsilcisi Frederic Weyl "Türkiye'de insan haklarının kabaca ihlal edildiği konusunda hiç bir kuşkuyla yer yoktur. Bu görüşü Barolar Birliği, gazeteciler, gözaltında veya tutuklu bulunanların aileleri ve daha bir çokları oybirliği ile paylaşmaktadır. Kendileriyle konuştuğumuz bu kişiler, diğer işkence türleri arasında hem fiziksel hem psikolojik olmak üzere sistematik işkence ve elektrik şoku olayları anlatıldılar" dedi.

Komisyon toplantılarında, Dünya Barış Konseyi'nin hazırladığı "Türkiye Barış Komitesi davasında insan hakları" konulu bir rapor dağıtıldı.

İşveç'in en yüksek tirajlı günlük gazetesi *Dagens Nyheter*'de 9, 10 ve 15 Mart tarihlerinde yayınlanan bir dizi yazıda, Türkiye'deki askersel diktatörlüğün uygulamaları, davalar, işkenceler çarpıcı bir biçimde anlatıldı.

1 Mayıs bu yıl Türkiye'de sendikacılarla dayanışma günü

Uluslararası Kamu İşleri Sendikası Genel Başkanı Heinz Kluncker, dünya ölçüsünde

tüm üye sendikalara Türkiye'de Nisan ayından itibaren yürürlüğe girmesi beklenen yeni sendikalar, grev ve lokavt yasasına ve Türkiye'de sendikacıların yargılanmasına karşı eyleme geçilmesi çağrısında bulundu.

Heinz Kluncker, uluslararası birlik ve dayanışma günü 1 Mayıs'ın, bu yıl Türkiye'deki sendikacılarla dayanışma günü olarak örgütlenmesini teklif etti.

12 Eylül askeri devriminden sonra, Türkiye'de demokratik hakların kısıtlandığını, işçi hakları mücadelesi ile elde edilenlerin şimdi birbir geriye alındığını söyleyen Kluncker, "Türkiye'deki tutuklu sendikacılarla bir bütün olarak daha güçlü bir dayanışma ağının kurulması çalışmalarını gelecekte yürütmek durumundayız. Türkiye'deki yeni iş yasalarını hazırlayan komisyonlarda bir tek işçi temsilcisi dahi yoktur. Bu komisyonlar ya işverenler sendikasının görevlendirdiği kişiler ya da yüksek rütbeli askerlerden oluşuyor" dedi.

Türkiye'de Hükümet yoktur, iş başında olduğunu iddia eden hükümet, halkın seçimiyle değil, yüksek rütbeli generallerin atamalarıyla görev başına gelmiştir ve meşru değildir, diyen uluslararası kamu işleri sendikası Genel Başkanı, 1 Mayıs 1983'ün Türkiye'deki sendikacılarla dayanışma için seferber edileceğini bildirdi.

NATO ülkeleri dışındaki antidemokratik tutumların ön plana çıkarıldığına, buna karşılık NATO içerisindeki baskıcı rejimlerin gizlenmeye çalışıldığına dikkati çeken Heinz Kluncker, "Bizler NATO ülkelerindeki sendikacılar olarak, NATO ülkeleri içerisindeki antidemokratik yasa ve sınırlamaları kamu oyuna açıklayıp, sendikacılar görevimizi yerine getirmek zorundayız. Ülkelerimizin hükümetleri bugüne kadar Türkiye'deki bu antidemokratik gelişmeye ses çıkarmadılar, hükümetlerimize baskı uygulamak zorundayız ve uygulamaya kararlıyız" dedi.

İlk yasadan son yasağa

● 1908 tarihli *Tatil-i Eşgal Kanunu*'na göre kamu hizmeti sayılan işlerde çalışanlar grev yapamazlar. Savaş ve benzeri durumlarda, hükümet işçi hareket ve isteklerini istediği gibi erteleyebilir, kamu hizmeti sayılan işyerlerinde sendika kurulması yasak olduğu gibi, önceden varolan sendika ve birlikler de yasanın çıkmasından sonra kapatılacaktır. Kamu hizmeti yapan kuruluşların kapsamı ise, kimi küçük imalat atelyeleri dışında, o zaman ki tüm işçileri içine alacak kadar geniştir. Düyün-u Umumiye, Reji-tütün, demiryolları, nıhtım, tramvay, su ve havagazı, elektrik şirketi işçileri, özel yasalarla da Zonguldak havzası kömür işçileri, maden ocakları işçileri grev yapamaz hale getirilmiştir. Kanunun öze dokümleri, hükümete savaş ve sıkıyönetim hallerinde tüm işçi hareketlerini durdurma yetkisi vermektedir.

● Türkiye işçi sınıfı tarihinin ilk grev ve sendika yasası 8 Ekim 1908 tarihli *"Tatil-i Eşgal Kanunu-u Mukavakatı"* dir. 1908 Temmuzunda, II.Meşrutiyet'in ilanının hemen ardından İmparatorluğun İstanbul ve Rumeli kesimlerinde birbiri ardı sıra patlak veren önemli grevlerin, emperyalist sermayeyi ve İttihatçıları'ı öfkülemesinin sonucu olan bu ilk yasa, aslında bir grev yasağı niteliğini taşıyor. Bu ilk grev ve sendikalar yasasının biçimlenmesinde Anadolü-Bağdat Demiryolları Şirketi'nin Alman genel müdürünün büyük etkisi olmuş, yasanın kimi maddeleri doğrudan doğruya onun tarafından hazırlanmıştır. 1908 Ekim'inde Meclis'ten bile geçirilmeden Bakanlar Kurulu kararıyla alelacele yürürlüğe sokulan bu yasa, bir yıl sonra Meclis'ten geçirilerek kesinleşmiştir.

1936: İş Yasası

● Cumhuriyetin kuruluşundan sonra, yeni bir grev ve sendikalar yasası çıkarılması bir yana, 1924'de Meclis gündemine gelen iş yasası tasarı (o zamanki deyimle "Mesai Kanunu Layihası") da Meclis'den defalarca geri alınmış, yasalar genişletilerek yeniden düzenlendikten sonra, ancak 1936 yılında yasalaşabilmiştir. 1924 ve 1932'de Meclis'esunulan tasarılarla grev ve toplu sözleşme hakkı, sendika özgürlüğü gibi konular yer aldığı halde, 1937'de yürürlüğe giren İş Kanunu, grevi bir kez daha kesinlikle yasaklamıştır. Böylece grev ve sendika hakkını, hiç değişse kamu yararına çalışan işyerleri dışındaki işyerlerine tanır görünen 1908 Tatil-i Eşgal Kanunu'ndan da daha geriye gidilmiştir. 1936 tarihli İş Kanunu'nun 72.maddesi "grev yasaktır!" dedikten sonra; 73.madde işyerinde her türlü toplu hareket ve iş bırakma-

yı, nedeni ve amacı ne olursa olsun "grev" saymakta ve ağır cezalar öngörmektedir.

1937 yılında yürürlüğe giren 1936 tarihli yasa konusunda en açıklayıcı sözü zamanın Başbakanı Recep Peker söylemiştir. Peker: "Yeni İş Kanunu sınıfçılık suçunun doğmasına ve yaşamasına imkan veriyor hatta yollarını ortadan silip süpürecek..." demektedir.

1938: sendikalar yasak

● 1938 yılında çıkarılan Cemiyetler Kanunu'yla işçi sınıfının siyasal örgütlenmesi kökten engellenirken, "sınıflara dayanan kuruluşlar" arasına sendikalar da sokulmuş ve tüm sendikalar yasaklanmıştır.

● 1946 yılında çok partili düzene geçilmenden sonra, dönemin gelişmelerine uygun yeni bir grev ve sendikalar yasası gereksinimi, 20 Şubat 1947 tarihli "İşveren ve İşçi Sendikaları" yasasına yol açmıştır. 1946 yılında, "Cemiyetler Kanunu" değiştirilerek sınıf esasına dayalı cemiyet kurma yasasının kaldırılmasından sonra, sendikaların kurulmasına başlanması sermayeyi öfkütmüş, bu gelişme, önce Aralık 1946'da sendikaların kapatılması yoluyla durdurulmuş, hemen ardından 20 Şubat 1947'de, grev ve toplu sözleşme hakkını tanımayan ve "siyasale uğraşan" sendikaları yasaklayan (yürüme göre, her türlü sendikal eylem "siyasale uğraşmak" sayılabiliyordu) İşveren ve İşçi Sendikaları Yasası yürürlüğe girmiştir.

...ve 1961 Anayasası

● 27 Mayıs 1960 hareketinin ürünü olan 1961 Anayasası'nda grev, lokavt ve toplu sözleşme hakkı ilk kez yer almıştır. 1963 yılında, Bülent Ecevit'in Çalışma Bakanlığı döneminde 1961 Anayasası uyarınca çıkartılan grev ve lokavt yasasıyla-önceki kısıtlı biçimde de olsa- Türkiye işçi sınıfı grev yapma hakkını yasal olarak kazanmış; aynı dönemde çıkartılan 274 sayılı Toplu Sözleşme ve Sendikalar Yasası'yla da, sendikalaşma hakkı ve toplu sözleşme düzeni- yine taşıdığı tüm kısıtlılıklara rağmen- yasalaşmıştır.

● 12 Mart döneminde (1972) 1961 Anayasası'nın çalışanlara tanıdığı grev ve sendikalaşma hakkını sadece "işçilere" olmak üzere kısıtlayan Anayasa değişikliği bir geri adım olmuş; yine, çıkarılan çeşitli yasalar grev ve sendika haklarını dolaylı yollardan daraltmıştır. ● 274 ve 275 sayılı yasalar ve İş Yasasında bugün gündemde olan değişiklikler, Türkiye işçi sınıfının grev, sendika, toplu sözleşme haklarını, yani 100 yıllık bir savaşın kazanımlarını 1946'ların hatta 1908 Tatil-i Eşgal yasasının düzeyine indirmeyi amaçlamaktadır.

AYDIN ENGİN Tirmik

Yürürüz... Yollar da asınır !

Oturduk, çay içeriz. Oldukça yorgun. Terlemiş. Sesi de kısalmış iyiden. Sivaslı. Yıllardır Federal Almanya'da çalışıyor. Yıllardır Federal Almanya'da siyasal savaşımın içinde yer almış. Ağır, ürkek adımlarla girdiği bu savaşta gitgide koşar adım yürür olmuş. Örgütlü. Bilinç düzeyi hiç de kötü değil. Ostermarsch'dan yeni döndü. Kilometrelerce yürümüş. Sonra miting alanında iki saate yakın ayakta durmuş. Yol boyu ağır bir pankartı bir arkadaşı ile nöbetleşe taşımış.

...ve pek de keyifli değil.

Keyifsizliğini yorgunluğuna yorup sorduk:

-Nasıl geçti yürüyüş?

Omuz silkti:

-Yürüdük işte...Ne işe yarar bu yürüyüşler pek de anlamıyorum ya... Gene de yürüdük. Alman, Türkü, Kürdü, Yunanı, İspanyolu, İtalyanı yürüdük elbirliğiyle. "1983 Roket Yılı Olmayacak!" diye bağırarak; "Hoch die Internationale Solidarität!" dedik yürüdük. Mitingde, alanda bir Alman konuştu. Pek anlamadım ama hep barış dedi galiba. Barıştan mühimi yok filan dedi...

Hımm...Keyifsizlik yorgunluktan değil. Belli. Besbelli. Üsteledik. Bizi dost buldu, yakın bildi anlaşılan. Kısa bir kekinden sonra boşaldı:

-Bak ağabey, bu Almanya'ya geldiğim ilk yıllarda 1 Mayıs'a katıldım ben. Sendikayla birlikte...Önce örkütüm ama bizim davul zurnalar içimi kaynatmış. Süpürge saçlı Alman kızlarını buncuk mavisli gözlerini büyüte büyüte bağışları beni hırslandırdı. "Bacak kadar kız çocuğu dikilmiş düşmanın önüne" dedim, korkumdan, örkütümünden utandım. Yürüdüm ben de. Ben de haykırdım sloganları...

-Eee, sonra?

-Sonrası ağabey, o gün bugündür yürüyoruz bu Almanya'da. 1 Mayıs olur yürürüz. Ostermarsch derler yürürüz. Türkiye ile dayanışma der yürürüz. Barış yürüyüşü der yürürüz. Hele barış için...Hele ağabey, şu barış için yürüdüğümüz yol... Yürüye yürüye Sivas'a, bizim köye vardık desem sen bana inan. Ama bu kadar yol yürüdük de ne oldu? dersen...Hiç bir şey olmadı, olacağı da yok...Buna da inan...

Bunca yıl yürüyerek Sivas'a, köyüne ulaştığına, o söylemese de inanıyorduk zaten.

Ama bunca yolu yürümenin hiç bir şeye yaramadığına?..

Türkiye'den yeni geldi. Zindanın beton zeminini, keskin ve ıslak ayaz, günışığı bile geçirmeyen tavana yakın hücre penceresi ve hala sızlayan omuz başları...Sol elinin iki parmağı ve sağ kulağın memesinin ucu elektrik şokunda yanmış. Öfkeli. Hayır, ne yorgun, ne de yilgin. Ama öfkeli. Ülkemizin, halkımızın üstüne çullanan cuntaya karşı taşkın bir öfke... Uzun zindan gecelerinde alabildiğine bilmiş bir sınıf kını.

- Olmaz arkadaş. Bu barış sözünün tadı kaçtı bence. Hele şu yürüyüşlerin. Yürüyoruz. 12 Eylül'den önce de yürüdük. Hep yürüdük. Hele şimdi adeta salt barış için ve sadece yürümek...I-ıh!..Biz cuntayı devirmek istiyoruz. Barış! Tamam. Önemli. Çok önemli. Ama cunta da önemli. Bana sorarsan barış kadar önemli. Diyeceğim...Bu kadar barış diyeceğimize, biraz savaş desek daha doğru değil mi?

"...Biz cuntayı devirmek istiyoruz!" diyor arkadaşımız. Tersini düşününle, hatta bunu bu kadar açık düşünmeyenle ne selamımız var, ne ona saygımız, ne de onunla bir ilişkimiz. Ama "Barış yerine savaş" demek? Barış sınıf savaşının, cuntayı devirme savaşının karşısına koymak?..

Ne zaman bir yürüyüş kolunda yer alsak, ne zaman meslek gereği kitlesel bir eylemi izlese, aklımıza Demirel'in o yılışık, pişkin sözü gelir:

- Yollar yürümele aşınmaz...demisti Demirel.

Doğru. Yürüdük. Yıllardır yürüdük. Yürüyoruz. Besbelli daha çokook yürüyeceğiz.

1 Mayıs alanlarına yürüdük. DGM'lere karşı şalter bastık ve alanlara yürüdük. Soda işçisi olduk, Mersin'den Ankara'ya yürüdük kavurucu sıcakta. İlerici kadınlarla birlikte İstanbul'dan Ankara'ya yürüdük. Daha da gerilere gidelim. Unutulmaz işçi önderi "**Fukara Tahir**"in omzunun ardısıra çıplak ayaklarımızla Millet Meclisi'ne yürüdük. Manisalı temizlik işçileriyle birlikte kavurucu Ağustos sıcaklarında kızgın asfalt üzerinde Ankara'ya yürüdük...Sonra El Salvador'da faşistlerin üstüne üstüne yürüdük. Roma'da Fiat işçileriyle, Paris'te Renault işçileriyle genel grev için yürüdük. Bonn'da, Brüksel'de, Londra'da roketlere karşı, barış için...Atina'da yeni bir "**Albaylar Darbesi**" hesabı yapanlara ihtar için yürüdük. Yürüdük Federal Alman tekerlerinin ücret dayatmalarına karşı uyanı grevlerinde...Stuttgart'ta, Münih'te, uçsuz bucaksız Ruhr havzasında, Hamburg'da. Daha üç gün önce Ostermarsch için yürüdük. "**1983 Roket Yılı Olmayacak**" belgilerini haykırmak yürüdük Avrupa'nın göbeğinde...

Yürüdük ve yollar aşındı.

Yolların aşındığını farkedemeyen ömründe, tozlu bir köy yolunda, bir pınar çeşmesinin mermer oluğunu hiç görmemiştir. Ya da binlerce deli damlayı savuran bir çağlayanın karşısına durmamış, granit kayaların sünger gibi delik deşik olduğunu gözlememiştir.

Evet. Vurguyla...Bir daha ve bir daha. Yürüdük ve yolları aşındırdık.

Kanımızca hiç de karışık değil sorun. Son derece duru ve kolay kavranır bir açıklıkta.

Biz Türkiyeliler için cuntayı devirmek eğer en acil ödevse ki öyle -Avrupa toprakları üstünde yükselen barış savaşımına omuz vermek, cuntayı devirmek hedefi ile dolaysız bağlıdır. Reagan'ın Batı Avrupa'ya yeni füzeler, roketler yerleştirme girişimi durdurulabilir, Reagan yönetimi geriletebiliriz Türkiye'deki gerici cuntanın ömrünün kısaltılmasında büyük, çok büyük bir adım atılmış demek-

tir. NATO kıskacındaki Batı Avrupa halkları soğuk savaş kışkırtıcılarını durdurabilirse, bu kazanım hiç kuşku yok ki, NATO kıskacındaki bir başka ülkede, anayurdumuzda, Türkiye'de aynı savaşçı serüvenlerin aleti cuntanın dayanaklarını çürütecektir. Cuntanın bugün temel olarak ABD'ye dayandığı, ancak onun askersel, ekonomik, politik desteği ve yardımları ile egemenliğini koruyabildiğini artık sokakta çelik çomak oynayan çocuklar bile biliyor. Barışı korumak, soğuk savaşçı tirandranları geriletmek, Türkiye'de cuntayı indirilmiş etkili ve canalıcı bir şamardır da...

Bu yargının tam tersi de aynı oranda doğru. Türkiye'de cuntayı geriletmek, devirme yönünde atılan her adım Avrupa'da barış savaşımına bir katkı, önemli ve değerli bir katkıdır. NATO'nun Güneydoğu kanadındaki en sadık dayanaklarından birini yitiren Reagan'ın Batı Avrupa'daki sesi daha kısık çıkacaktır ve Evren cuntasını defeden Türkiye halkı, Batı Avrupa'nın barış savaşçılarına değeri ölçülmez bir omuzdaşlık sunacaktır.

O yüzden yanılmaktadır Türkiye'den yeni gelmiş arkadaşımız. Zindanda yatarken ve fakat direncini korurken, savaş kararlılığını sarsılmadan sürdürürken, Ostermarsch için yürüyen Sivaslı arkadaşının sıcak, yürek ısıtan soluğunu duymadığı için yanılmaktadır. Sivaslının, üç gün önce, Batı Avrupa'da Ostermarsch'da yürürken dayanaklarını çürüterek cuntayı devirme savaşında küçük ama çok büyük bir adım attığını göremediği için yanılmaktadır.

O yüzden yanılmaktadır Sivaslı emekçi arkadaşımız. Yürüye yürüye gerçekten de Sivas'a vardığını, Diyarbakır'da işkence odasına daldığını, Metris Askeri Cezaevi'nde zindanın bir parmaklığını daha kıldığını göremediği için yanılmaktadır.

Evet yürüyoruz. Yollar da aşınıy Hem de nasıllı.

ları geri alınmak isteniyor

daha grev yasağı

● Kimi işkollarına grev yasağı getirilerek tam 500 bin işçi grev silahından kesin olarak mahrum edildi. 500 bin işçi ise zorla "memur" ilan edildi. Böylece cunta ilk ağızda bir milyon işçinin grev hakkını elinden aldı.

birlikte grev hakkında yoksun olanların sayısı 5 milyonu aşıyor.

Cuntanın Anayasa'ya da soktuğu çalışma hayatına ilişkin düzenlemelerin, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ilkelerine ve her türlü sendikal hak ve özgürlüğe temelden ters

düşemanti-demokratik niteliği bir yana, maaş ve ücretleri toplamının yüzde 77'sinin grev hakkı ve sendikal özgürlüklerden yoksun bıraktığı bir ülkede demokrasiden söz etmenin anlamsızlığı bir kere daha ortaya çıkıyor.

AL YASALAR ETİRİYOR?

nif bilincinin yaygınlaşması ve yükselmesi engellenmek isteniyor.

● Sendika sayısının azaltılmasına yönelik hükümler getiriliyor. Böylece iktidarların kapıkulu resmi sendikaların çemberinin aşılması zorlaştırılıyor.

● Toplu sözleşme yapabilmek için, tüm işkolundaki işçilerin yüzde 10'unun, belli bir işyerindeki işçilerin yüzde 51'inin sendika üyeliği şart koşuyor.

● Toplu sözleşme çağrısından başlayarak 30 gün içinde görüşmenin başlamadığı hallerde sendikaların yetkisinin düşmesi öngörülüyor.

● Grevci işçilerin grev yerinde bulunmaları, işyerine giriş çıkışları kontrol etmeleri yasaklanıyor.

● Grev sırasında işveren greve katılmayan işçileri çalıştırabiliyor ve elindeki mal stoklarını ve grev sırasında üretilen malı piyasaya sürebiliyor. Böylece grev kırıcılığı yasal güvence altına alınıyor.

● Grev yerine afiş, pankart, ilan asmak, yazı yazmak, kulübe, baraka, grev cadıyı kumak gibi grevi kamuoyuna duyurmaya ve destek sağlamaya yönelik her türlü eylem yasaklanıyor.

● Grev yasağı, çeşitli işkollarında 500 binin üzerinde işçiyi kapsayacak biçimde genişletiliyor. Kömür, doğal gaz, petrol sondajı, üretimi, taşıma ve dağıtım, banka ve noterlik hizmetleri, itfaiye, temizlik işyerleri, şehir içi toplu taşıma ve deniz, hava, demiryolu taşımacılığı, aşı ve serum imal eden kuruluşlar, Milli Savunma, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı'na doğrudan işletilen işyerleri grev yasağına giriyor. Böylece 1908 grev yasakları 75 yıl sonra aynen konmuş oluyor.

● 1475 sayılı iş yasasını değiştiren tasarıyla, işverenin toplu işten çıkartma işlemleri kolaylaştırılıyor.

● 500 bin işçi, zorla memur statüsüne geçiriliyor.

● İşçinin iş akdinin işveren tarafından bildirimsiz ve tazminatsız feshedilmesi ile ilgili koşullar kolaylaştırılıyor ve genişletiliyor. Örneğin akdî feshi için "işçinin kişisel durum ve davranışı" yeterli sayılıyor.

● Sendikalara üyelikte "noter tasdiki" zorunluluğu getirilerek üyelik pahalılaştırılıyor ve dolaylı yolla güçleştirilmiş oluyor.

ÖZETLE; çalışma hayatına yönelik yasalarda yapılmakta olan değişiklikler, bir bütün olarak sendikaların güçsüzleştirilmesini ve iktidarların denetimine sokulmasını; sadece toplu sözleşme yapan kuruluşlar haline getirilmesini; grevin etkin bir silah olmaktan çıkarılmasını ve olağanüstü güçleştirilmesini; sendikaların ve işçilerin toplumun dinamik kesimlerinden diğer etkili kuruluşlarından koparılmasını; siyasal-sınıfsal bilinçlenmenin engellenmesini; işçinin kişi ve sınıf olarak sermaye karşısında her türlü sendikal ve örgütsel sığınaktan yoksun bırakılmasını; işçi sınıfının örgütlü, bilinçli bir toplumsal güç olmasının engellenmesini hedefliyor.

Siyasal sığınmacıların dosyaları MIT'e gönderiliyor

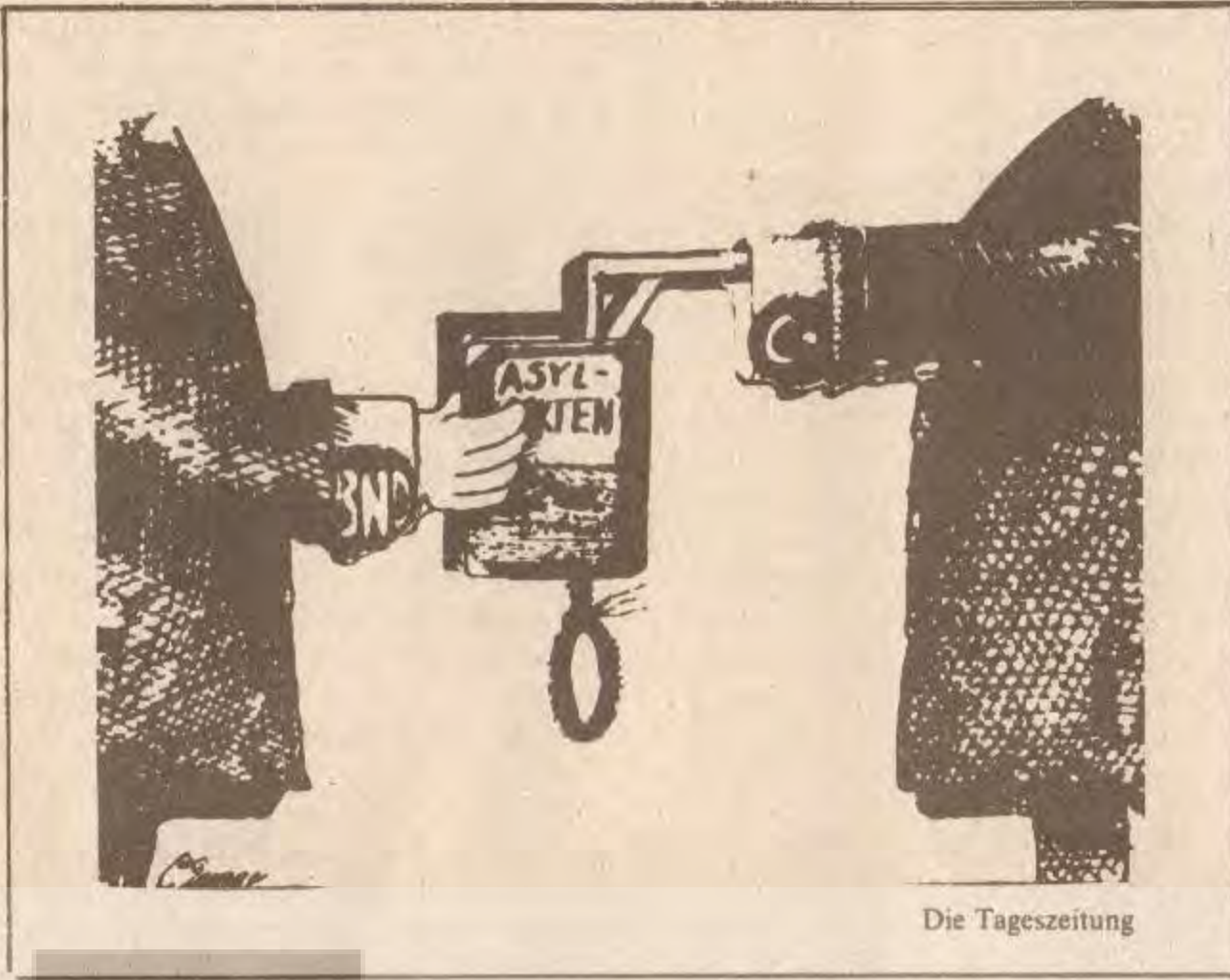
Federal İltica Dairesi sorumluları Alman
İstihbarat Örgütleri ile MIT'e sığınmacılar için
bilgi verildiğini kabul ettiler

Türkiyeli bir politik sığınmacının davasına bakmakta olan Batubelrin İdari Mahkemesi, 23 ve 28 Şubat günlerindeki duruşmalarda tanıklara yönelttiği sorularla Zirndorf'da çalışan İltica Dairesi'ndeki (Bundesamt) politik sığınmacıların dosyalarının Federal Almanya Anayasa'yı Koruma Örgütü (Verfassungsschutz) ve Federal Almanya İstihbarat Servisi (BND) kanalıyla Türkiye Milli İstihbarat Servisi'nin (MIT'in) eline geçtiğini ortaya çıkarttı.

CDU'nun Batubelrin'de Türkiyeli işçiler arasında uyguladığı ankete karşı tepkiler sürerken kamuoyu bu ikinci skandalla bir kez daha çalkalandı. Batubelrin'de yayınlanan *Tageszeitung*'da ve öteki Alman gazetelerinde skandal haberi geniş biçimde yer aldı.

Weickhardt'ın ifadesi

Mahkemenin tanıklığına başvurduğu Zirndorf Federal İltica Dairesi Müdürü Weickhardt, verdiği ifadede politik sığınmacıların dosyalarının istek üzerine Anayasa'yı Koruma Örgütü'ne ve İstihbarat Servisi'ne gönderildiğini belirterek şöyle dedi: "Anayasa'yı Koruma Örgütü temsilcisi sığınmacının adını vererek görmek istediği dosyayı sekreterliğimden ister ve dosya 24 saat kendisinde kalabilir. O dosya konusunda bu süre için kayıtlara Ön Kontrol Grubu B diye not düşülür. Bununla dosyanın Anayasa'yı Koruma Örgütü'ne gitmiş olduğu belirtilmiş olur. Ön Kontrol Grubu A ise 1981 yılında Türkiye ile ilgili dosyalar konusunda devreye girer. Ön Kontrol Grubu A Federal İstihbarat Örgütü'dür (BND). BND'nin Dairemiz içindeki iş biriminin görevi Federal hükümet için bilgi toplamaktır. BND'nin Zirndorf'daki iş birimi, sığınma başvurusu yapan kişiyi bir konuşmaya davet etmenin gerekli olup

olmadığına karar verir. Böyle bir davet üzerine sığınma başvurusunda bulunan kişi gö-nüllü olarak konuşmaya gelir ve kendisi ile ülkedeki koşullarla ilgili olarak görüşür."

Zirndorf İltica Dairesi Müdürü ifadesinde ayrıca dosyaları bu şekilde incelenenlerin yalnızca Türkiyelilerden ibaret olmadığını da belirterek, "Bir kaç ülke adı saymak gerekirse, Afganistan, Yugoslavya ve Şili bunlar arasındadır" dedi.

Reinecker'in ifadesi

Mahkemenin tanık olarak ifadesini aldığı BND görevlisi Reinecker ise Türkiye İstihbarat Örgütü ile (MIT'le) olan işbirliğini ortaya koydu. Sığınmacıların, iltica

işlemlerine bakan Zirndorf'da BND'nin de bir çalışma birimi olduğundan haberleri bulunmadığını açıklayan Reinecker, "Tüm NATO ülkelerinin ortak bir istihbarat örgütü yoktur. Bu nedenle tek tek NATO ülkeleri istihbarat servisleri olarak işbirliği içindeyiz" dedi.

Konsolosluklar ve MIT

Mahkemenin tanıklığına başvurduğu gazeteci Jürgen Roth ve gazeteci Kamil Taylan da Federal Almanya'daki Türkiye konsolosluklarından bazılarının MIT şubesi olarak çalıştıklarını açıkladılar.

Jürgen Roth ifadesinde, başta Hannover, Münih ve Hamburg konsoloslukları olmak üzere Federal Almanya'daki Türki-

ye konsolosluklarının sığınmacılar konusundaki "enformasyon ağı"nın oluşmasında "katkılar" olduğunu söyledi. Örneğin sığınma başvurusu yapmış Türkiyelilere konsolosluklara gittiklerinde yetkililerin söyledikleri sözler, konsoloslukların sığınmacıların dosyalarında yer alan bilgilerden haberli olduklarını gösteriyor.

Gazeteci Kamil Taylan da, verdiği ifadede Frankfurt'ta konsolosluk yapmış bir kişinin kendisine "Ben burada MIT'i temsil ediyorum" dediğini açıkladı.

Cosmis gizli raporu

Mahkemenin tanık olarak dinlediği SPD milletvekili Voigts ise, 12 Eylül sonrasında cuntanın Federal Almanya İstihbarat Servisi ile içiçe çalıştığını kanıtlayan bilgiler verdi. 1981 Mart'ında Federal Almanya'dan bir delegasyon olarak Türkiye'ye gittiklerini söyleyen Voigts, "Türk subayları bana, üzerinde Cosmis gizli NATO belgesi yazılı bir liste verdiler. Listede Türkiye düşmanı diye adlandırılan kişi ve örgütler sıralanmıştı. Benden bu listeyi Federal Almanya makamlarına iletmem istendi" dedi.

Dernekleri kapama planı

Tehdit Altındaki Halklarla Dayanışma Örgütü'nün Kürdistan sözcüsü Alexander von Sternberg-Spohr'un mahkemedeki tanıklığı ise, Federal Almanya'daki Türkiyeli örgütlerin kapatılmasıyla ilgili bir planın olduğunu ortaya çıkardı. Sternberg-Spohr, Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı'ndan bir sorumlunun kendisine sığınmacı dosyalarında yazılı olanların Türk makamlarınca bilindiğini açıkladığını, ayrıca "sığınmacılarla ilgili olarak sık sık bilirlilik yapmaması yolunda kendisini uyardığını" söyledi. Bu uyarının gerekçesi şuydu: "Çünkü Federal Almanya makamları cuntayla işbirliği içinde yurt dışında çalışma yapan bazı örgütleri kapama planları içindeydi".

Hatırlanacağı gibi, Federal Almanya'daki Halk-Der örgütleri Ocak ayı sonunda İçişleri Bakanı Zimmermann'ın kararıyla kapatılmış ve Bakanlığın konuyla ilgili olarak hazırladığı raporda, sığınma başvurusu yapmış kişilerin İltica Dairesi'ne verdikleri ve "gizli tutulması gereken" ifadelerden alıntılar yer almıştı.

İşbirliği eskilere uzanıyor

Sternberg-Spohr'un mahkemede yaptığı tanıklık, MIT'le BND arasındaki işbirliğinin 12 Eylül öncesine de uzandığını açığa çıkarttı. Sternberg-Spohr, oğlu ile dostluğu sayesinde tanıştığı Hava Kuvvetleri eski Komutanı Orgeneral Muhsin Batu'un 1977 yılında Türkiye'de kendisine bazı dosyalar göstererek şöyle dediğini aktardı: "Elimdeki şu 3 dosya sizin şahsı-

nızla, diğer ikisi ise ülkenizdeki Türk vatandaşlarının sığınma başvurularıyla ilgili"

Sternberg-Spohr'un ifadesinde, dosyalara baktığını ve gerçekten de dosyalarda kendisinin bilirlilik yaptığı sığınma davalarıyla ilgili tüm bilgilerin yer aldığını gözleriyle gördüğünü söyledi.

Alman basınında çıkan haberlere göre, bu skandalın patlak vermesi üzerine, Zirndorf'daki İltica Dairesi, mahkeme ve avukatların sorularından kaçınmak için iltica başvurusunda bulunan kişilerin dosyalarıyla ilgili işlemleri durdurmuş bulunuyor.

Anayasa'nın 16. maddesi yerinde duruyor mu ?

Federal Almanya, kendi ülkelerinde baskıya uğrayan insanlara en geniş politik sığınma hakkını tanıyan bir Anayasa'ya sahiptir. Özgürlükleri, yaşama hakları tehlikede olan insanlar Federal Almanya Anayasası'nın 16.maddesine güvenerek bu ülkeye sığınıyorlar. Özgürlüklerini, canlarını bu ülkeye emanet etmiş politik sığınmacıların başlarına neler geliyor?

● Şubat ayı sonunda topluca Türkiye'ye iade edilen 40 politik sığınmacı Yeşilköy'e iner inmez "kendileri hakkında her türlü bilgiye sahip" polis tarafından derhal gözaltına alınarak işkenceden geçirildiler.

● 1981 yılında Türkiye'de bir Kürt köyüne giden bir Katolik grubu basına şu açıklamayı yaptı: Köy halkı bize, Federal Almanya'da sığınma istemi kabul edilmeyerek iade edilen bir Kürt demokratinin 1981 ilkbaharında köyüne döner dönmez MIT'in haber ulaştırması üzerine Ağa'nın adamları tarafından öldürüldüğünü anlattılar.

● Türkiye'ye uçakla giden üç Alman ise basına şöyle bir olay anlattılar: Frankfurt'tan İstanbul'a giderken, uçakta iki tanesini ismen tanıdığımız üç sığınmacı vardı. Sığınma istemleri kabul edilmediği için Türkiye'ye iade ediliyorlardı. Uçaktan indiğimizde, bunların pasaportları kontrol edilir edilmez hemen bir kenara alındıklarını gördük. Bizi telefona arayıp haber vereceklerdi. Türkiye'de kaldığımız süre içinde kendilerinden hiç haber alamadık. Ancak Frankfurt'a geri döndükten sonra öğrendik ki, tutuklanmışlardı ve daha hala hapisanede idiler.

İşte bu ve benzeri olaylar, kamuoyuna haklı olarak şu soruyu soruyor: Anayasa'nın 16.maddesi yerinde duruyor mu?

KONUK YAZAR

Fırtına dindi mi ?

Necati Gürbaca

CDU-CSU ve FDP gerici hükümetinin seçimlerden önce görevlendirdiği "Yabancılar Komisyonu"nun hazırladığı, göçmen işçilerin bu toplumdaki konumlarını daha da zorlaştıracak bir politikayı öngören önlemler paketi, 6 Mart 1983 seçiminden sonra, aynı partiler arasında yürütülen koalisyondan görüşmelerinde ele alınan en önemli konulardan biriydi.

FDP'nin, bu görüşmelerde raporun en önemli kısmını oluşturan ailenin birleşmesi bölümünde öngörülen ailelerinin yanına getirilmek istenen yabancı çocukların yaş sınırnın 6'ya indirilmesi önerisine karşı çıktığı ve tarafların "şimdilik" yabancılar yasasında buna ilişkin bir değişiklik yapmamaya karar verdikleri öğrenildi. Olay bazı Türk gazetelerinde aşırı bir biçimde abartılarak, FDP neredeyse Türkiyeli işçilerin tek kurtarıcısı, "Türk Babası" konumuna getirildi. FDP'nin, görüşmelerdeki tutumunu saygıyla karşılıyoruz. Fakat bu değerlendirmeler gerçeği ne ölçüde yansıtır?

FDP'nin Federal Almanya'nın içinde bulunduğu şu ekonomik kriz döneminde ekonomik sorunların çözümünü, çalışanların sırtından ve onların sosyal kazanımlarına el atarak "gerçekleştirmeye" yönelik bir politika izlediği biliniyor. Yabancılar politikası da bu bütünden soyutlanamayacağına göre, FDP, yabancılarla karşı CDU-CSU birliğinin uygulamak istediği politikaya temelde ne denli bir direniş gösterebilir? Koalisyondan görüşmelerinde, yabancı işçiler konusunda ortakların üzerinde görüş birliğine vardığı bildirilen noktalar bu soruya daha da önem kazandırıyor. "Yabancı işçiler sorunu, öncelikle Türk işçilerinin sorunudur. Bu nedenle buradaki Türklerin büyük bir kısmını kendi istekleriyle ülkelerine geri gönderecek koşullar yaratılmalıdır" diyor (1). Ayrıca, "geri dönüşü teşvik önlemlerinin hazırlanacağı, bu önlemler başanlı olmasa, yabancıların, çocuklarını getirmesindeki koşul olan yaş sınırnın indirilmesi için yeni bir yasa önerisi getirileceği" açıklandı (2).

FDP Başkanı Genscher'in, koalisyondan görüşmelerinde, getirilecek yabancı çocuklarının yaş sınırnın 6'ya indirilmesine ilişkin ileri sürdüğü gerekçe de hayli ilginç! "Eğer bu öneriye uygun bir yasa çıkarılırsa, yürürlüğe girene kadar geçici bir süre tanımak gerekir. Bu süre içinde, yabancı işçiler arasında 'kapılar kapanmadan çocukları getirelim' düşüncesinden doğan bir panik yaratır. Ve böylece bir çok yabancı, belki niyeti olmayanlar da, en çabuk yoldan çocuklarını buraya getirirler. Çocuklarıyla birlikte burada yerleşen insanların ülkelerine geri göndermek daha da zorlaşır" diyor Genscher (3). Saptanan politikanın temelinde görüş ayrılığı olmadığı açık. Öngörülen yasa değişikliğinin şimdilik durdurulmasıyla, konunun gündemden kalkmadığını CDU-CSU birliği kesinlikle vurguladı. Öte yandan, koalisyondan ortaklarının, görüşmelerde, yabancılar sorunu dahil, ele aldıkları zor sorunları bir kenara iterek üzerinde anlaşmaya varamadan erteledikleri biliniyor (4). Bu davranışın, hükümetin bir an önce kurulmasının sağlanması düşüncesinden de kaynaklandığı söylenebilir.

Bu değerlendirmeler, FDP'nin tavrını küçümseme anlamına gelmiyor. Bu ne kadar yanlışsa, bazı Türk gazetelerinin FDP'ye övgüler dizerek, onu Türkiyeli göçmen işçilerin kurtarıcısı düzeyine çıkarır eğilimleri de o denli yanlıştır. Bununla söz konusu gazetelerin hangi amacı güttükleri, kime yardım ettikleri de hayli karanlıkta kalan bir noktadır.

Oysa izlenmek istenen politikanın temel felsefesi açık; ve ekonomik kriz devam ettiği sürece değiştirilmesi söz konusu değil. İş piyasasını rahatlatmak için, üretim süreci dışına atılmış yabancıları ülkelere geri göndererek yabancı sayısını azaltmak; diğer yandan ailenin birliğini kısıtlayıcı önlemlerle zorlaştırarak aile mensuplarının gelmesini önlemek ve bundan etkilenen yabancıları ülkelere geri dönmeye zorlamak; sosyal altyapı kurumlarını ve sosyal sigorta sistemini ya-

bancıların yarattığı "yükten" kurtarmak. Bu saydıklarımızın çoğu, yetkili politikacıların şimdiye değin yaptıkları bir çok resmi açıklamada dile getirilen düşünceler. Böylece işsizlik ihraç edilecek sorumluluktan kaçılacak, işsizliğin yarattığı sonuçlar işçi gönderen ülkelere sırtına yüklenecek. Felsefe bu olunca da sorun yasaklarla, kısıtlayıcı önlemlerin artırılmasıyla "çözülebilir". Yoksa "ailenin birliği yabancı işçinin kendi ülkesinde de gerçekleştirilebilir" açıklamasından, başka bir anlam çıkarılabilmek olanaklı değil.

Yabancılar Yasası'nda planlanan değişiklikler yapılsa bile, bunların çoğunun, şimdiye değin olduğu gibi yürürlükte organı yoluyla gerçekleştirilebilmesi olası. Bütün bu saptamalardan sonra, komisyon raporunun bir köşesinde yer alan, "uzun yıllardan beri burada yaşayan yabancıların toplumsal uyumunun sağlanmasında görüş birliğine varıldığı" gibi açıklamaların inanılır olma şansı pek kalmıyor.

Örneğin, komisyon raporunda bunun nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin hiç bir açıklama yok. Bu konuda şimdiye değin saptanan eksikliklerin ne olduğu, hangi önlemlerin alınması gerektiği, bunların finansmanının nasıl sağlanacağı belirtilmiyor. Gelecekteki okul, meslek eğitimi, konut politikalarına ilişkin öneriler yapılmıyor. Koalisyondan görüşmelerinde de bu sorunlara gereken önemin verildiğine ilişkin hiç bir belirtiyok.

Fırtına dinmedi, tehlike geçmiş değil...Önümüzdeki aylar, tüm demokratik kuruluşların, demokratik kişilerin, her şeyden önce göçmen işçilerin kararlı bir mücadelesini gerektiriyor. Özellikle sendikalar ve kiliseler arttıracakları etkinliklerle bu mücadeleye büyük katkıda bulunabilirler.

- (1) Süddeutsche Zeitung, 19-20.3.83
- (2) Tagesspiegel, 24.3.83
- (3) Der Spiegel, Nr:13/20.3.83
- (4) Süddeutsche Zeitung, 19-20.3.83

Necati Gürbaca, Safer Çınar, Süleyman Üstün basına açıklama yapıyorlar

Weizsäcker'den Türkiye gezisi hakkında bilgi istendi

Batı Berlin belediye başkanı Weizsäcker'in Türkiye gezisi öncesinde, Batı Berlin SPD ve AL milletvekilleri, çeşitli kademelerden yöneticiler, Ticaret, banka, sigorta çalışanları sendikası (HBV) Kamu Hizmetleri Sendikası (ÖTV), Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW) yöneticileri ve üyeleri, Halkçı Devrimciler Birliği (HDB) yöneticileri, Uluslararası İnsan Hakları Ligi ve Batı Berlin DISK'le dayanışma Komitesi, 24 Mart tarihli ve 56 imzalı bir mektupla, Weizsäcker'e Türkiye gezisine ilişkin sorular yönelttiler ve istemlerini bildirdiler.

Gönderilen mektupta, 12 Eylül sonrası Türkiye'deki baskılar özetlendikten

sonra, "Tutuklu bulunan antifaşistlerin ve demokratların serbest bırakılması, DISK üzerindeki ve tüm demokratik ve antifaşist partilerin üzerindeki yasağın kaldırılması ve kovuşturmaların son bulması için çaba göstermesi, isteniyordu. Mektup, "Gezi sonunda, bu konularda ne gibi sonuçlar aldığınızdan bizi bilgilendirmenizi rica ederiz," diye son buluyordu.

Mektup, 26 Mart'ta yapılan basın toplantısında Batı Berlin DISK'le dayanışma Komitesi adına Necati Gürbaca, Süleyman Üstün ve Safer Çınar tarafından basına açıklandı.

Zolder Cami Derneği Kongre'sinde delegeler

Faşistler Zolder Cami Derneği'nden çıkarıldı

Belçika'nın Zolder kentinde, çeşitli siyasal eğilimlerden emekçiler birleşerek Zolder Cami Derneği'ni MHP'lilerin elinden kurtardılar. Faşistler karşılarındaki geniş birlik karşısında liste dahi çıkaramadılar. Belçika'nın en büyük derneklerinden biri olan Zolder Cami Derneği son Genel Kurul'a kadar MHP eğilimlerinin elinde bulunmaktaydı. Ancak camide açık faşizm propagandası yapılması karşısında tepkiler artmış, bunun üzerine MHP'lilerin korsan kongre yapmaya kalkışmaları dernek üyeleri arasında tepkiyi büyüttü. Bu tepki, dernek üyelerinin aralarındaki siyasal görüş farklılıklarını bir yana bırakarak faşistlere karşı birleşmeleri ve kongrede faşistleri tümüyle tasfiye etmeleri sonucunu doğurdu. MSP'li ve AP'li yurttaşlar da camide faşizm propagandası yapılmasına karşı çıktılar. Faşistlerin kuran ellerinde kapı kapı dolaşmaları da para etmedi. 20 Mart'ta yapılan kongrede, faşistlere karşı birleşen tüm işçilerin ortak listesi kazandı.

Mainz'daki Schott fabrikası 300 işçiye paralı çıkış veriyor

IG-Chemie Sendikası özellikle yabancı işçileri "İşyerini satma, son işyerin olabilir" ve

"2,5 milyon işsiz var, işsiz kalmak mı istiyorsun?" belgileri ile uyardı

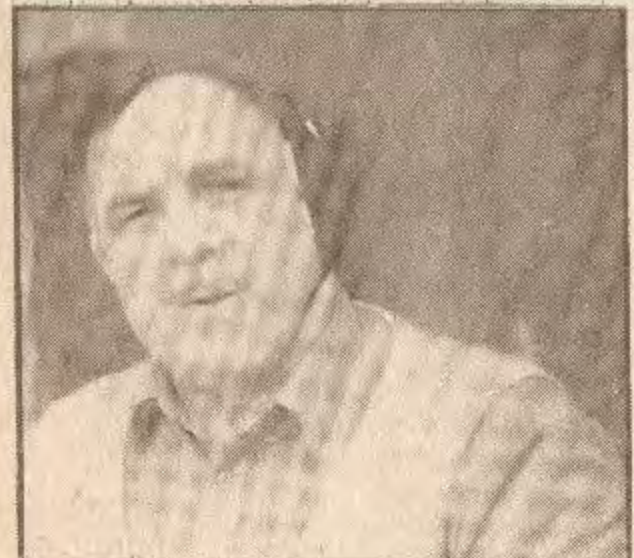
Hüseyin Murat Dörtüoğlu Mainz'dan bildiriyor - Avrupa'nın en büyük televizyon ekranı ve optik fabrikası Schott, önümüzdeki aydan itibaren 300 işçiye paralı çıkış verecek. Paralı çıkışı protesto eden IG-Chemie-Keramik (Kimya işçileri) Sendikası bir kaç dilden dağıttığı bildirilerde işçileri paralı çıkış almamaya, oyuna gelmemeye çağırdı. Türkçesi de olan bildiride "İŞYERİNİ SATMA, SON İŞYERİN OLABİLİR", "2,5 MİLYON İŞSİZ VAR, İŞSİZ KALMAK MI İSTİYORSUN?" denilerek paralı çıkış almanın zararları vurgulanıyor.

5 bini aşkın işçinin çalıştığı fabrikada 300'ün üzerinde Türkiye'li işçi var. İşçi temsilciliğinden öğrenildiğine göre paralı çıkışa en yakın olanlar Türkiye'li işçiler.

İşçiler ne diyor

Fabrikamın işçi yurtlarında kalan Türkiye'li işçilerle yapılan konuşmada, işçilerin çoğu "Artık bu ülkede güvencemiz kalmadı. Her gün korkuyla yaşıyoruz. Sağlığımızı yitirdik. Başka yolumuz kalmadı. Ne yapalım" diyerek paralı çıkış almak zorunda olduklarını belirtiyorlar.

Dokuz yıldır Schott'ta çalışan 47 yaşındaki Artvinli Nizam Pehlivan paralı çıkışa başvuranlardan biri. Nedeni sorulduğunda şunları söylüyor: "14 yıldır Almanya'dayım. Ondört yıldır karımdan ve dört çocuğumdan ayrım. Beş yıldan beri sağlığım bozuldu. Fazla gürültüden iki kulağım da duymaz oldu. Ameliyat ol-

NİZAM PEHLIVAN
Güvencemiz kalmadı

dum. Artık canımdan bezdim, çalışmıyorum. Sila hasreti artık dayanılır gibi değil. Ayrıca şimdi bizim düşman gibi görüyorlar. Yarın ne olacak bilmiyoruz. Güvencemiz kalmadı. Bu parayı alıp çıkmazsam yarın onlar çıkış verecekler. Bu nedenle paralı çıkış alıp Türkiye'ye dönmeye karar verdim. Türkiye'ye gitmeyeceklerin paralı çıkış almasına ben de karşıyım, tavsiye etmem. Ama ben karar verdim artık. Hayırlısı."

Türkiye'li işçilerin Federal Almanya'daki genel ortamdan, yabancı düşmanlığı ve iş güvensizliğinden tedirgin olmaları ve "bugün ben paralı çıkış almazsam yarın nasıl olsa işten atılacağım" korkusu, onları paralı çıkışa yatkın kılan nedenlerin başında geliyor.

Sendikaların uyarıları

Sendika, ilk bakışta tazminatların tatmin edici görünmesine kanılmaması için uyarıyor. Ödenmesi önerilen 24 bin ile 36 bin Mark arası tazminat, ancak 10 aylık ücret kaybını karşılıyor. Üstelik Arbeitsamt bu parayı işsizlik parasından düşecek ve paralı çıkış alanların iki ay işsizlik parası hakları olmayacak. Sendika ayrıca, işsizliğin yaygınlığına işaret ederek "İşsiz kalmak mı istiyorsun?" diye soruyor.

Nüfus sayımına demokratik tepki daha da güçlendi Sayım memurlarının eve girme hakkı yoktur

Kamuoyunda geniş tepkilere ve protestolara yol açan "Mesken ve Nüfus Sayımı"nın Federal Almanya'da ve Batıberlin'de 16 Nisan tarihinden itibaren başlayacağı bildiriliyor. 7 Mayıs'a kadar sürecek olan sayımda toplam 600 bin memur çalıştırılacak ve sayım için 300 milyon Mark harcanacak.

İlerici ve demokrat kişi ve çevreler, politik partiler sayımın amacının tüm halkı fişlemek olduğunu belirterek bu anti-demokratik uygulamanın durdurulmasını istiyorlar. Kişilerin ve ailelerin özel durumlarına ve oturdıkları eve ilişkin bütün ayrıntıları saptamaya yönelik bu sayım, özellikle yabancılar arasında büyük bir tedirginliğe yol açtı. İlerici ve demokrat çevreler ve basın bu sayımın biramacının da, yabancılar üzerindeki baskıları arttırmak ve bu sayımda elde edilen bilgilerle sınırdışı etme işlemlerini çabuklaştırmak ve kolaylaştırmak olduğunu belirtiyorlar.

Yabancıların durumu

Federal Almanya ve Batıberlin'de bugüne kadar 600'ü aşkın "Boycot Komitesi" kuruldu. Bu komiteler çeşitli dillerden yayınladıkları bildirilerde ve düzenledikleri toplantılarda halkı "sayımı boykot" etmeye çağınıyorlar.

Ama bunun yanında, yabancıların durumunu dikkate alarak, bunlar için özel eylem biçimleri öneriyorlar. Bu komitelerin yabancıları özendikleri eylem biçimlerinin başlıcaları şunlar:

Sayım memurlarının evlere girmeye yasal olarak hakları yoktur. Sayım memuru polis bile olsa, elinde özel "ev arama" izni olmadıkça ev sahibinin kabul etmemesi halinde eve giremez. Onun için hiç kimse sayım memurunu eve sokmamalıdır, sayım memurunun "kişinin, ailenin ve meskenin durumuna ilişkin" hiç bir sorusuna yanıt vermemelidir.

Sayım memuru kapının önünde tutulmalı, kendisinden "Mesken ve Nüfus Sayımı Soru Kağıdı" alınmalı ve sayım memuruna "bu soru kağıdını ben kendim dolduracağım" denmelidir.

Soru kağıdı alındıktan sonra, sayım memurunun doldurulmuş soru kağıdını gelip geri alabileceği gün söylenmelidir. Bu gün olabildiğince ileri bir tarihe, sayımın son günü olan 7 Mayıs'a yakın bir tarihe verilme çalışmalıdır.

"Oturma Hakkı" (Aufenthaltsberechtigung) ya da "Sınırsız Oturma İzni" (Unbefristete Aufenthaltserlaubnis) olmayan ya-

bancaların sayımı boykot etmeleri doğru değildir. Çünkü o zaman, boykot eylemine katılan yabancılar "Federal Almanya'nın çıkarlarına aykırı davranmak" suçlamasıyla yürürlükteki Yabancılar Yasası'na göre sınır dışı edilebilirler.

Bu yüzden, sayım memurundan alınan "Mesken ve Nüfus Sayımı Soru Kağıdı" doldurulmalı ve de şunlara dikkat edilmelidir: 1- Soru kağıdındaki bilgiler, o güne kadar Yabancılar Polisi'ne, mahalle polisine, Arbeitsamt'a, işyerine ve diğer resmi kurumlara bildirilmiş olan bilgilerden farklı olmamalıdır. 2- Soru kağıdı doldurulurken yanıtlanmamış ya da eksik bırakılmış soru kalmamalıdır. Yoksa, sayım memuru soru kağıdını geri almaya geldiğinde bu yanıtızsız ya da eksik bırakılmış soruların tamamlamak bahanesiyle şaşırtıcı sorular sorabilir.

Sayım memuru soru kağıdını geri almaya geldiğinde de, sayımla ilgili olarak soracağı hiç bir soruya yanıt verilmemeli, "gerekli bütün bilgilerin soru kağıdına yazıldığı" söylenmelidir.

Boycot Komiteleri, "Oturma Hakkı"na (Aufenthaltsberechtigung) ve "Sınırsız Oturma İzni"ne (Unbefristete Aufenthaltserlaubnis) sahip yabancıların "boykot" eylemine katılmalarında kendileri açısından bir sakınca olmadığını bildiriyorlar. Bu durumda olan yabancıların, soru kağıtlarını sayım memurlarından hiç bir şey söylemeden almalı ve "Boycot Komiteleri"ne vermelerini, sayım memuru soru kağıdını almak için geldiğinde, "postayla gönderdim" demelerini istiyorlar.

Bahnhof'ların görünmeyen yüzünde vagonlar, raylar, ezilenler!..

RÖPORTAJ

Kemal Atakan

"İlk bakışta görülmez ama, bahnhoflar, istasyonlar Türkiye'li göçmen işçilerin en zor şartlar altında çalıştıkları işyerlerindendir. Bahnhof işçilerinin biriyle sohbetimiz, tesadüfen otobüste başladı. Konu derinleştikçe derinleştikçe otobüs yolculuğu yetmedi; çoğunlukla Türkiye'li, Yunanlı ve Yugoslav işçilerin oturduğu bir işçi birahanesinin köşesinde de sürdü. O ayrılmaya ve kavuşmaya noktaları Bahnhoflarda dönen dolaşmaları öğrendik. Hani o heybetli binaların, kız gibi vagonların, elektronik aletlerle donanmış gişelerin, fiyakalı kondüktörlerin dışında kalan Bahnhof'ların bilmediğimiz yönlerini...

Anlatıyor... 1981 yılının yaz aylarında "idiot" (budala) testinden geçip Duisburg Hauptbahnhof Rangierabteilung (manevra istasyonu)'da başlamış işe. Görevi, bayırdan aşağıya bırakılan 15 tonluk yüklü vagonları, düzlüğe inince eliyle koyacağı takozlarla durdurmak. Bir de vagon bir öncekinin yanına kadar kaymazsa, onu düzlükte öbür vagonun yanına kadar itmek.

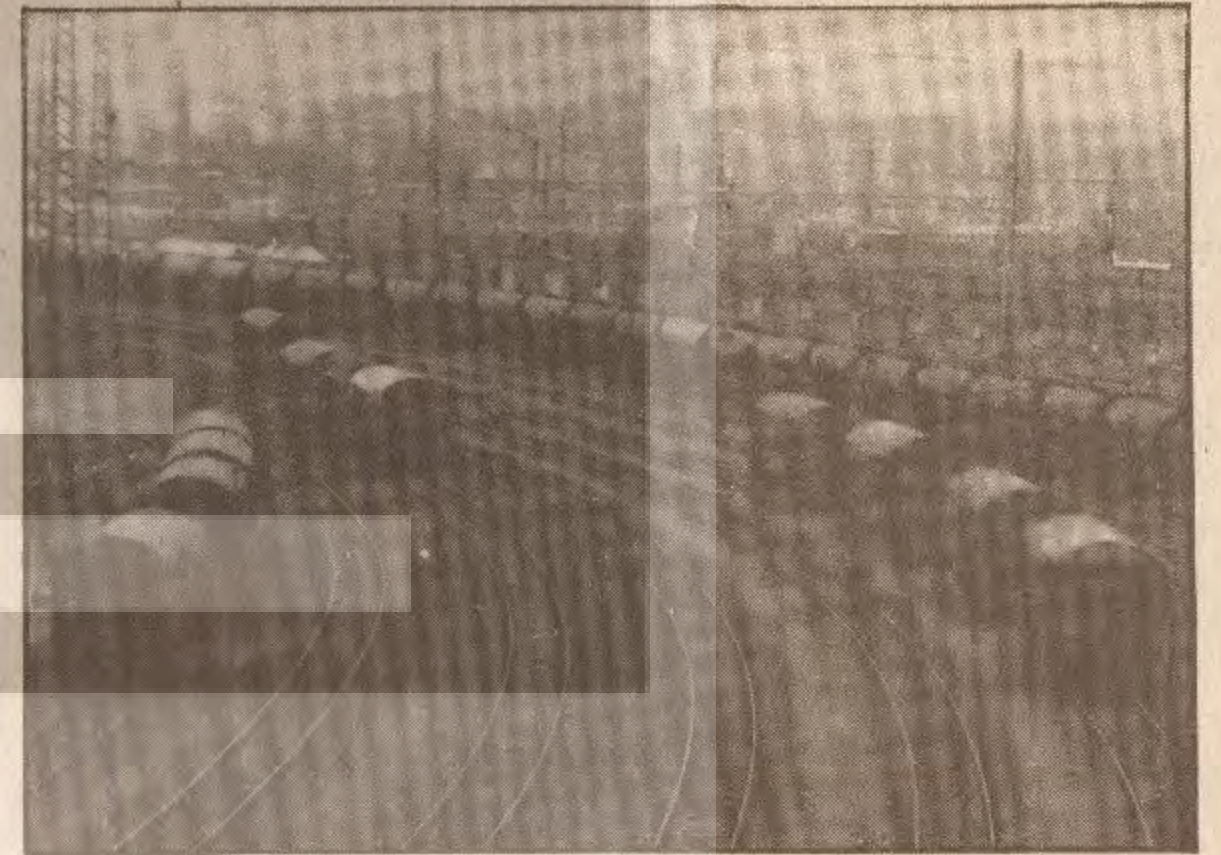
Kaç kişiyle? diyeceksiniz. Tek başına.

Gerçi bundan iki yıl öncesine kadar aynı işi beş kişi yapıyorlardı, ama şimdi işler değişmiş. Ayda ortalama 1500 Markla, günde ek mesai ücreti 9-10 saat çalışarak, izin parası dahi almadan, yaptığı işi bu. Onun gibi 13 Türkiye'li işçi daha var. Türkiye'li'lerden başkaları zaten bu işi başından kabul etmiyorlardı.

Bazen vagonlar çok hızlı geldiğinde, takozla durdurulamıyormuş. Durdurulamayan vagon gidip bir öncekine çarpınca "Stossmesser" adı alet bunu hemen kontrol bölümüne aktarıyor. Aynı olay 10 kez tekrarlanınca, o işçinin primleri kesiliyor ve kendi deyimleriyle Hitler'in toplama kampına gönderiliyorlarmış. Yani yol yapımına, direk dikimine, kablo çekimine v.b. Yani iş sözleşmesinde olmayan işlere. Bu zorla çalışmayı kabul etmeyen kendin çıkışını almak zorundasın..

Bu yolda az Türkiye'li işçi ölmedi

Manevra istasyonunda "iş kazası" demek "ölüm" demek. Bugüne dek Federal Almanya Bahnhof'larında pek

Raylar, vagonlar, raylar, vagonlar... Ya emekçiler?

çok Türkiye'li işçi bu yolla yaşamlarını yitirmişler. İdare ölüm haberlerini mümkün olduğu kadar saklamaya çalışıyormuş. 1982 yılının Kasım ayında 3 işçinin ölümü sonradan duyulunca arkadaşları arasında büyük tepki yaranmış. Bahnhof idaresi bazen bu ölümleri çarpıtmak için çirkin oyunlardan da kaçınıyormuş. Örneğin üç buçuk yıl önce aynı yolda yaşamını kaybeden bir Türkiye'li işçinin ağzına yığıldığı yerden kaldırılmadan, Bahnhof Polisi tarafından bira dökülmüş. Öte yandan, bu işe girmek daha başından fiitok olmayı ve bel kaymasının acılarını göze almayı gerektiriyor. İstisnasız her işçide bu sakatlıklar baş gösteriyor. 11 çocuklu Kars'lı bir işçi arkadaş, yıllardır sakat belle çalıştığı halde, daha ağır işlerde çalıştırılmak korkusundan 3 yıldır doktora çıkmamış.

Alman Demiryolları İşletmesi'nde bütün çalışanların işlerinde yükselme hakkı olmasına karşın, bu kural 13 Türkiye'li işçiye hala uygulanmamış. Aralarında en kıdemlileri de 19 yılını bu işe vermiş. Ama bu işin kıyısından yanlışlıkla bir hafta tutan bir Alman vatandaşı ertesi hafta karşılığın memur olarak çıkıyormuş.

Bütün bunların, bu Nazi döneminden kalma çalışma koşullarının dışa-

rıya sızması nasıl mı engelleniyor? Alman Demiryolları İşletmesi bunu bir imzayla sağlıyor. Magazin bölümü sorumusu tüm Türkiye'li işçilere işe girer girmez bir kağıt imzalattıyor. İçeriği şu: "Dışarıdan herhangi bir kişi normal yolla veya para teklif ederek işyeri hakkında bilgi edinmek isterse, işyerindeki çalışma koşulları konusunda kesinlikle bilgi verilmeyecek. Aksi takdirde cezası hapse kadar uzanır."

Şimdi gel de konuş, gel de gerçekleri anlat. Gel de konuşan işçinin adını yaz!

Bu çalışma ve yaşam koşulları karşısında geleceği açısından ne düşündüğünü sorduğumuzda şunlar: "Söylüyor hüznüyle, çaresizlikle: "Ben Türkiye'ye gitsen ne yapabilirim? Hiç bir şey. Zaten Türkiye'nin siyaseti ortada. Bir askeri idare var. Burada işten çıksam, yabancı olduğumdan iş bulamam. Bu yüzden katlanmak zorundayım. Yoksa beş nüfus aç kalacak. Türkiye'de annem, babam para istiyor. Onlar da orada aç kalacak. Katlanmak zorundayım. Türkiye Postası aracılığı ile, işçi arkadaşlara derdimizi anlatmak için düşüncelerimi söyledim. Aynı işyerinde çalışan arkadaşlar belki bu yazıyı okurlarsa ayırlırlar. Haklarımızı beraber ararız belki!"

Kendini “ezilen halkların şairi” olarak tanımlıyor Kürt şair Cegerxwin ile sürgünde bir söyleşi

Stockholm'un kuzeyindeki yerleşme merkezlerinin birinde kapıyı açıyor bize Seyda Cegerxwin (Cegerhıvın). Sekseninin üstünde, akça pakça ama dinç. “Göreceğiniz günler var daha, dayan dizlerim dayan” diyor bakışları. Bizi içeri buyur ediyor yaşayan ve yazan bu en ünlü Kürt şairi. Bazı anılar vardır, yaşarken o anın geleceğe doğru uzandığının garip heyecanını duyar insan. Seksen yılı aşkın kökleriyle elimizi sıkarken bu heyecanı duyuyoruz. Sağlığında geleceğe mal olmuş bir insanla karşı karşıyayız. 1983 Martı'nda, bembeyaz bir Pazar günü, İsveç'in başkentinde camdan bardaklarda bin yıllık sürgünü yudumlarken anlatıyor Cegerxwin:

“Yoksul bir köylü çocuğu olarak doğmuşum. Anam, babam yetmiş yaşlarında öldüler. Bana ağabeyim baktı, onun yanında büyüdüm. O dönemde medeni okullar yoktu. Ben de bir çokları gibi dini medreseye başladım. 1928'de medreyi bitirip hocalık etmeye başladım. Dinin ne olduğunu daha sonraları anladım.

O sıralar Türkiye ve Suriye Kürdistanı sınırları arasında iki köy kurduk. Bir süre köyde yaşadım. Sonra köylüler arasında kavga çıktı, birbirlerine girdiler. Ben de kimseyi öldürmemek, kendim de ölmek için Suriye Kürdistanı'ndaki Kamışlı'ya göç edip yerleştim. Önceleri ticaretle uğraştım, fakat beceremedim. O dönemde Kürt siyasetleri de sesini duyurur olmuştu. Siyaseti ilgilediğimi, ne var ki, Kürt siyasetleri o sıralar batılı emperyalistlerle işbirliği içinde olan burjuva siyasetleriydi. Ben daha çok Suriye Komünist Partisi'ne sempati besliyordum, ama komünist değildim. Buna rağmen Cemal Abdülnasır Suriye'ye geldiğinde başlatılan komünist avından zarar görmemek için ben de 1959'da Irak'a kaçmaya mecbur oldum. 62'de Irak'da yakalanıp, Suriye'de 40 gün zindana atıldım. Oradan çıkınca da 4 ay sürgüne gönderildim. En sonunda ailemin yanına gönderildim.”

Torunu olacak herhalde, dilini bilemediğimiz kız çaylarımızı tazeliyor. Güllümsüyoruz, teşekkür anılamında. Tercüman dost çayından bir yudum, cigarasından bir duman çekip soruyor Kürtçe. Bir tek “..Seyda”yı anlıyoruz. Bir de “sürgün”ü...

“Suriye'deki Kürtler bir parti kurdular. İlerici Kürt Demokrat Partisi. 1967'de partinin Merkez Komitesi'ne seçildim. Tüzüğü, programı işçiden, köylüden yana; gericiliğe, emperyalizme karşı idi. Aynı zamanda partimiz Sovyetler Birliği'ni, diğer ülkelerin komünist partilerini en büyük dostu olarak görüyordu. O gün bu gündür IKDP'de çalışıyorum”.

“Şiire neden ve nasıl başladınız? Sizi etkileyen şairler oldu mu?”

“Şair olmak herkesin kârı değil. İnsan esinleneceği bir şeyler bulabilmeli. Halkın yapısını, kültürünü de bilmek gerek. İlk şiir karaladığım dönemlerde Arabistan'da 7 Muhallakat adında bir grup vardı. Bu 7 şairin yazdığı şiirler Mekke'ye götürülüp orada bir duvara asılıyor ve herkesçe okunuyordu. Ben de onların şiirlerini çok okuyordum Arapça bildiğim için. Onların dışında beni etkileyen büyük Kürt şairleri Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu. Ben yurtsever bir şairdim. Halkımı seviyordum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, aldatıldığını görüyordum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'ti. O bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getiriyordu. Büyük bir insandı. Fakat ona gücendiğim de oluyordu. Kürtlerin de acı yaşamlarını görüyör, duyuyor olmalıydı. Mustafa Kemal zamanında bir köyde 1432 Kürt katledildi, yakıldı. Nedense Nazım şiirlerinde bunu dile getirmedim...”

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

“Ben Kürdüm. Fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Halkımı seviyorum. Onun dört bir ülkede nasıl ezildiğini, eziyet çektiğini görüyorum. Hayranlığımı, saygımı çeken bir başka şair de büyük Türk şairi Nazım Hikmet'tir. O, bütün halkların acılarını görüp şiirlerinde dile getirdi. Beni etkileyen Kürt şairleri ise Melae Cizire ve Ahmede Xani oldu”.

Ey İşçiler Birleşin

Bütün Kürt işçileri,
Elde kazma, kürek, sopa,
Dünyanın tüm işçileri gibi
Yığıttirler, aslandırlar savaşta.

Bu kölelik ne güne dek sürecek?
Ayaklarda zincir, kollarda kelepçe,
Köleciler safında ne kadar kalacağız,
Ne güne dek onlara destek olacağız?
Özgürlük çağıdır çağımız.

İster ölüm ister kalım
Ya yaşamak ya kara yas
Birlik olalım, birlik olalım
Kardeş gibi, kardeş gibi

Hepimiz insanız önce,
Beyaz, kızıl, kara deme,
Bir tükruk yağmuru yağsın
Zorbalık ve diktatörlüğe
Ne bu zulüm, bu zulüm ne?

İster ölüm ister kalım
Ya yaşamak ya kara yas
Birlik olalım birlik olalım
Kardes aibi, kardes aibi.

“Kimim Ben” adlı divanından...1973

Dediğim gibi yurtseverdim, şiirlerimde bunu işliyordum. İlk şiirlerim pek iyi değildi. Şiirlerimin bir çoğu da zaten kayboldu, ça'ındı diyebilirim. Yine de bugüne kadar 7 divanım çıkmış. Bunlardan iki tanesi Suriye'de basıldı. Biri Lübnan'da, diğer dördü ise İsveç'te. Bundan sonra ise ne kadar yazıp yazamayacağımı bilmiyorum. Şiirlerimin dışında edebiyat, folklor ve Kürt tarihi üstüne yazdıklarım var. Hikayeler de yazdım. Divanlarımdan biri tümüyle yurtseverlik

şiirleridir. Aşk ve muhabbet şiirleri de yazdım. Her şey üstüne şiirler yazmaya çalıştım. Kürtçe'den Kürtçe'ye bir sözlük de hazırladım, daha basılmadı. Bir de Melae Cizire ve Ahmede Xani üzerine yazdıklarım var.

Ben Kürdüm, fakat yalnız Kürtlerin şairi değil, bütün dünyada ezilen halkların şairiyim. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarını gördüm. İnsanların çektiği perişanlığı yaşadım. Şiirlerimde bunları da

ORHAN TAYLAN'IN SERGİSİ “MALTEPE RESİMLERİ”

Konumlar. Yağlı pastel tablo

Türkiye Barış Derneği Başkanı Dikerdem

Barış Derneği davasından tutuklanan ve aylarca Maltepe Askeri Cezaevi'nde kalan Orhan Taylan, hapisane yaşamından ürettiği resim çalışmalarını İstanbul'da Taksim Sanat Galerisi'nde sergiliyor. Türkiye Barış Derneği yöneticilerinin bir bölümünün karakalem portrelerini de içeren bu sergiden Mahmut Dikerdem'in portresini ve mektup yazan bir siyasal tutuklu yağlı-boya tablosunu okurlarımıza sunuyoruz. 1 Mayıs alanlarını süsleyen dev boyutlu tablolarla da imzasını atan Orhan Taylan'ın sergisi sanatçı sorumluluğunun ve sanatçının çağının tanığı oluşunun en somut kanıtlarından biri.

dile getirmeye çalıştım. Şair bilinçli olmalı, olayları Marksist açıdan görebilmeli ki, ezilen insanları etkileyebilsin, onlara bir şeyler öğretebilsin. İşçiler, köylüler, tüm ezilenler dünyada neler olup bittiğini bilmiyorlar, çünkü hep ekmek peşindeler. Burjuvazi onlara fırsat tanıtmıyor. Bize düşen görev onları aydınlatmak, geleceklerini şiirlerimizde dile getirmek. Eskiden peygamberler vardı, bir bakıma şimdi şairler onların yerini almışlardır. Üstümüze düşen görev çoktur”.

Güllümsüyoruz karşılıklı. Cegerxwin'in gözlerinde bin yıllık sürgüne rağmen teslim olmamış bir tazelik var. Muzip bir çocuk gibi bakıyor. Ne de olsa “...ağulardan süzölmüş sabır...” sahibi. “Engerekleri, çıyanları” tanımış, ama insana olan umudunu, insanlığa olan inancını yitirmemiş.

“Bir insan, bir insana zulüm yaptığı zaman diğer insanların hoşuna gitmez bu. Oysa görüyoruz, bir avuç insan, bir yığın insana ne kadar zulüm yapıyor. Ortadoğu'da 20 milyon Kürt yaşıyor. Çeşitli devletler tarafından parçalanmış. Hakları ellerinden alınmış. Dilini kullanamıyor, okuluna gidemiyor. Dünyada böyle daha bir yığın ezilen insan var. İnsanlar özgürlüklerine kavuş-

sunlar, barış içinde birlikte yaşasınlar istiyorum.

Komünist partilerine çok iş düşüyor bu konuda. Onlardan en büyük istemimiz Kürt halkına sahip çıkmaları. Geçenlerde Fransa'daydım. Kürt kültürü, folklorü üstüne bir enstitü açmışlar. Batı, Kürt halkını kendine çekmek istiyor. Bunu ileride kullanacak. Oysa Sovyetler'de Kürtlere ne zamandır haklar tanınıyor. Bizi Sovyetler'den koparmak istiyorlar. Bizi de onlara karşı kullanacaklar, gayeleri bu bence. Biliyorlar Kürdistan'ın bir sürü zenginlik kaynağı olduğunu. Demek istediğim Türkiye'deki komünistler, İranlı komünistler, Irak ve Suriyeli komünistler Kürt meselesinde daha ciddi davranasınlar. Kürtleri Batı'nın kucağına itmesinler. İlerici güçler birlik içinde olmalı, çatlaklar, ayrılıklar emperyalizmin işine yarıyor.

Konuşacak şey çok. Kuzey'de hava erken kararır. Güneşin son ışınları pencerede yansıyor. Yer değiştirmesini rica ediyoruz fotoğraf çekmek için. “Emriniz-deyim” diyor, davranıyor. Oysa oturması, kalkması artık zorlaşmış. Yardım etmek için değil, ama adını duyup da hiç görmediğimiz efsane kahramanına canlı canlı dokunmak büyüyle ellerimizi uzatıyoruz. O bunun farkında bile değil. “Gerekmez” diyor, “teşekkür ederim. Ben kendim kalkarım”. Bizim gözümüzde bin yıllık bir sürgünün, acılı bir ulusun, bir kültürün, bir dilin yığıt temsili-cisi o.

Suluk kesici bir sergi “Öteki Amerika”

Batıberlin'de Staatliche Kunsthalle salonlarında 24 Nisan'a kadar sürecek olan bir sergi açıldı. Sergi Amerika'yı anlatıyor. Ama hangi Amerika'yı? Hollywood filmlerinin, televizyondaki Dallas dizisinin, gangsterlerin, gökdelenlerin, tekellerin Amerika'sını değil. Serginin adı: Öteki Amerika. Dünyanın en zengin ülkesinde tüm zenginlikleri yaratan Amerikan işçi sınıfını ve onun savaşımını anlatıyor. İlerici ABD ve Alman sanatçıların ortak çabasıyla oluşturulan sergiye katkısı geçenlerden Philip S.Foner şöyle diyor: “Bu sergiyle Amerikan işçi hareketi tarihinin bir mücadeleleri tarihi olduğunu göstermeye çalıştık. Dua ile hiç bir şey elde edilemiyordu. Örgütlenmek ve savaşmak gerekiyordu.” Foner'ın sergiyle ilgili bir amacı daha var: Marks'ın 100.ölüm yıldönümünde, Avrupa ve ABD'li insanlara, Marksizmin Amerikan işçi sınıfına hiç de yabancı olmadığını göstermek. Şöyle diyor ABD'li bilim adamı: “Yaşamının 30 yılını İngiltere'de geçirmek zorunda kalan bu Alman'ın (Marks'ın), Amerikan işçi sınıfı üzerinde büyük bir etkisi olduğunu kavramak önemlidir.”Sergi son derece yoğun bir emek ürünü ve yaratıcılarından Foner'ın öngördüğü hedeflere tam olarak ulaşıyor.

Sergiye izleyemeyenler için bir olanak daha var. Tanıtma amacıyla hazırlanan bir katalog hem sergideki yapıları içeriyor, hem de sergiye konu olan Amerikan işçi sınıfının savaşım tarihi üstüne ayrıntılı bilgi veriliyor. Katalogu edinmek isteyenlerin, Elephanten Press Galerie, Zossenerstr. 32, 1000 Berlin 61 adresine yazmaları gerekiyor.

“Misafir işçinin sanatı” sergisi

Kunst der “Gastarbeiter” (Misafir İşçinin Sanatı) başlığı altında açılan sergide şu sanatçılar yer aldı: Abdul Jabir (Iraklı), Avni Koyun (Türkiyeli), Dragutin Lepen (Yugoslavyalı), Dragutin Trumpetas (Yugoslavyalı), Fruttuosa Piccolo (İtalyan), Manuel Diez Rollan (İspanyol), Mehmet Ünal (Türkiyeli), Namo Elias (Iraklı) ve Paolino Piccolo (İtalyan).

Mainz'daki ilginin büyük olması ile bir onbeş gün daha uzatılan sergi için yaban-

cılar sorumlusu bay Stilger şunları söyledi: “Federal Almanya'da 4 milyonun üstünde yabancı yaşamaktadır. Bunlara genel olarak ‘misafir işçi’, ‘yabancı’, ‘yabancı işçiler’ veya ‘göçmen işçiler’ denilmektedir.

İnsanlar yalnızca çalışmıyorlar, kültürel yaşamda da yerlerini alıyorlar. Ancak şimdiye dek gösterilenler, çoğunlukla ekzotik veya folklor oldu. Bu insanların başka türden uğraşları yok mudur? Bu sergi, tüm bu sorulara doğru yanıt verebilmek için küçük bir deneme niteliğindedir”.

ABD yönetimi Nikaragua'daki rejimi yıkmaya çalışıyor

Karşı-devrimci çeteler Nikaragua'ya saldırdı

● ABD komşu ülke Honduras'ı kullanıyor. Amerikalı askeri "uzmanlar" karşı-devrimci çeteleri eğitiyor

Mart ayı ortalarında, eski Nikaragua diktatörü Somoza yanlısı çeteler Honduras'tan Nikaragua'ya girmeye başladılar. İki ülke arasında bir süredir devam eden ciddi gerginlik savaş tehlikesi boyutuna ulaştı.

Nikaragua'ya yönelik bu son gelişme, ABD'nin Orta Amerika'da gerici, kendisine bağlı diktatörlükleri vargüçüyle desteklerken, ABD yanlısı olmayan, halktan yana yönetimleri yıkmaya çalışmasının son örneği oldu.

ABD yönetiminin silahlandığı ve desteklediği Somoza yanlısı çeteler bu son saldırılarında 300 kadar Nikaragua askerini öldürdüler. Başkent Managua'ya 85 kilometre mesafede çatışmaların sürdüğü ve karşı-devrimci çeteleri destekleyen Honduras birliklerinin de Nikaragua sınırından ülkeye girmeye başladıkları bildirildi.

Bu saldırı konusunda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde söz alan Sovyetler Birliği temsilcisi Ovinnikov, ABD'nin 1954'de Guatemala'daki ilerici yönetime müdahale ettiğini, 1961'de Küba'da yönetimi devirmeye çalıştığını hatırlatarak, şimdi de Nikaragua'ya karşı ilan edilmiş bir savaş yürüttüğünü söyledi.

Nikaragua halkı 1979 yılına kadar 45 yıl boyunca ülkenin en büyük mülk sahibi Somoza ailesinin diktatörlüğü altında yaşadı.

Nikaragua halkının Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi önderliğinde Somoza diktatörlüğüne karşı verdiği savaşım 1979 Haziran ayında zafere ulaştı ve Somoza ailesinin 45 yıllık diktatörlüğü yıkıldı.

ABD, 1981 yılında Reagan'ın iktidara gelmesinden sonra, Nikaragua'daki halk iktidarını yıkmak amacıyla bu ülkeye yaptığı tüm ekonomik yardımları kesti. Ülke ekonomisi için çok önemli olan bu yardımın kesilmesiyle Nikaragua'daki karşı-devrimci unsurlar ülke içinde huzursuzluklar yaratmaya başladılar.

Hükümet ekonomik güçlüklerini özellikle sosyalist ülkeler ve Sovyetler Birliği'nin yardımlarıyla aşmaya çalışırken, şimdi de ABD destekli çetelerin saldırılarına karşı koymak durumunda.

Nikaragua'ya komşu Honduras, ABD tarafından Nikaragua'daki halk iktidarını yıkmak için bir üs olarak kullanılıyor.

Son dönemde Honduras silahlı kuvvetlerinin sayısı yüzde 50 artırıldı. Son dört yıl içinde askeri havaalanları sayısı 2 kat artırılarak 5'ten 10'a çıkartıldı, Honduras'ta 150 kadar CIA ajanı görev yapıyor. ABD, Honduras sınırında 320 kilometrelik bir alanı gözetleyebilecek ve Nikaragua ve El Salvador'daki tüm faaliyetleri denetleyebilecek bir radar istasyonu kurdu. Geçtiğimiz Şubat ayı içinde de 1600 ABD askeri Honduras ordusuyla birlikte ortak bir manevraya katıldı.

Bunun dışında ABD, Honduras'ta yuvalanmış Somoza yanlısı karşı-devrimci çeteleri de besliyor. Geçtiğimiz yıl, Amerikan dergilerinde CIA Başkanı William Casey'nin Honduras'taki gerilla kamplarında çekilmiş fotoğrafları yayınlandı. Bir kaç gün önce de, Nikaragua yetkilileri başkent Managua'da düzenledikleri bir basın toplantısında ABD'li askeri uzmanların Honduras gerilla kamplarında çekilmiş fotoğraflarını sergilediler. Bu karşı-devrimci çetelerin askeri planlama dairelerinin en önemlilerinde CIA ajanları görev yapıyor. Bu dairelerin genel koordinatörlüğünü de ABD'nin Honduras Büyükelçisi John Negropone yürütüyor.

ABD halkının yüzde 90'ı yeni silah üretimine karşı

ABD silahlanmada kendisiyle yarışıyor

● Reagan uzaya dev yansıtıcı aynalar yerleştirmek için "savaş bütçesinde" milyarlarca dolar artış istiyor

ABD'nin yeni savunma bütçesi geçtiğimiz günlerde Temsilciler Meclisi'nde görüşüldü. Reagan'ın yüzde 10 oranında artırılmasını istediği savunma bütçesi özellikle Demokrat Parti'li milletvekillerinin önerileriyle sadece yüzde 4 oranında arttı. Şimdi Reagan'ın kendi önerisini Cumhuriyetçiler'in çoğunlukta olduğu Senato'ya kabul ettirmeye çalışması bekleniyor.

Bu savunma bütçesini Temsilciler Meclisi'ne, ABD halkına ve Batı Avrupa'daki müttefiklerine benimsetebilmek amacıyla 23 Mart günü televizyonda konuşan Reagan, ABD'li savaş uzmanlarını bile şaşırtacak kadar yanlış ve yanıltıcı bilgilere dayanan "Anti-Sovyet bir gösteri" sundu ve ABD'nin silahlanmaya daha çok ağırlık vermesi ve yeni bir "savunma stratejisi" geliştirilmesi gerektiğini kanıtlamaya çalıştı.

"Yeni Savunma Stratejisi" diye adlandırılan bu silahlanma programı, roketleri hedeflerine ulaşmadan havada tahrip etmeyi öngören, uzaya gönderilecek dev aynalar, laser, mikro-dalga cihazları, mermi ısınları gibi çok karmaşık bir teknolojiyi gerektiren ve ancak 20. yüzyılın sonlarında üretilebilecek bir sistem getiriyor. Uzay savaşına doğru atılmış bir adım olarak adlandırılan ve çok büyük harcamaları gerektiren bu sistemi, ABD'li yetkililer ve bilim adamları "Reagan yönetiminin silahlanma konusunda kendi kendisiyle yarışması" olarak değerlendirdiler.

Reagan yönetimi bu silahlanma programını kamuoyuna kabul ettirebilmek için geçtiğimiz Mart ayı içinde "Sovyet

tehdidi" masalını sürdürmeyi amaçlayan "Sovyet Askeri Gücü" adlı 107 sayfalık bir kitap da yayınlamış ve Sovyetler Birliği'nin askeri alanda ABD'yi geride bıraktığını kanıtlamaya çalışmıştı. Oysa aynı tarihlerde Amerikan New York Times Gazetesi ABD askeri gizli servislerinin Sovyet askeri gücü ve harcamaları konusunda 1976-81 yılları için verdikleri abartımlı sayıları yarı yarıya azaltmak zorunda kaldıkları haberini veriyordu.

Reagan'ın bu yeni önerileri 1972'de ABD-Sovyetler Birliği arasında imzalanmış olan SALT-I Anlaşması'na da ters düşüyor. Bu anlaşmaya göre, hem ABD ve hem de Sovyetler Birliği üzerinde anlaşmaya varmış oldukları dışında savunmaya yönelik stratejik roket ya da başka tür silahlar üretmeyeceklerini karşılıklı olarak taahhüt etmişlerdi. Reagan'ın ortaya koyduğu yeni stratejiye göre, ABD Sovyet roketlerini "demode ve etkisiz" bırakacak ve böylece ABD'ye nükleer bir saldırıya geçme olanağı verecektir.

Reagan roketler konusunda manevra yapıyor

● ABD Başkanı'nın "sıfır-çözüm"den özünde farklı olmayan "ara çözüm" önerisi, SSCB Başbakan Birinci Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Gromiko tarafından reddedildi.

Cenevre'de ABD ile Sovyetler Birliği arasında süren orta menzilli roketlerin sınırlandırılması görüşmelerine 28 Mart'ta iki aylık bir ara verilmesinden bir kaç gün önce Reagan öteki NATO devletlerine "sı-

fır-çözüm" dışında bazı "ara çözümler" getirmesinin olanaklı olduğunu bildiren bir mektup gönderdi.

NATO üyesi öteki ülkeler bir süreden beri Reagan'a Cenevre görüşmelerine "sıfır-çözüm" dışında "ara çözümler" getirmesi yolunda baskı yapmaktaydılar. Örneğin, ülkelerindeki barış hareketinden ve muhalefet partilerinden gelen tepkiler nedeniyle Federal Almanya Başbakanı Kohl, İtalyan Dışişleri Bakanı Colombo ve Hollanda Başbakanı Lubbers Reagan'a bir süre önce "ara çözüm getirmenin artık zamanı geldiğini" bildirmişlerdi.

Ancak, Reagan'ın ayrıntıları henüz ortaya çıkmamış olan yeni önerileri, yakın zamana kadar üzerinde direktliği "sıfır-çözüm"den özünde farklı değil. Reagan'ın bu yeni önerisi de, birer NATO üyesi olan Fransız ve İngiliz atom roketlerini hesaba katmadan bir yandan ABD roketleri Avrupa'ya yerleştirilirken, bir yandan da Sovyetler Birliği'nin SS-20'leri azaltmasını öngörüyor. Reagan'ın önerdiği bir başka ara çözüm de, gene Fransız ve İngiliz roketlerini hesaba katmaksızın, ABD ve Sovyetler Birliği'nin her ikisinin de Avrupa'da 300 nükleer başlıklı 100 nükleer roket bulundurmaları.

Sovyetler Birliği tarafından kesinlikle reddedilen Reagan'ın bu "ara çözümleri" Cenevre silahsızlanma görüşmelerini uzatacak ve bu arada ABD roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesi kararın uygulanmaya başlanacaktır. Nitekim 22 ve 23 Mart tarihlerinde Portekiz'in Vilamoura kentinde yapılan NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısında NATO Genel Sekreteri Luns, NATO'nun Amerikan roketlerini yerleştirme kararında bir değişiklik olmadığını belirtti. Toplantının sonuç bildirgesinde, NATO ülkeleri savunma bakanları, 1979'da roketlerle ilgili olarak almış oldukları kararın uygulanacağını tekrarladılar. Yunanistan karara katılmayarak, ortak bildiriye imzalamadı.

Geçtiğimiz hafta sonunda Sovyetler Birliği Başbakan Birinci Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Gromiko, düzenlediği basın toplantısında Reagan'ın ortaya attığı bu "ara çözüm" önerisinin ülkesi tarafından kabul edilemez olduğunu açıkladı.

Yurt savunmasında ölen bir Sandinist

İsrail Suriye'ye karşı savaşa hazırlanıyor

Suriye gazetelerinin verdikleri haberlere göre İsrail, Suriye'ye saldırı planları yapıyor. Mart ayı sonunda yaptığı bir açıklamada Suriye Başbakanı Abdülrauf el-Kasım da bir İsrail saldırısının beklendiğini bildirdi.

Son dönemde İsrail, % 40'ını işgal altında tuttuğu Lübnan'a 50 bin asker daha gönderdi. Lübnan'daki İsrail birlikleri Suriye'nin başkenti Şam'a 45 kilometre uzaklıkta olan Beka vadisinde toplanıyor ve 1967'de işgal ettikleri Golan tepelerinde askersel hazırlık yapıyorlar. İsrail'in, Beyrut'un 16 kilometre güneyinde bir hava üssü kurduğu da bildiriliyor. İsrail Ortadoğu'daki yayılmacı politikasının önünde Suriye'yi önemli bir engel olarak görüyor ve Güney Lübnan'ı Suriye'ye karşı İsrail'in kalesi yapmaya çalışıyor.

İsrail'in Suriye'deki SAM füzelerine karşı başlattığı kampanyayı ABD de, "Suriye'nin silahlanması Ortadoğu'da bir savaşa yol açabilir" diyerek destekliyor. Yakında İsrail'e büyük çapta silah satışlarına yeniden başlayacaklarını açıklayan ABD, Lübnan'a da, Lübnan ordusunu eğitmek üzere 70 askeri uzman gönderdi.

LATİN AMERİKA'DA DİKTATÖRLER ZOR DURUMDA

Arjantin'deki genel greve işçilerin yüzde 90'ı katıldı

29 Mart'ta Arjantin'de Sendikalar Birliği'nin çağrısı ile yapılan 24 saatlik genel greve Buenos Aires, Cordoba, Santa Fe ve Mendoza sanayi şehirlerinde işçilerin % 90'ının katıldığı bildiriliyor. Ulaşım ve hava yolları işçilerinin de katılımıyla grev yaşamın tümünü felce uğrattı. Bu şehirlerde bir kaç dükkan dışında hiç bir işyeri açılmadı. Genel grevin ardından Buenos Aires'te büyük bir miting yapıldı. Mitingde işçiler, bir yıl kadar önce bir gösteride öldürülen arkadaşlarının ölümünü protesto ettiler. "Ekme ve barış" istediler.

Arjantin'de yedi yıllık askersel diktatörlük süresince ikinci kez grev yapılıyor. Grevin, hükümetin sosyal ve ekonomik politikasına karşı bir güvensizlik öngesi niteliğinde olduğu belirtiliyor.

İktidarda diktatörlüklerin olduğu pek çok Güney Amerika ülkesi gibi ekonomik politikasını IMF kredilerine bağlayan Arjantin'de son yıl içinde dış borçlar 38,8 milyar dolara; enflasyon oranı %400'e ulaştı.

Son grevde de sendikalar, hükümetin ücretlerde öngördüğü %12'lik artış reddederek, en az %15'lik artış istedikler. Genel grev sırasında sendika binaları ve sendikacıların konutlarının gözetim altına alındığı, ancak herhangi bir tutuklanma yapılmadığı bildiriliyor.

Şili'deki gösterilerde halk "Özgürlük, Barış, İş" istedi

Mart ayı sonlarında Şili'de dört kentte yapılan büyük gösterilerde, işsizlik ve baskılar protesto edildi. San Salvador Başpiskoposu Romero'nun sağcı militanlar tarafından öldürülmesinin üçüncü yıldönümü nedeniyle düzenlenen toplantılar, yüzlerce kişinin gruplar halinde "özgürlük, barış, iş" diye bağırarak diktatörlüğü protesto ettiği eylemlere dönüştü.

Gösterilerin sonucunda sadece başkent Santiago'da içlerinde papazların da bulunduğu yaklaşık 250 kişi tutuklandı.

Geçtiğimiz Ocak ayı sonunda Katolik Kilisesi'nin yaptığı bir açıklamada, ülkedeki ekonomik çöküş ve baskılara değinilerek, "Halk arasında hoşnutsuzluk öylesi boyutlara vardı ki, en küçük olanakta binlerce kişi sokağa dökülebilir" deniyordu.

Pinochet'nin 1973'den bu yana sürdürdüğü ekonomik politika yabancı kredilere, büyük çapta ithalata ve faiz oranlarının serbest bırakılmasına dayanan Friedman'cı serbest piyasa modelinden kaynaklanıyordu. Bu politika sonucunda ülkenin yerli sanayii çöktü; özellikle tekstil sanayiinde şirketlerin %65'i kapandı. 1982 yılında ekonomik büyüme hızı %14 düştü; enflasyon iki kat yükseldi; dış borçlar 17 milyar dolara ulaştı; ithalat-ihracat daraldı; her üç çalışandan biri işsiz kaldı; iflaslar arttı.

● ABD'nin Ortadoğu politikası ve Türkiye'ye biçilen rol (1)

Çevik Güçler kime karşı ?

“1980 yılından itibaren ABD-Türkiye ilişkilerinin ana noktasını ABD'nin Türkiye'ye bölgede vermek istediği yeni görevler meydana getirdi. İran'da Şah'ın devrilmesi ve Afganistan devriminden sonra, Basra Körfezi ABD için ivedi bir sorun haline gelmiş ve 1980 ortalarında Carter yönetimi ilk kez ABD'nin Türkiye'deki askeri olanaklardan Körfez için yararlanmasını önermişti.

1980 yılı sonundan bugüne kadarki gelişmeler Türkiye'nin bölgede ABD çıkarları açısından önemli yeni bazı görevler üstlenme yolun-

ABD, Çevik Güçler diye bilinen "Rapid Deployment Forces" (Hızlı Hareket Güçleri) askeri birliklerini, 1980 yılında, zengin petrol kaynaklarına sahip olan Basra Körfezi bölgesinde ABD çıkarları için daha iyi koruyabilmek için geliştirdi. 1979'da İran'da Şah devrildiğinde bu bölgede ABD egemenliğine önemli bir darbe inmiş oldu. On binlerce Pentagon danışmanı İran'ı terk etmek zorunda bırakıldı. ABD ordusu Sovyetler Birliği'ne saldırı kalelerinden önemli birini yitirmişti. Afganistan, Etiyopya ve Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin bağımsız ve ilerici politikaları da ABD'nin bölgedeki çıkarlarının önünde önemli bir engel yaratıyordu.

Sonuçta, bu bölgedeki ABD stratejisi de ABD'nin genel olarak dünyada 80'li yıllarda "yumuşamadan", "çatışmaya" yönelmesiyle belirlendi. ABD, dünya çapında "yumuşamayı" yok etmeye çalışırken, bu bölgede de özellikle geçmişte uğradığı bozgunların öcünü almak istiyordu.

Ana hedef petrol yolu

Pentagon raporlarına göre Çevik Güçler'in ana hedefi Körfez Bölgesi'nde petrole giden yolu sürekli emniyet altına alma, ve ABD'ye petrol akışının aksamasına yol açabilecek durumlara (özellikle gerici rejimlerdeki anti-emperyalist yöndeği değişikliklere) fiilen müdahale etmektir.

1980'lerin başlarında, ABD'nin bu bölgeden ham petrol ithali, toplam ihtiyacının %20'sinden fazlasını, Batı Avrupa'nın ise %56 kadarını meydana getiriyordu. Bundan ötürü de bölge diğer NATO ülkeleri açısından da stratejik bir önem taşımakta; ABD, bölgede müttefiklerinin de çıkarlarını koruduğu için Körfez'de onlardan da aktif destek almaya çalışmaktadır.

Körfez'de petrol rezervlerinin %60'ına sahip olan Arap krallık ve emirlikleri, askersel bakımdan güçlü değiller. ABD, bu ülkelerde de İran'da olduğu gibi anti-emperyalist, anti-Amerikan rejimler kurulmasını da kaygı duymaktadır. ABD Çevik Güçleri bu ülkelerdeki gerici iktidarlara desteklemek ve onların devrilmesine yol açacak her türlü girişimin tepesine dikilmek üzere hazır dırlar. Pentagon raporları bu görevi, "her koşulda Amerikan birliklerini dolayısıyla bir şekilde bölgeye indirmeye hazır olmalıyız. Çevik Güçler, askeri görevlerinin dışında dost ülkeleri politik ve askeri açıdan güçlendirme sorumluluğunu da yüklenenecek" diye belirtiyorlar.

Böylece ABD, hem bölgedeki petrolden sürekli yararlanacak, hem de bölgedeki politik ve askersel üstünlüğünü, ABD yanlısı gerici rejimleri ayakta tutarak koruyacak.

Nixon döneminde ABD, halkların ulusal kurtuluş hareketlerine karşı yerli jandarmalar kullanıldığını (Şah döneminde İran'da olduğu gibi) öngörüyordu. 1980 yılında Carter doktrini ortaya atıldı. Bu doktrine göre, ABD'nin yaşamsal çıkar bölge-

de adım adım ilerlediğini gösteriyor. ABD'nin Ortadoğu ve özellikle Körfez bölgesine müdahale amacıyla geliştirdiği Çevik Güçler'in Türkiye'deki üslerden yararlanması ve bu amaçla yeni bazı üsler kurulması konuları da bu gelişmeler çerçevesinde gündeme geldi.

Türkiye'ye verilecek askeri yardımın ABD Kongresi'nde tartışmaları hala sürüyor ve Reagan yönetiminin sözcüleri yardımla birlikte Çevik Güçler için en ideal yerin Türkiye olacağı konusu üzerinde de duruyor. Nedir bu Çevik Güçler ve ABD'nin Ortadoğu politikasındaki rolleri nedir?..

ABD Çevik Güçleri'ne ait birliklerin operasyon alanı Pakistan'dan Mısır'a ve İran'dan Kenya'ya kadar 19 ülkeyi kapsıyor. Bu ülkeler arasında Afganistan, Pakistan, İran, Irak, Bahreyn, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Sudi Arabistan, Umman, Yemen Arap Cumhuriyeti, Demokratik Yemen, Somali, Etiyopya, Sudan, Kenya, Cibuti, Mısır ve Ürdün yer alıyor. İsrail, Lübnan ve Suriye ise Federal Almanya'daki ABD Askeri Güçleri Komutanlığı'nın kapsamına giriyor. Ancak ABD yetkilileri, "bu bölge bir çok olanaktan biri, Çevik Güçler başka yerlerde de kullanılabilirler" diyorlar. Çevik Güçler gerçekten hızlı birlikler. 19 saat içinde dünyanın herhangi bir yerine tüm malzemeleri ile indirme yapabiliyorlar.

si ilan edilen bu bölgede, sözümona "dıştan gelen tehditlere" karşı ABD askeri gücünün kullanılması öngörülmüyordu. Washington için en büyük tehlike ise kuşkusuz gerici rejimlerin yıkılmasıydı. Reagan yönetimi "Carter doktrini"ni bu açıdan daha da mükemmelleştirdi. Doktrine, ABD askeri gücünün, ülke içindeki ilerici yönde rejim değişikliklerine karşı kullanılması da eklendi.

Geçtiğimiz Ocak ayı içinde ABD, Florida'daki ABD Hava Üssü McDill'de Çevik Güçler'in Merkez Komutanlığı'nı açtı. Yılbaşından bu yana bu üsse "her an savaşa hazır" 230 bin asker yerleştirildi. Ayrıca, bu yılki bütçe görüşmelerinde Reagan yönetimi Çevik Güçler'in sayısını 440 bine çıkarmayı ve bütçeden 2,5 milyar doları bu işe yatırmayı planlıyor. Merkez Komutanlığı'nın alanına giren 19 ülkeyi kapsayan bölge, üç kıtanın birleştiği bir noktada, doğrudan Sovyetler Birliği sınırının güneyinde yer alıyor. Uzun zamandan beri askersel bir hareket alanına sahip olmayı istediği bu bölgede ABD'nin askersel güçleri için bir Merkez Komutanlığı oluşturması sadece teknik bir olay, askeri bir organizasyon sorunu olarak düşünülemez. Bu, ABD'nin

okyanuslar ötesinden yeryüzünün geniş bir bölümünü askersel-politik kontrolü altında tutma politikasının yeni ve tehlikeli bir adımıdır. Bu adım, bu bölgedeki ülkeleri ilgilendiren çeşitli konulardaki çatışmalarda Washington'un askersel çözümlere başvuracağını yeni bir kanıttır.

Kim çağırdı?

Merkez Komutanlığı'nın alanına giren 19 ülkeden hiç birisi resmen ABD'den müdahale gücü oluşturmasını veya bölgeye asker göndermesini istemiş değildir. Tam tersine, bu ülkelerin bir çoğunda anti-emperyalist, anti-Amerikan eğilimler güçlüdür. Bölgedeki en gerici rejimler bile, içten içe okyanuslar ötesindeki koruyucularına bağlı olmakla birlikte, kendi halklarının gözünde itibar kaybetmekten de çekinmektedirler. İran Şahı'nın başına gelenleri unutmus değillerdir.

Körfez'de gerginlik

Komutanlık'ın yetki alanına giren bölgede sadece ABD yanlısı hükümetler yok; İran, Etiyopya, Afganistan ve Demokratik Yemen Halk Cumhuriyeti gibi halkların emperyalizme bağlı rejimlere son verdiği ülkeler de var. Pentagon bu ülkelere özel önem veriyor ve onları tekrar Washington'un güdümüne sokmak istiyor.

Geçen yıl içinde Umman ve Somali'deki Çevik Kuvvet tatbikatları sadece askersel eğitim değildi. Aynı zamanda bölge halklarını korkutmak ve Basra Körfezi'nde mevcut gerginliği daha da körüklemek amacını da güdüyordu.

Barış önerilerine sabotaj

ABD, Körfez'de gerginliği sürdürmek amacıyla, Hint Okyanusu üzerine yürütülen Sovyet-ABD görüşmelerini durdurdu. Birleşmiş Milletler'in, Hint Okyanusu'nun barış bölgesi haline getirilmesi önerilerini de sabote etti. Afganistan'da karşı-devrimcileri para ve silah göndererek destekliyor. Sina Yarımadası'na Çevik Güçler'in öncü birliklerini yerleştirdi; İsrail'in Lübnan'a karşı saldırısını cesaretlendirdi. NATO konseyinden, bu bölgedeki askeri çabalara destek kararı çıkarttı. Ve nihayet Merkez Komutanlığı'nı oluşturdu.

BELÇİKA MEKTUBU

Tüketim toplumundan talan ekonomisine

Mehdi Doğaner

Kapitalist dünyada ekonomik büyümenin güçlü olduğu 60'lı yıllarda burjuva ekonomistleri yeni bir deyim bulmuşlardı: "Tüketim Toplumu". Bilimsel temelleri son derece tartışmalı olan bu deyimle ifade edilmek istenen kapitalist üretim biçiminin üstün bir üretim düzeyine eriştiği, her türlü kıtlığın, ekonomik bunalımın tarihe karıştığı, halk yığınlarının tüm tüketim gereksinimlerine yanıt verildiği, sonsuza kadar sürecek bir bolluk devrine girildiği savıydı.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra Batı ülkelerinde yaygınlaşan büyük mağazalar halkın gözünde "Tüketim Toplumu" kavramının canlı simgesini oluşturmaktaydılar. Bu mağazalarda her türlü malın kolaylıkla bulunabilmesi, insana, kendi alım gücünü-kesesinin durumunu -düşünmeden, bir bolluk diyarında yaşadığı izlenimini veriyordu.

Çöküşün tablosu

Brüksel'deki Galerie Anspach da bu mağazalardan biriydi. 50'li yılların sonundan bugüne dek "Tüketim Toplumu" canlı simgelerinin belibaşlılarından biri olmuştu bu mağaza.

Ne var ki, 14 Şubat 1983 tarihinde Galerie Anspach'ın sunduğu manzara "Tüketim Toplumu" bir simgesinden çok Roma İmparatorluğu'nun çöküşünü gösteren bir tabloyu anımsatıyordu: Binlerce kişi mağazayı işgal etmiş, adeta talan etmekteydi. Satıcılar, görevli polis memurları ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Kalabalık öylesine yoğundu ki, mağazaya girmek olanaksız duruma gelmişti; mağazanın önünde içeriye girmeye çabalayan yüzlerce kişi birbirini itip-kakıyordu. İçeride bayılanların sayısı oldukça kabarık.

Ertesi gün mağaza, kalabalığın yol açtığı tahribatın onarılması amacıyla kapalı kaldı. Bir gün sonra mağaza tekrar açıldığında, yağmayı önlemek için jandarma birlikleri mağazanın çevresinde yer almıştı. Müşteriler mağazaya gruplar halinde sokuluyor, dışarıya çıkanların da çantaları-çalmış mal olup olmadığını kontrol amacıyla -aranyordu.

Neydi tüm olup bitenlerin nedeni? "Tüketim Toplumu"nun simgesi Galerie Anspach iflas etmişti; malları haraç mezat satılmaktaydı...

Willot Biraderler

Bu iflâsın hikayesi de ilginç... Kuruluşundan bu yana bir çok defa el değiştiren Galerics Anspach 70'li yılların sonunda Fransız Agache-Willot holdingince satın alınmıştı. Bu tekelin hisselerinin çoğunluğu, o dönemde iktidarda olan Gis-

gard d'Estaing yönetiminin makbul adamı olan Willot kardeşlerin elindeydi.

1980 yılında dört kardeş olmaları ve kor-sanca yöntemler kullanmaktan çekinmemeleri nedeniyle, Fransız mizah dergisi *Le Canard Enchaîné* tarafından resimli roman kahramanı haydut Dalton kardeşlere benzetilen Willot biraderlerin durumu, giriştikleri karanlık spekülasyonlara ekonomik krizin etkisi de eklenince, iyice sarı-sıldı.

Mayıs 1981'de Fransa'da seçimleri Solun Birliği'nin kazanması, bu dört ahabp çavuşun kurdukları tekelin ölüm fermanı oldu. İflas halindeki Agache-Willot şirketi devletleştirildi. Belçika'da bulunduğu devletleştirilmeyen Galerics Anspach ise Willot grubundan ayrılarak bağımsız bir işletme haline döndü. Ne var ki, bu arada olan olmuştu. Korsan yöntemleri kullanmasını çok iyi bilen Willot'lar, mağazaya ait 1 milyar Belçika Frankı değerinde bir fonu Fransa'ya aktarmayı başarmışlardı. Bu fonu tekrar Belçika'ya transfer etmeye olanak yoktu.

Mağazanın yeni yöneticileri sarsılan durumu düzeltmenin çaresini yükü emekçilerin sırtına yıkmakta buldular. Başka çare yoktu; yöneticilere göre, mağazada çalışanlar özveride bulunmalıydılar. Personel azaltılmalı, işte kalanlar da aylıklarının bir kısmını mağazaya ödünç vermeliydiler. Aksi takdirde mağaza kapanacaktı. Sendikaların da katıldığı uzun müzakereler sonucunda bir uzlaşmaya varıldı. Mağaza emekçileri patronların isteklerinin önemli bir bölümünü kabul etmek zorunda kaldılar.

31 Aralık 1982 günü, mağaza emekçilerinden katkı olarak topladıkları 23.000.000 Frankı ceplerine koyan mağaza patronları, sendika ve emekçilerden habersizce mahkemeye başvurup şirketin iflâsını istiyorlar ve hasın voluyla memurlarına su mesai iletiyorlardı: "2 Ocak günü artık gelmeyin. Mağazamız iflâs etti".

İşte, 14 Şubat'taki talan olayına nasıl geliştiğinin hikayesi...

Galerics Anspach emekçilerinin üyesi oldukları sendikaların (SETCA) bülteninde de belirtildiği gibi, Belçika'da 1970-72 yıllarında da bazı büyük mağazalar kapanmış ve malları tasfiye edilmişti. Ancak o zamanlar böyle talan sahneleri görülmemişti. Bu tür bir olayı ancak içinde yaşadığımız ekonomik bunalımın toplu üzerindeki olumsuz etkileriyle açıklamak mümkün...

Geçtiğimiz Şubat ayı içinde ekonomik bunalımın bu olumsuz etkileri resmi makamların yayınladıkları rakamlarla bir kere daha belgeleniyordu: ülkedeki işsiz sayısı İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun (ONEM) hesaplarına göre 500.000'i geçiyor ve işsizlerin tüm aktif nüfusa oranı %12'yi buluyordu. Eğer bu sayıların sadece işsizlik sigortasından yararlanırları kapsadığını göz önünde tutarsak işsiz sayısının gerçekte, açıklanan rakamların üstünde olduğu ortaya çıkar.

Yine geçtiğimiz ayda Plan Bürosu'nun basınca açıklanan tahminlerine göre, Belçika'daki işsiz sayısı 1987 yılında 691.000 ile 748.000 arasında olacak. Bunun yanı sıra devletin mali durumunun daha da kötüleşeceği öngörülmüyordu bu raporda: 1982'de 304,8 milyar Belçika Frankı olan devlet borçlarının faizleri 1987'de 680,2 milyar Franka yükselecekti.

İşte böyle bir ekonomik bunalım ortamında Galerics Anspach olayı bir simge oluyordu: "Tüketim Toplumu" iflâsının simgesi...

YENİ BİR BULUŞMA YERİ !

MACONDO

Müzikli Latin Amerika Kneipesi

AÇILDI !

Adres: Naumannstr. 7, Schöneberg 1/62

BERLIN

Çevik Güçler'e bağlı bir birlik "yardıma" gidiyor

Türkiye'nin dışsatımı darboğaza giriyor

Dünya petrol fiyatlarının düşmesi ve Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun (AET) tekstil ürünlerine yeni sınırlamalar getirmesi, Türkiye'nin dışsatımını olumsuz yönde etkilemeye başladı. Petrol fiyatlarının düşmesiyle Türkiye'nin yeni pazarlarını oluşturan İran, Irak, Libya ve Kuveyt gibi petrol üreticisi ülkelerin gelirlerinin önemli oranda gerilemesi, Türkiye'nin dışsatımında darboğazlar çıkmasına neden oldu.

Başta Irak olmak üzere bazı ülkelerin Türkiye'den aldıkları malların paralarını ödemede güçlük çekmeleri ve Türkiye'nin dışsatım mallarına taleplerinin azalması, hükümet ve sermaye çevrelerince endişeyle karşılandı. Devlet Bakanı Refik Pasin bu olumsuz gelişmeler üstüne, "Türk ihracatçısı ateş hattında" derken, İstanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu ve İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin de, "ihracatın düşeceğini" belirttiler.

Bilindiği gibi, 1980 yılında 2,9 milyar dolar olan Türkiye'nin dışsatım hacmi, 1981'de yüzde 60 artarak 4,7 milyar dolara ve 1982'de yüzde 20 artarak 5,7 milyar dolara yükselmişti. Bu gelişmeler, hükümet ve büyük sermaye tarafından, "dışsatım patlaması" olarak yorumlanmış ve döviz darboğazı sorununun "çözümündeki" öne sürülmüştü.

Oysa, 1981 ve 1982 yıllarında dışsatım da gözlenen artışlar, "geçici" ve "kısa ömürlü" olan nedenlerden ötürü ortaya çıkmıştı. 12 Eylül'den sonra bütün sendikal ve demokratik hak ve özgürlükler yok edilerek namluların gölgesinde, yığınların gelir düzeyleri yanyarıya düşürüldü ve böylece iç pazar daraltıldı. İç pazardan arta kalan mallar yok pahasına dış pazarlara satılmaya başlandı. Aradaki fark ise, devlet kaynaklarından karşılanarak, "dışsatım patlamasını" gerçekleştiren tekellere aktarıldı.

Bu yolla dışsatımı arttırmak, ulusal ekonominin ve devlet olanaklarının uzun süre taşıyabileceği bir yöntem değildi. Nitekim, geçtiğimiz yılın son aylarından itibaren devletin kaynakları yetersiz kalmaya başladı. Sonuçta devlet, dış ticaret kredilerini ve dışsatım ile ilgili parasal "yardım"ları karşılayamaz bir konuma düştü.

Nitekim, 27 Mart 1983 tarihli gazetelerde, Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı Şinasi Ertan, "dışsatımımız bu yıl çok kritik bir noktada, devlet bizi desteklemelidir" derken, devletin dışsatım kredilerine ve dışsatım teşviklerine getirmek zorunda kaldığı sınırlamalardan yakınmaktaydı.

Irak-Iran savaşı, Ortadoğu'daki gerginlik ve yüksek petrol geliri olan ülke pazarlarına açılma gibi faktörler de, son iki yıl içinde dışsatımın artmasına neden olmuştur.

Dışsatımı arttıran bu iç ve dış nedenler, şimdi ortadan kalkmaya başladı:

Fiyatları yanyarıya düşürerek dışsatımı artırma yönteminin yükünü, ulusal ekonomi ve devlet kaynakları taşıyamaz duruma geldi.

Iran-Irak savaşının uzaması, her iki ülkenin savaş giderlerini yükseltti. Bugün gerek İran ve gerekse Irak dışalımının büyük ölçüde daraltmak zorunda kaldılar.

Türkiye'nin dış borç yükü yılda 3 milyar doları aştı

Türkiye'nin ödemek zorunda olduğu yıllık dış borç miktarı, 1980 yılından itibaren hızla artmaya başladı. Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, 1980-1982 döneminde, 5 milyar 330 milyon dolar dış borç ödendi. Böylelikle, yılda ortalama 1,8 milyar dolar büyüklüğünde, dış borç ödemesi yapılmış oldu.

1973-1979 dönemini kapsayan yedi yıllık sürede ise, ödenen dış borç miktarı 3 milyar 147 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve böylece, yılda ortalama 450 milyon dolarlık dış borç ödemesi yapılmıştı.

1973-1979 yılları arasında, yılda ortalama 450 milyon dolar olan dış borç ödemesi, son üç yıl içinde 1,8 milyar dolara tırmanırken Türkiye, içinde bulunduğumuz yıldan itibaren her yıl üç milyar doların üzerinde dış borç ödeyecek.

Türkiye'nin dışsatımının yüzde 18'ini 10 büyük holding elinde tutuyor

- Dışsatımda ilk sırayı 295 milyon dolarla Sabancı Holding alıyor. İkinci sırada ise Çukurova Holding var.

1982 yılında, on büyük holding 1 milyar 35 milyon dolarlık dışsatımda bulunarak, toplam dışsatımın yüzde 18'ini gerçekleştirmiş oldular. Sabancı Holding 205 milyon dolarlık dışsatımla birinci ve Çukurova Holding 203 milyon dolarlık dışsatımla ikinci sırada yer aldı.

Enka Holding 192 milyonla üçüncü, Koç Holding 140 milyon dolarla dördüncü ve Okumuş Holding ise, 87 milyon dolarlık dışsatımla beşinci sırada yer aldı.

Türkiye'de açık işsiz sayısı üç buçuk milyona ulaştı

Son bir yıl içinde işsizler ordusuna 479 bin kişi daha katıldı. Beş yılda işsiz sayısı 1,5 milyon kişi arttı. Her yüz kişiden 19'u çalışma olanağından yoksun

Çalışma Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre, 1982 yılı sonunda açık işsizlerin sayısı üçbuçuk milyona ulaştı. Böylelikle, son bir yıl içinde 479 bin kişi, işsizler ordusuna eklenmiş oldu.

Öte yandan, 24 Ocak kararlarının uygulanmaya başlamasından bu yana geçen yaklaşık üç yıl içinde, açık işsizlerin sayısı 1 milyon 65 bin dolayında arttı. Böylece, 1979 yılı sonunda 2 milyon 367 bin olan işsiz sayısı, 1982 yılı sonunda 3 milyon 432 bine yükseldi.

Uzmanların belirttiğine göre, 1975 yılında başlayan ekonomik bunalımın giderek şiddetlenmesi, sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerinde çalışan işletmeleri olumsuz yönde etkiledi. Büyük işletmeler üre-

tim kapasitelerini düşürürken, bir çok küçük ve orta boy işletme de iflas ederek kepenklerini indirmek zorunda kaldı.

Bir yandan, kriz nedeniyle üretim kapasitelerinin düşürülmesi, pek çok orta ve küçük boy işletmenin iflas etmesi, öte yandan yatırımların gerilemesi, son yıllarda işsiz sayısının hızla artmasına neden oldu.

Nitekim, son beş yıllık dönemde işsiz sayısı 1,5 milyon dolayında artarak, 1977 sonunda yaklaşık iki milyon olan işsiz sayısı, 1982'de 3,5 milyona yükseldi.

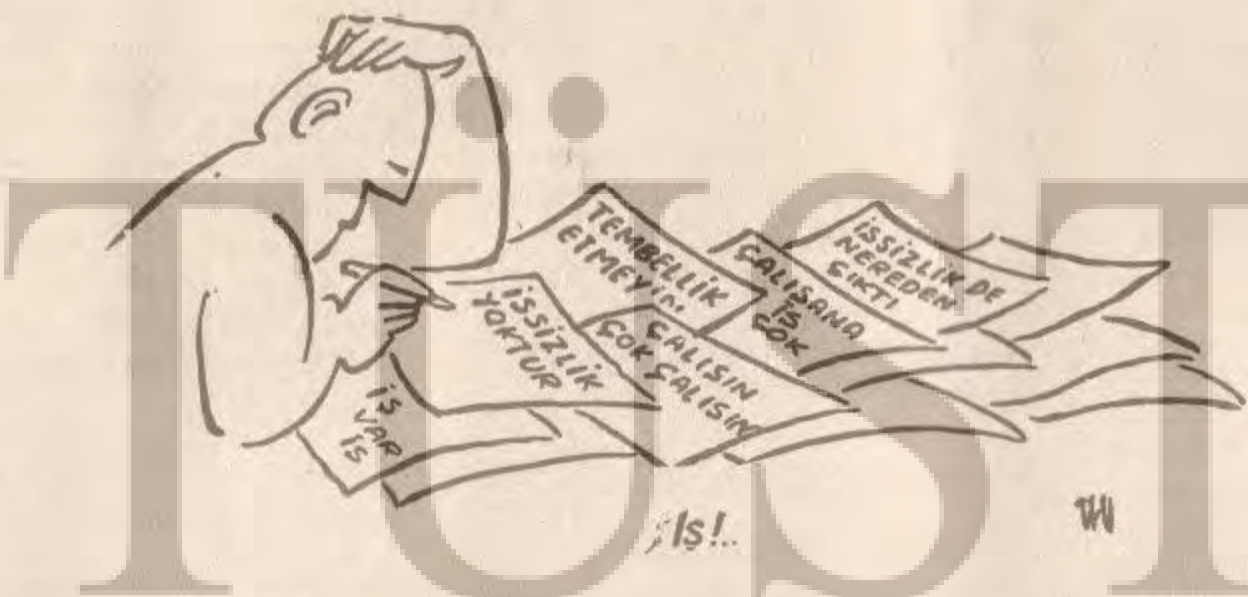
Böylece, 1982 yılı sonunda, çalışmak isteyen her yüz kişiden 19'u çalışma olanağından yoksun bulunmaktadır. 1977 yılı sonunda ise, her 100 kişiden 12'si işsiz bulunmaktaydı.

Türkiye'de işgücü ve işsizler sayısı

(1000 Kişi Olarak)

Yıllar	İşgücü Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsizlik Oranı
1977	16.387	2.006	12,2
1978	16.640	2.111	12,7
1979	16.905	2.367	14,0
1980	17.183	2.651	15,4
1981	17.621	2.953	16,8
1982	18.081	3.432	19,3

Kaynak: Çalışma Bakanlığı ve DPT İstatistikleri

KISA... KISA...

- İç borçlar 1 trilyonu aştı

Devletin iç borçlarının toplamı, 1 trilyon 202 milyar liraya ulaştı. Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre, devletin iç borçları son bir yıl içinde 250 milyar lira artış gösterdi.

Sözü edilen dönemde, yaklaşık 19 milyar liralık borç ödemesi yapılırken, 269 milyar liralık yeni borç alındı.

- Bir yılda 200 bin iş kazası

Çalışma Bakanlığı'nın derlediği verilere göre, iş kazalarında, son 16 yılda 13 bin kişi yaşamını yitirdi. Türkiye'de, 65 iş kazasından birinin iş göremez biçimde sakatlıkla ve 200 iş kazasından birisinin de ölümle sonuçlandığı belirlendi. Ayrıca, yılda ortalama 200 bin dolayında iş kazasının meydana geldiği belirtildi.

- Ulusal gelir daha da azaldı

1982 yılı sonunda, gerçekleşen kişi başına ulusal gelir büyüklüğünün, 1977 yılından bile gerisinde olduğu belirlendi. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı hesaplamalara göre, 1968 fiyatlarıyla kişi başına düşen ulusal gelir, geçtiğimiz yıl sonunda 4 bin 819 lira olarak saptandı. 1977 yılında ise, kişi başına düşen ulusal gelir, 4 bin 846 liraydı.

- İflas tablosunun bir başka kanıtı

1982 yılında, protesto edilen senetlerin tutarı, bir yıl öncekiye göre yüzde 77 artarak 243 milyar liraya yükseldi. 1981 yılında 137 milyar ve 1980 yılında da, 61 milyar liralık senet protesto edilmişti.

Türkiye'ye borç veren kuruluşların başında Dünya Bankası ve IMF geliyor

Cuntadan sonra, ABD kesenin ağzını açtı

- Cuntanın iktidara el koymasından bu yana Türkiye'nin aldığı yıllık dış borç miktarı tam beş kat artarak 11 milyar 939 milyon dolara ulaştı

24 Ocak kararlarının uygulamaya konulması ve 12 Eylül askerel devrimine birliktir, Türkiye'nin aldığı yıllık dış borç miktarı, yaklaşık beş kat arttı. Türkiye, 1980-1982 dönemini kapsayan son üç yıl içinde, 11 milyar 939 milyon dolar dış borç aldı. Böylece, alınan yıllık dış borç miktarı dört

milyar dolara ulaştı.

Daha önceki dönemde, Türkiye'ye verilen dış borçun miktarı, yılda yaklaşık 700-800 milyon doları geçmiyordu. Nitekim, 1973-1979 dönemindeki yedi yıllık sürede, alınan dış borçların toplamı 5 milyar 397 milyon dolar olmuş ve yılda ortalama 771 milyon dolar büyüklüğünde dış borçlanmaya gidilmişti.

Türkiye'nin son üç yıl içinde aldığı 11 milyar 939 milyon dolarlık dış borçun, 4,7 milyar dolarını borç ertelemeleri ve geri kalan 7 milyar 239 milyon dolarlık bölümünü de yeni borçlanmalar oluşturmaktadır.

24 Ocak kararları ve özellikle cunta ile birlikte, Türkiye'ye verilen dış borçların hızla artmasında, ABD'nin başrolü oynadığı görülmektedir. Nitekim, son üç yıl içinde, dış borç olarak alınan 7 milyar 239 milyon dolarlık taze paranın 6,8 milyar dolarlık bölümü, ABD'nin kontrolünde olan mali kuruluşlardan geldi.

Sözgelimi, ABD'nin büyük bir ağırlıkla denetiminde olan, Dünya Bankası ve Ulus-

lararası Para Fonu'nun (IMF) Türkiye'ye verdiği borçun miktarı, cunta döneminde 4-5 kat artmış bulunuyor. 1973-1979 dönemini kapsayan yedi yıllık sürede, IMF'nin Türkiye'ye verdiği toplam dış borç miktarı, 416 milyon dolardı. Oysa aynı IMF, son üç yıl içinde Türkiye'ye 1 milyar 257 milyon dolar borç veriyordu. Böylece, daha önceki dönemde, Türkiye'nin IMF'den aldığı dış borçun miktarı, yılda ortalama 60 milyon dolar iken, cunta döneminde bu miktar yaklaşık 450 milyon dolara yükseltiyordu.

Dünya Bankası kredilerindeki gelişmelerinde, aynı doğrultuda olduğu görülmektedir. 1973-1979 döneminde bu kuruluştan alınan dış borçun miktarı, 3 milyar 747 milyon dolardı. Oysa aynı Dünya Bankası, son üç yıl içinde, Türkiye'ye 5 milyar 604 milyon dolar dış borç veriyordu. Böylece, daha önceki dönemde, Türkiye'nin Dünya Bankası'ndan aldığı yıllık dış borçun miktarı 532 milyon dolar iken, cunta döneminde bu miktar 1 milyar 870 milyon dolara yükseltildi.

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

Ufukta görünenler...

Türkiye kapitalizmini "komaya sokan" ekonomik bunalımın özü değil; ama, onun en temel göstergesi ya da sonucu, döviz darboğazında ete-kemiğe bürünüyor. Ve Türkiye kapitalizminin yıllardır can damarlarını tıkanan "döviz kıtlığı", dış ticaret açıklarından kaynaklanıyor. Son iki yıldır, cuntanın döviz sorununu "çözdüğüne" ilişkin yoğun bir propaganda yürütülüyor. Türkiye'nin dışsatımında "patlama" yaptığı ve dış borçlarını süresinde ödeyen "itibarlı" bir ülke konumuna yükseldiği öne sürülüyor.

Şiğ bir bakışla, döviz sorununda iki nedenle görece bir "iyileşme"nin gözlemlendiği söylenebilir. Birinci olarak, 1981 ve 1982 yıllarında iç pazarın daraltılmasıyla stoklarda biriken üretim fazlası, yok pahasına elden çıkartılarak dış pazarlara satıldı. Başka geçici faktörlerle birlikte bu olgu, Türkiye'nin dışsatım büyüklüklerinin artmasına neden oldu.

İkinci olarak, 24 Ocak Kararları ve cuntanın erke gelmesiyle, ABD'nin Türkiye'ye verdiği dış borçların büyüklüğü, yaklaşık beş kat arttı.

Ne var ki, "taşınma suyla değirmenin dönmeyeceği" ve her iki yolunda, Türkiye kapitalizmini "kurtarmaya" yetmeyeceği, ufukta görülmeye başlandı. Dışsatım artışına neden olan geçici faktörler, şimdi bir bir ortadan kalkıyor. Dün, "dışsatım patlaması" diye yaygarayı basanlar, bugün, "dışsatım kritik noktada" diyerek sızlanıyorlar.

Dahası, Türkiye kapitalizminin sırtındaki borç kamburu, altından kalkamaz büyüklüklere ulaşmış bulunuyor. Ve Türkiye'nin, son yıllarda ödediği ve önümüzdeki yıllarda ödemek zorunluğunda olduğu, dış borç anapara ve faizlerinin miktarı, hızla artıyor. Yapılan hesaplamalar, Türkiye'ye giren her doların, yaklaşık dört dolar olarak geri gittiğini gösteriyor. Şimdi, Türkiye kapitalizminin geleceğine ilişkin, ufukta şunlar gözüküyor: Türkiye, içinde bulunduğumuz yıldan itibaren, 1985'in sonuna değin, yılda 3-3,5 milyar dolar dış borç ödemek zorunluğundadır. Ve yine görünen odur ki, Türkiye'nin dış ticareti, önümüzdeki dönemde, yılda ortalama 3,5-4 milyar dolar açık verecektir.

Yıllık 6,5-7 milyar dolarlık döviz açığının, 2-2,5 milyarlık bölümü, işçi dövizlerinden karşılanabilir. Ancak, geriye kalan yıllık 4-4,5 milyar dolarlık döviz açığının, bir yerlerden bulunması gerekiyor. Bu denli yüklü bir paranın, her yıl sürekli bir yerlerden bulunması ise, pek o kadar kolay gözüküyor.

Sonuç şu oluyor: Krizin öteki göstergeleriyle birlikte, "döviz bunalımı", içinde bulunduğumuz yılın ikinci yarısından itibaren yeniden tırmanabilir. Açıkçası, krizin boyutları, Türkiye kapitalizmini iyice "yatalak" edecek noktalara varabilir.

Böylesi bir gelişme, işçi sınıfına, demokrasi güçlerine, emekçi yığınlarına, cuntayı yenmenin nesnel koşullarını yaratabilir. Ancak, kapitalizmin ekonomik bazdaki bunalımı ne denli şiddetlenirse şiddetlenir, ne kendiliğinden Türkiye kapitalizmi batır ve ne de, cunta kendiliğinden çekilir gider...

İkinci olarak, ufukta gözlenen bunalımın derinleşmesi olasılığı karşısında, cunta eli-kolu bağlı durmayacak ve o, çok daha tehlikeli adımlar atmadan çekinmeyecektir. Ve gerçekten de, krizin derinleşme belirtileriyle birlikte, cunta-Pentagon ilişkileri, şimdi çok daha değişik görünüm almaya başladı.

Cuntanın olası bir derin bunalım durumunda, hareket edebileceği tek bir manevra alanı var. Ve işte cunta, şu an ABD ile o tek olanağın pazarlıklarını yapıyor: Türkiye kapitalizmini ve cuntayı biraz soluklandırarak yeni borçlar karşılığında, "çevik güçleri" memleketi yerleştirmek ve Türkiye'yi Ortadoğu'nun jandarması; deyim yerindeyse, bölgenin "yeni İsraili" konumuna getirmek...

Eğer demokrasi güçleri hazırlıklı olmazsa, cunta, böylesi tehlikeli bir ateşli oynayabilir; o, dünya ve bölge barışının dinamitlenmesinde aktif bir rol alabilir, Türkiye ve bölge halklarının başına çok ciddi sorunlar açabilir...

Roma Şeytan Üçgeni: MHP-MAFYA-CIA

Papa'nın ölümünün 13. sayısında, bazı "kanıtları" sergileyerek Papa suikastı olayında "Bulgar parmağı" iddialarının çürüklüğünü, yıllardır benzeri görülmemiş bir propaganda saldırısının içyüzünü sergiledi.

13 Mayıs 1981 günü Papa'nın ölümünden kulpayı dönmesine yol açan bu suikastta tetiği çeken parmak belli: Malatya'nın Hekimhan ilçesinden örgütlü faşist Mehmet Ali Ağca. Ama Ağca, sadece tetiği çeken el. Ağca'nın ardındakiler var. Olayı tezgahtarlar var. Olayı sapırmaya çabalayanlar var. Akıl almaz, arapsaçından beter karışıklıkta bir ilişkiler ağı var. Bu noktalara da ışık tutulmadıkça "Ağca Olayı ve Papa Suikastının Ardındaki Gerçekler" başlıklı yazıya nokta koyamayız.

Ağca'ya tetiği kim çekti ?

Papa suikastının perde arkasında, birbirine kopmaz bağlarla bağlı üç örgüt var: Uluslararası faşist hareket, uluslararası suç örgütü **MAFYA** ve dünya çapında karşı-devrim ihracatçısı **CIA**.

Bu üç örgütün Türkiye bağlantıları da aynı biçimde birbiri ile kopmaz bağlar içinde: **MHP**-**Babalar** denilen **Türkiye Mafyası** ve **MIT**.

Olayların mantıksal sıralanması gösteriyor: İster Türkiye'deki halkalardan birinden yola çıkılsın, ister uluslararası plandaki halkalardan biri tutulsun, hepsinden aynı noktaya varılmakta. Papa suikastında "bu uğursuz üçgenin hangi köşesi daha önemli?" diye sormak bile gereksiz. Üçgenin üç köşesi de olayla doğrudan bağlı. Papa II Jean Paul'un ölümü, üçgenin üç köşesi için de gerekli ve yararlı. Papa'ya kurşun sıkılan Ağca tetiği hem faşist hareket, hem Mafya, hem de CIA için çektii. Ancak son cümleyi "kurşun iddia" olmaktan çıkarmak gerek. Bu ise son derece karmaşık bir ilişkiler zincirinin tüm halkalarını tek tek ele almayı gerektiriyor.

● Ağca bir kiralık katil mi ?

Somut kanıtlar hiç de böyle söylemiyor. Ağca herhangi bir kiralık katil değil, faşist terör ve cinayet örgütü MHP'nin verdiği görevleri yerine getiren çok sayıda faşist katilden biri.

Abdi İpekçi cinayetinde suç ortakları olan Mehmet Şener ve Yavuz Çaylan ünlü faşist militanlardı. Ağca'yı hapisten kaçırarak Oral Çelik ki aynı zamanda İpekçi cinayetinin örgütleyicisidir. Faşistlerin örgütsel hiyerarşisinde Ağca'nın bir kaç basamak üstünde yer almaktadır. Hapisten kaçmasını fiilen sağlayan er Bünyamin Yılmaz, örgütlü faşist militanlardan biridir. Bunu kaçış olayı ile ilgili yargılanması sırasında mahkemede de açıkça belirtmiştir.

Hapisten kaçtıktan sonra Ağca'yı saklayanlar, İran'a geçmesini sağlayanlar, sahte pasaport verenler tümüyle faşist hareketin çeşitli kent ve kesimlerinde görev almış militanlardır. Kaçışından sonra Ağca'ya parasal destek sağlayanlar arasında Ülkücü Gençlik Derneği Genel Başkanlarından Muhsin Yazıcıoğlu'nun önemli bir yeri var. Yazıcıoğlu bunu MHP ve yan kuruluşları davasında verdiği savcılık ifadesinde de kabul etti.

Ağca'nın MHP'li katillerden biri oluşu ile ilgili son ve çarpıcı bir kanıt daha: MHP Genel Merkezi'nde 12 Eylül sonrasında yapılan aramalar sırasında bir mektup ele geçti. Mektup Abdi İpekçi'yi öldürdükten sonra, hapisten kaçıp Avrupa'ya kapağı atan Ağca'nın el yazısı ile yazılmış ve MHP Genel Başkanı Türkeş'e gönderilmişti. Mektubun taklit olduğu duruşma sırasında Türkeş tarafından ağzından köpükler saçarak iddia edildi. Oysa İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu, Grafik Bölümü Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Laboratuvarları Daire Başkanlığı uzmanları mektubun Ağca tarafından yazılıp imzalandığını kanıtladılar.

Ağca'nın Türkeş'e yazdığı mektup "Sayın Başbuğum" diye başlıyor ve şöyle sürüyor: "Önce en derin hümmetlerimle ellerinizden öper, pek sıcak ve babacan ilgilerinize sonsuz şükran borcumu ifade etmek isterim. Beni bağrıma basan ülkücü kardeşlerimin her türlü yardımı sayesinde hiç bir şeyden zorum yoktur. Türk olmanın gururu ile yüce dava uğrunda üzerine düşen her görevi şerefle yerine getirmenin huzuru içindeyim. Tanrı Türk'ü korusun ve yüceltsin. En derin saygılarımla"

Mektubun altında gerçekliği uzman raporlarıyla kanıtlanmış bir imza var: Mehmet Ali Ağca.

Gözden kaçmamalıdır. Bu mektup Ağca, Abdi İpekçi'yi öldürdükten sonra yazıldı. Mektup Avrupa'dan, Münih kentinden postalandı. Daha önemlisi, mektup MHP Genel Merkezi'nde ele geçti.

Ağca bir "kiralık katil" midir, yoksa eğitilmiş bir "faşist katil", örgütlü bir "faşist militan" mıdır?

Ağca'yı, Papa'yı öldürmeye yöneltenler kimlerdir? MHP ile Türkiye Mafyası arasındaki somut ve kanıtlanmış bağların yurt dışı uzantıları nerelere ve kimlere dek dayanır?

Papa'nın başında bulunduğu Vatikan devletinin resmi bankası ile uluslararası suç örgütü Mafya arasında hangi bağlar vardır?

Sorular çoğaltılabilir. Ama yukarıda saydığımız sorular bile Papa suikastının özünü, perde arkasını açıklamaya elverecektir. Türkiye Postası ilk sayısındaki sergilemelerini bu sayıda yukarıdaki sorulara yanıt vererek-şimdilik -noktaliyor.

Bu kısa kanıtlar bile Ağca'nın, kendini göstermek istediği gibi "bireysel terörist" olmadığını ve daha önemlisi, gösterilmek istediği gibi her türlü örgütün emrinde çalışabilecek sıradan bir kiralık katil olmadığını ortaya koyuyor.

● Abdi İpekçi'den Papa'ya doğru

Pek çok kişinin, Ağca'nın "örgütlü" bir faşist olduğundan kuşkusu yok. Ama Abdi İpekçi'yi öldürüp hapisneden kaçtıktan sonraki serüveni sırasında, Ağca'nın faşist hareketle bağı konusunda kimi kuşklar var. Ağca'nın artık faşist MHP ile bağı kopardığı ve uluslararası terör örgütünün (Nasıl bir örgüte bu?) militanı haline geldiği sanılıyor, ya da bu izlenim yaratılmak isteniyor. Hele Papa suikastında "Bulgar parmağı" üstüne koparılan emperyalist propaganda fırtınası, kimilerinde bu yargıyı iyice pekiştirdi. Olgulara, kanıtlara dayanarak, Ağca'nın Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçtıktan sonraki günlerine bakmakta yarar var.

Ağca'yı Kartal Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılanların başında Oral Çelik var. Oral Çelik "Atilla" kod adıyla MHP'nin en önemli terör şeflerinden biri. Halen Federal Almanya'da bulunuyor. Büyük olasılıkla "Ulum" kentinde saklanıyor. Oral Çelik, Papa suikastında da Ağca'nın yanında hatta üstünde -yer aldı. Nitekim Papa'nın vurulduğu gün (13 Mayıs 1981) Roma-Florens karayolunda bir otomobil içinde görüldü. İtalyan tank, Çelik'i fotoğraflarından tanıdı. Otomobilde ikinci bir kişi vardı: Mehmet Şener. Şener, Abdi İpekçi olayında Ağca ile birlikteydi.

MEHMET ALI AĞCA
Örgütlü bir faşist

Ağca Avrupa'da iken, Avrupa'daki Türk Federasyonu lideri Musa Serdar Çelebi ile buluştu ve ondan parasal yardım gördü. Musa Serdar Çelebi, Papa suikastının ardından Bonn'da düzenlediği basın toplantısında olayla kendi örgütünün hiç bir ilişkisi olmadığını söyledi. Ancak Kasım 1982'de, İtalyan savcı Martella'nın isteği üzerine tutuklandı. Ağca ile yüzleştirildi. Buradaki ifadeleri sırasında Ağca ile buluştuğunu ve ona parasal yardımda bulunduğunu itiraf etti. MHP davasından da sanık olarak aranan Çelebi halen İtalya'da tutuklu bulunuyor. Ağca'ya para yardımı yapmanın da ötesinde Papa suikastına dolaysız olarak karıştığı yönünde ciddi kanıtlar ve iddialar var. Ancak bunlar henüz resmen açıklanmadı.

Ağca ilk ifadelerinde suikastta kullandığı silahı Sofya'da hem de bir Bulgar güvenlik görevlisinden aldığı söyledi. Emperyalist propaganda da bunu ısrarla işledi durdu. Ancak Avrupa'ya kaçmış bulunan faşist militanlardan MHP'li Ömer Bağcı 3 Temmuz günü İsviçre'nin Solothurn kentinde yakalandı ve İtalya'ya verildi. Bağcı İtalya'da, Papa'ya suikastte kullanılan silahı kendisinin İsviçre'den Milano'ya getirip Ağca'ya teslim ettiğini itiraf etti.

Ağca'nın suikast sırasında yakalandığında üstünde çıkan pasaport "Faruk Özgün" adına düzenlenmişti. Pasaport 12 Eylül öncesinde faşist işgal altında bulunan Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nde düzenlendi. Pasaportun numarası "TR-136635". Gene

aynı kaynaktan çıkarılmış bir sahte pasaport daha var. Numarası "TR-136636". Bu pasaport Şubat 1982'de Hamburg'da yakalanıp 25 Ekim 1982'de Türkiye'ye iade edilen Ömer Ay'a ait. Ömer Ay, Nevşehir Ülkü-Tek (Ülkücü Teknik Elemanlar Birliği) adlı faşist örgütü başkanı, Nevşehir CHP İl Başkanı Mehmet Zeki Tekinel'in katili olarak aranıyordu.

Ağca'nın Papa suikastına giden karanlık yollarda ilişkide olduğu kişilerden biri de Abdullah Çatlı. Abdullah Çatlı, ÜGD (Ülkücü Gençler Derneği) adlı faşist örgütü ikinci başkanı. Ağca'ya, yurt dışına çıkması için ilk sahte pasaportu sağlayan kişi Çatlı. Cezaevinden kaçırıldıktan sonra saklayanlardan biri de Çatlı. Abdullah Çatlı 3 Temmuz 1982 günü İsviçre'de Mehmet Şener ile birlikte yakalandı ve nedense serbest bırakıldı. Halen Avrupa'da.

Yukarıda notlar Ağca'nın Papa suikastı öncesinde ve suikast sırasında ilişkide olduğu kişileri gösteriyor. Tümü de faşist hareketin, MHP'nin önde gelen militan, lider ya da katillerinden.

Ancak Ağca'nın kanlı ve karanlık ilişkilerini bu noktada sınırlamak doğru değil. O zaman sadece "Türk faşistleri Papa'yı vurdu" gibi yüzeyden bir yargıya varılır. Oysa olay çok daha karmaşık.

Mafya'nın Türkiye kolu: Babalar...

Türkiye'de "Babalar" diye adlandırılan kaçakçılık şebekeleri Mafya'nın Türkiye kolunu oluşturuyorlar. 1980 öncesi tekelleri sermayenin en kodamanlarından ordunun üst kademelerine, MHP'den, kimi AP'li bakanlara kadar uzanan silah, mermi, uyuşturucu madde, yedek parça, kahve, sigara kaçakçılığı şebekelerinin başlıca örgütleyicileri Mafya babaları idi. Çoğunun adı artık kamuoyunca ezbere biliniyor. Ama bilinmeyen, en azından iyi bilinmeyen bağlantılar da var. Türkiye'de siyasal suç örgütü MHP ile adı suç örgütü Mafya arasında kopmaz bağlar var. MHP'nin "başbuğu" Türkeş ile Mafya babaları (ve onlara ek olarak Türkiye tekelleri sermayesinin kimi ünlüleri) lüks otellerdeki yemeklerde pervasızca bir araya geliyor, fotoğraflara pozlar veriyorlardı. Türkeş'in bir yanında Mafya babalarından Dündar Kılıç, öteki yanında tekelleri sermaye "baba"larından Mete Has ile çekilmiş fotoğrafları gazete sütunlarında yansdı.

Ama ilişkiler daha köklü ve karanlık

Ağca'ya Faruk Özgün adına düzenlenmiş sahte pasaportu sağlayan kişi Ömer Mersan. Ömer Mersan Münih'te Vardar Şirketi'nde çalışıyor. Vardar Şirketi Türkiye Mafyası'nın önde gelen adlarından Abuzer Uğurlu'nun ortak olduğu bir şirket. Şirketin öteki ortakları da Türkiye'de kaçakçılık dünyasının en sivrî adlarından Selami ve Bekir Gültaş kardeşler. Vardar Şirketi'nin Münih telefonları şöyle: 080/53 04 89 ve 080/53 10 70. Bu iki telefon numarası önemli. Çünkü Ağca Roma'da Papa'yı vurmadan önce Roma'dan bir kaç kez bu numaraları arayıp telefonla konuştu. Ne konuştu, kiminle konuştu bilinmiyor, ama konuştuğu kesin.

● Papa suikastı ve Avrupada'ki faşistler

Ömer Mersan kilit bir adam. Mafya ile Türkiye faşist hareketinin ilişki zincirinde kilit üç beş adamdan biri. En önemli Mafya babalarından Pötürgeli Abuzer Uğurlu'nun adamı. Sınır kapılarında elini kolunu sallayarak geçmesiyle ve koskoca TIR'ları kolaylıkla Türkiye'ye sokmasıyla ünlü.

Abdullah Çatlı da, Mafya-MHP bağındaki kilit adamlardan biri. Ömer Mersan'ın tersine, Çatlı'nın faşist militan yanı ağır basıyor. Kahramanmaraş cankırımının perde arkası örgütleyicilerinden.

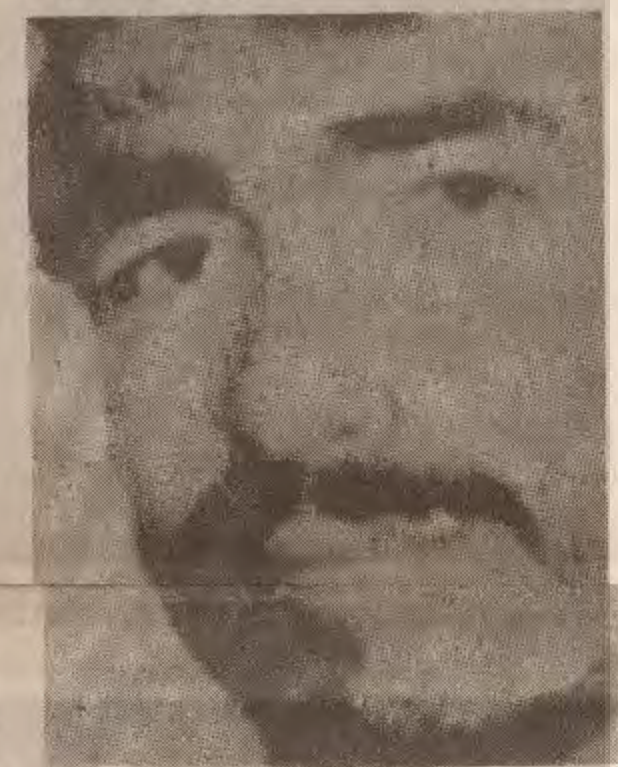
Faşist hareketle Türkiye Mafyası arasındaki bağın kanıtları bundan ibaret değil. MHP davası sanıklarından film yapımcısı Berker İnanoğlu'ndan başlayıp, bir zamanlar "Doğu'nun başbuğu" diye ünlenen Erzurumlu faşist Yılma Durak'a, ondan Musa Serdar Çelebi'ye kadar uzanan bir başka zincir var.

● Uluslararası Mafya, uluslararası faşist örgütlenme

Türkiye'deki MHP-Mafya babaları arasındaki somut ve kanlı ilişki, doğası gereği, uluslararası düzeye de tekrarlanıyor.

Türkiye faşist hareketi uluslararası faşist örgütlenmeye bağlı özellikle Federal Almanya, Avusturya ve İsviçre neo-faşist hareketleriyle kurdu.

Türkiye Mafyası ile uluslararası Mafya'nın bağı ise bir başka kanaldan yürüdü. Türkiye'den eroin alıp ABD'de pazarlayan uluslararası Mafya, Türkiye'ye de silah, sigara, elektronik eşya, eroinin hammaddesi ni işlemek için gerekli asit anhidrid sokuyor.

ORAL ÇELİK
Ağca'nın ardındaki beyin

Henri Arslanyan adlı uluslararası uyuşturucu ve silah kaçakçısının baş sanık olarak yargılandığı ve "Yüzyılın kaçakçılık davası" olarak nitelenen dava İtalya'da yeni başladı. Arslanyan'ın en yakın adamlarından biri Samir Arış. Samir Arış'in Bekir Çelenk'in iş ortağı olduğu kanıtlandı. Arış, İsviçre'nin Zürih kentinde ünlü Novotel'in sahibi. Bu otelde çalışan personel arasında kapağı İsviçre'ye atmış Türk faşistleri de var. Büyük kaçakçı Henri Arslanyan'ın Türkiye'deki adamlarından biri Sungurlu MHP İlçe Başkanı Şakir Pabuç. Karadeniz kıyısında yapılan silah kaçakçılığının kilit adamlarından, Karadeniz'in saygın (!) işadamlarından Ali Açmak ile faşist yönetici Şakir Pabuç ortak.

Uluslararası faşist hareketle uluslararası Mafya'nın Papa suikastında buluştuğu bir başka çarpıcı olay daha var. Ağca'nın Papa suikastında kullandığı silah Avusturyalı nazi ve silah kaçakçısı Grillmayer Horst tarafından sağlandı. Belçika yapısı Browning tabanca Grillmayer Horst firması adına Tinter Otto adlı bir silah kaçakçısı (aynı zamanda mühendis) tarafından satın alındı. Tinter Otto suikasttan sonra ortadan kayboldu. Grillmayer Horst ise yakalandı. İsviçre makamlarınca alınan ifadesinde silahla ilgili

resmi evrakları, ortağı Otto Tinter'in "yakışımı" söyledi. Grillmayer hakkında karar veren Roma Mahkemesi aynen şöyle diyor: "Grillmayer Horst içinde Nazilik kaynayan bir aileden gelmektedir". Grillmayer için mahkemenin saptamasına bir kaç not da biz ekleyelim: Grillmayer özellikle Ortadoğu'ya yapılan silah ticaretinin önemli bir halkasıdır. Türkiye'ye çeşitli defalar girip çıkmıştır ve çok iyi Türkçe konuşmaktadır. Türkiye'de bulunduğu sıralarda Türkeş ile buluşmuş ve "iş görüşmeleri" yapmıştır.

Ağca'nın örgütlü faşist olduğunu ve Türkiye faşist hareketinin Türkiye Mafyası ile organik bağlar içinde bulunduğunu sergilemek; ardından bu bağın, hem uluslararası faşist örgütlerle, hem de uluslararası Mafya aracılığıyla Türkiye sınırlarının dışına taşındığını, Avrupa'yı kaplayan bir ağ oluşturduğunu göstermek "seytan üçgeni"ni tamamlamak için yeterli değil. Halkalardan bir kaç henüz boş. Üçgeni tamamlayabilmek için bir adım daha atmak ve MHP-Mafya halkasına emperyalist güvenlik örgütlerini (daha doğru bir deyişle karşı-devrim örgütleyicisi gizli emperyalist servisleri) katmak gerekiyor.

● MHP-Mafya ve emperyalist gizli servisler

Türkiye Mafyası kanalıyla Türkiye faşist hareketine bağlanan uluslararası kaçakçı Henri Arslanyan davası bu konuda başbaşa bir kanıttır. "Yüzyılın uyuşturucu kaçakçılığı davası" olarak nitelenen bu davada birinci sanık Henri Arslanyan'dır. Arslanyan, Federal Almanya'daki NATO depolarında eskimiş, modası geçmiş silahları toplamış ve eroin kaçakçılığı Ortadoğu pazarlarına göndermiştir. Bu silahlar arasında Cobra saldırı helikopterleri, Leopard tankları bulunmaktadır. Özellikle roketatör ve tanklar Lübnan'da pazarlandılar. Buna karşılık silahlar, mermiler ve otomatik ta-

bancalar Türkiye'de geniş bir pazar buldu. 19 Şubat günü İtalya'nın Torino'ta kentinde başlayan bu davada, hem de daha ilk duruşmada sürpriz bir açıklama yapıldı: Uluslararası kaçakçılık şebekesinin başı 70'lik Henri Arslanyan, Amerikan Federal Narkotik Büro'nun (DEA) bir ajanıydı. CIA adlı ABD casusluk örgütünün bir yan kuruluşu olarak çalışan DEA'nın ajanı Arslanyan, Mehmet Cantaş, Ofis İsmail, Mehmet Nehir, Bekir Çelenk, Mehmet Nabi İnce (İnci Baba) gibi Türkiyeli "baba"larla, Türkiye Mafyası'na, Abdullah Çatlı, Ömer Mersan, Yılma Durak gibi tescilli faşistlerle de MHP'ye bağlantıyor.

Emperyalist gizli servislerle Mafya ve faşist örgütlerin bağı bundan ibaret değil. Bir kaç örnek daha:

Ağca, İtalya'daki cezaevinde İtalyan gizli servislerinden iki ajan tarafından ziyaret edildi. Bu ziyaretin hemen ardından Ağca bülbül kesildi ve Papa suikastında "Bulgar parmağı" üstüne kendisine ezberletilmiş senaryoyu okumaya başladı. İtalya İçişleri Bakanı tarafından iki ajanın Ağca ile görüştüğü resmen açıklandı. İtalyan gizli servislerinin, CIA'nın izni olmadan öksürmeye bile çekindikleri eski bir şaka olarak tekrarlanagelir.

Bir başka bağlantı Enver Altaylı. Enver Altaylı Türkeş'in en yakın adamlarından biri. Hergün Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürlüğü'nü yaptı. Hergün Gazetesi MHP'nin yanı sıra günlük gazetesi. Altaylı halen Avrupa'da bulunuyor. Tıpkı kendi gibi Tür-

Yorumsuz

Mehmet Ali Ağca'ya, Papa suikastı sırasında kullandığı sahte pasaport, hatırlanacağı gibi Nevşehir Emniyet Müdürlüğü'nden verildi. Pasaportun numarası "TR-136635". Pasaport Faruk Özgün adına düzenlenmişti.

1 Şubat 1983 günü (bir ay kadar önce) Nevşehir Pasaport Dairesi ve Arşivi kundaklanarak yakıldı. Aynı günlerde İtalya'da Ağca dosyası, iyice alevlenmişti, Türkiye'de de "Abdi İpekçi Dosyası" yeniden açılıyordu. Daha yangın söndürülmeden kentte yaşayan 1500 ilüeri evlerinden toplanarak gözetilme alındı. Ardından da habere yayın yasağı kondu.

Halen Nevşehir Pasaport Dairesi ve Arşivi'ndeki bütün evraklar kül olmuş durumda. Ağca'ya verilen sahte pasaportun dosyası da bunlar arasında.

Bu da yorumsuz

Amerika'nın en büyük üç televizyon şirketinden biri olan NBC, 26 Ocak günü Papa suikastıyla ilgili bir program yayınladı. Programda, Alman siyasi polislerinin banda aldığı ve Mehmet Ali Ağca ile Avrupa'daki Türk Federasyonu Başkanı Musa Serdar Çelebi arasında geçen konuşmaları yayınladı. Banтта Ağca, kendi sesiyle, Çelebi'ye şöyle diyordu:

"Mutabık kaldığımız miktarı aldım. Roma'ya gidip işi bitireceğim".

Gene Ağca'nın konuştuğu ve İsviçre polislerin saptadığı bir başka banтта ise Ömer Bağcı'ya Ağca şöyle diyordu:

"Emaneti Milano tren istasyonuna kendin getir. Senden ben alacağım..."

Ömer Bağcı, Papa'ya suikast yapılan silahı Ağca'ya götürdüğünü kendisi itiraf etti; Ağca da bunu onayladı.

keş'in en yakın adamlarından sayılan Türk Federasyonu Başkanı Musa Serdar Çelebi ile yakın işbirliği halinde, MHP adına Avrupa'da toplanan paraları Türkiye'nin hesabına yatırdığı belgeleriyle kanıtlandı. Enver Altaylı, MC iktidarı döneminde Türkiye'de MIT'de sorumlu bir görev aldı. MIT, o dönemde Başbakan Yardımcısı olarak doğrudan Türkiye'ye bağlı olarak çalışıyordu.

Musa Serdar Çelebi de Avrupa'daki "Ülkücü" örgütlerin başına geçmeden önce Türkiye'de kimi kilit görevlerde çalıştı. MHP'nin AP ve MSP ile oluşturduğu MC hükümetleri döneminde Türkiye MIT'ten desorumlu başbakan yardımcılığı koltuğunu sürekli elinde tutarken, Gün Sazak'ı da Gümrük ve Tekel Bakanlığına oturtmuştu. Türkiye'ye giren ve Türkiye'den çıkan silah, eroin, döviz, mermi, sigara trafiğinde bu bakanlığın belirleyici önemi ortada. Bu bakanlığı elinde tutan MHP bir yandan sigara (Marlboro), mermi ve eroin kaçakçılığında parti kasasını milyarlar aktırken, bir yandan da silah ticaretini elinde tutuyordu. Ayrıca suç işleyen faşist militanların bir süre "yurt dışında dindendirilmeleri" için de bu bakanlık gereken koşulları yaratmaktaydı. Musa Serdar Çelebi Gümrük ve Tekel Bakanlığı'nda "üst düzey" görevlerde çalıştırdıktan sonra Avrupa'daki "ülkücü" örgütlerin başına gelmişti. Bu konuda son bir nokta daha: Türkiye Barış Komitesi'nin en önemli bakanlıklardan biri Gümrük ve Tekel Bakanlığı'dır. Bu bakanlıktaki "üst düzey" görevlilerle Mafya'nın her zaman "sıcak" ve "iyi" ilişkileri oldu.

MUSA SERDAR ÇELEBİ
Türkeş'in has adamı

MIT'i Papa suikastına bulaştıran bağ sadece Altaylı-Çelebi-Ağca zinciri değil. Henri Arslanyan'ın baş sanık olduğu davanın ortaya çıkmasına yol açan, ancak verdiği ifadelerde tanıklıktan sanıklığa geçen *Asım Akkaya* adlı bir kaçakçı var. Asım Akkaya'nın bir yakını Türkiye askeri istihbarat örgütünde (MIT'in askeri kanadı) çok önemli bir görevde bulunuyor.

Mafya ile CIA arasındaki bağın aslında tarihi bir geçmişi var. Mussolini döneminde (2.Dünya Savaşı) faşist devlet ile Mafya arasında anlaşmazlık çıktı. Faşist parti, Mafya'nın haraç aldığı alanlara el atmaya kalkıştı. Mafya bunun üzerine ABD ile anlaştı. CIA ile Mafya arasında yapılan anlaşma uyarınca müttefik ordularının Sicilya Adası'na çıkartma yapmasına Mafya yardımcı oldu. Buna karşılık Mafya'nın Akdeniz'deki silah, uyuşturucu ve beyaz kadın ticareti, CIA destek, gözetim ve göz yumması altında tıkır tıkır yürüdü. Bu ilişki Henri Arslanyan olayında görüldüğü gibi bugün de sürüp gitmekte.

CIA ile bir ilmek daha

Musa Serdar Çelebi'nin Ağca ile buluştuğu, ona para ve belki de silah verdiği hemen hemen kesin. En azından Çelebi'nin tutuklanmış oluşu, önceden "Ağca ile hiç karşılaşmadım" derken sonradan bir-iki kez karşılaştığını itiraf ederek "yalan söylemiş" oluşu başlıbaşına kanıt. Çelebi'nin gerek doğrudan, gerekse Enver Altaylı kanalıyla ilginç bir başka bağlantısı daha var: Ruzi Nazar. Ruzi Nazar yıllarca Ankara'da görev yapmış bir CIA görevlisi. Şimdi Federal Almanya'da, Bonn'da yaşıyor. Ruzi Nazar'ın Avrupa'daki Türk faşistleri ile sıcak ilişkileri var. Bu ilişki Enver Altaylı'nın Türkiye'ye yazdığı ve MHP Genel Merkezi'nde ele geçirilmiş olan mektupta bel-

gelendi. Avrupa'daki Türk faşistlerini ve Papa suikastının perde arkasını en iyi bilenlerden biri de büyük olasılıkla Ruzi Nazar.

BEKİR ÇELENK
"Baba'mı, pıyon mu?"

Ama Ruzi Nazar ne İtalyan savcılarca ne de Alman makamlarınca şu ana kadar sorguya çekilmiş değil. Bonn'da yaşıyor ve ilişkilerini sürdürüyor.

● Ve sonuncu halka: Vatikan

Roma şeytan üçgeninin köşelerinde ve kenarlarında yer alan halkaların boş kalan sonuncusunu da tamamlayalım.

İtalya'da Mafya'nın kara paralarının kasalarında saklandığı, Mafya'nın uluslararası para transferlerinde aracılık eden ünlü bir banka vardı: "...Vardi" diyoruz, çünkü bu banka iflas etti. Bankanın adı: *Banco Ambrosiano*. Patronunun adı ise *Calvi*. Calvi 1970'lerde küçük bir banka memuru. Ama 1980'e gelindiğinde İtalya'nın en büyük bankacısı, bankeri ve işadamı (!).

Calvi'nin bankası Ambrosiano, geçen yaz, Vatikan Bankası'ndan 1,4 milyar dolar kredi aldı ve ardından birdenbire iflas etti. Bankanın el konan hesapları bir dizi kirli çamaşır ortaya döktü.

Banka hesaplarında pek çok kuşku giriş-çıkış vardı. İtalya'dan ABD'ye giden uyuşturucu trafiğine uygun olarak hareketlenen banka hesaplarında bankanın paravan şirketler aracılığıyla beyaz kadından uyuşturucu ve silah kaçakçılığına kadar Mafya'nın tüm etkinlik alanlarında kullanıldığı ortaya çıktı.

Bankanın yöneticisi *Calvi* aynı zamanda P-2 kısa adıyla anılan "Propaganda-2" adlı Mason locasının üyesi. Loca şefi *Licio Gelli* İtalya'daki bir dizi faşist örgütün mali destekçisi. Aynı zamanda Mafya ile de bağlı. Loca üyeleri arasında İtalyan tekelci sermayesinin ünlü kişileri, saygın (!) parlamenterler, üniversitelerin saygıdeğer (!) profesörleri de var.

CALVİ
Mafya-Vatikan-CIA bağlantısı mı?

Calvi'nin bankası iflastan önce ve iflas sırasında paravan şirketlerle milyarlarca doları Güney Amerika'ya transfer etti. Lüksemburg ve Nassau kentlerindeki paravan şirketlerle aktarılan bu milyarlarca dolar Güney Amerika'daki faşist örgütlerin finansmanında kullanıldı. Örneğin 1979 yılında Nikaragua devrimcilerine karşı kullanılmak üzere Somoza artıklarına büyük parasal yardım yapıldı. Nikaragua'dan sonuç alınamıyınca paralar bu kez Peru'ya aktarıldı. Oradaki faşist örgütler bu paraları karşı-devrim için kullandılar.

Calvi geçen yılın Haziran ayında Londra'da Thames ırmağının bir köprüsünün altında asılmış olarak bulundu. Olaya intih-

har süsü verilmek istenmişti. Oysa doktorların bulgularına göre Calvi'nin kalbine iğne ile zehir şırınga edilmiş, ardından da asılmıştı. Calvi cinayeti ile önemli bir ağız susurulmuş oldu.

Calvi olayının önemi *Vatikan Bankası* ile ilişkilerden doğuyor. Vatikan Bankası katolik kilisesinin parasal kaynaklarını değerlendirmek üzere 1942 yılında kuruldu. O günden bu yana dünyanın en önemli bankalarından biri haline geldi. Adı az duyulmuş olan Vatikan Bankası, ABD'nin en büyük bankası olan *First National City Bank* ile ortaklıklar da kurdu.

Vatikan Bankası'nın başında Amerikalı kardinal *Marcinkus* var. Marcinkus, Papalığın merkezinde, Vatikan'da etkili ama bir o kadar da karanlık bir kişi. Calvi'nin bankasını sürekli olarak Vatikan Bankası'nın kaynakları ile besledi. Bu arada Vatikan Bankası'nın Güney Amerika'da karşı-devrim örgütlemesinde kullanılmak üzere ayırdığı fonları da Calvi'nin Ambrosiano bankası aracılığıyla transfer ettirdi. Panama'da bir kaç naylon şirket Vatikan Bankası'na bağlı. Bu şirketler Güney Amerika'daki karşı-devrim güçlerine ve faşist örgütlere parasal kaynak sağlıyorlar. Nikaragua Devrimi sırasında ele geçirilen bir faşist elebaşı, televizyondan kendi sesi ile yaptığı açıklamada "Paraları Panama'daki şirketlerden alıyorduk. Bu şirket Vatikan Bankası'nın malıdır. Bazen doğrudan Vatikan Bankası'na başvurduğumuz da oldu" diye konuştu.

KARDİNAL MARCINKUS
Din adamı mı iş adamı mı yoksa?

Kardinal Marcinkus'un Calvi ile kurduğu karanlık ilişkilerin üstüne iki kişi gitti. Bunlardan biri İtalyan hükümetince Mafya soruşturması için görevlendirilen Jandarma Generali *Chiesa* ve Papa II.Jean Paul.

General *Chiesa* geçen yıl Mafya tarafından makineli tüfekle taranarak öldürüldü. Papa II.Jean Paul ise ölümünden kulpayı döndü. Papa'yı ağır yaralayan silahın tetiğini Türkiye faşist hareketinin örgütlü katillerinden Mehmet Ali Ağca çekmişti.

● Papa'yı kim vurdu ?

Halkaların sonuncusu da yerine oturtulunca olup biten oldukça aydınlanıyor. Bir paragraflık bir özet her şeyi yerli yerine koyacaktır:

Ağca Türkiye'de bir örgütlü faşist. Türkiye faşist hareketi bir yandan yerli Mafya kanalı ile uluslararası Mafya'ya, bir yandan uluslararası faşist harekete, bir yandan da CIA, MIT gibi gizli güvenlik örgütlerine bağlı.

Ağca, Papa'ya suikast yaptı. Papa, konumu gereği Vatikan Bankası'nın da başı. Bu bankanın kirli işlerinden tedirgin olduğunu açık seçik belirtti. Papa II.Jean Paul, Vatikan-Mafya ilişkilerine ilk kez "çomak sokan" konuya ilk kez eğilen Papa olarak biliniyor. Amerikalı Kardinal Marcinkus Vatikan Bankası'nı yönetiyor ve bu banka bir yandan P-2 mason locası üyesi ve Ambrosiano Bankası yöneticisi Calvi kanalıyla Mafya'ya bağlanmış, bir yandan CIA kanalıyla Güney Amerika'daki faşist örgütlere... Sonra...

Sonrası malum. Mehmet Ali Ağca 13 Mayıs 1981 günü Roma'da Sen Piyer Alanı'nda Papa II.Jean Paul'e bir suikast girişiminde bulundu.

Olaylar, olaylardan çıkarılacak yargıyı kendiliğinden ortaya koyuyor.

● Türkiye Barış Komitesi Nisan 1977'de kuruldu ve cunta tarafından kapatılana kadar Türkiye'de saygın bir örgüt olarak etkinlik gösterdi

Türkiye Barış Komitesi 6.kuruluş yılında

3 Nisan 1977, Türkiye Barış Komitesi'nin kuruluş tarihidir. Türkiye barış hareketinin, 1951 Türk Barışseverler Cemiyeti'nden sonraki ilk geniş çaplı örgütlenmesi sayılan Türkiye Barış Komitesi. 1977 Nisan'ından, cun-

ta tarafından kapatıldığı 12 Eylül 1980 tarihine kadar, savaş ve silahlanmaya karşı düzenlediği çeşitli eylemler ve değişik siyasal kanatlardan sağladığı geniş katılımıla, Türkiye toplumunda etkin ve saygın bir yer kazanmıştır.

● Bugün, Türkiye Barış Komitesi'nin yurt içinde bulunan yöneticileri 15 yılı aşan ağır hapis cezası istemleriyle yargılanıyorlar. Bu davada yargılananlar, başta Genel Başkan Mahmut Dikerdem olmak üzere, Türkiye'de barışseverlerin gür sesini yükseltiyorlar. Dava sırasında barışı savunmakta gösterdiği ödünsüzlük ve genel olarak barışa hizmetleri için, Mahmut Dikerdem'e uluslararası Salvador Allende barış ödülü verildi. Dikerdem'in duruşmadaki ifadesinden bazı bölümleri okurlarımıza aktarıyoruz.

"Ne yapalım ki dünya halkları barış istiyor!.."

● Biz bu iddianamenin metnini değil, fakat temsil ettiği zihniyeti ciddiye alıyoruz ve onu yüksek mahkemeniz ve kamuoyu önünde teşhir etmekle kendimizi yükümlü sayıyoruz. Çünkü dünyanın ve özellikle ülkemizin içinde bulunduğu bölgede yaşayan halkların önündeki en hayati sorun barış sorunu olduğuna bugün her zamankinden daha kuvvetle inanıyoruz.

● Dünyada adil ve sürekli bir barışın gerçekleşmesine hizmet için uğraş veren Türkiye barış ve demokrasi güçlerinin yıkıcılık ve bölücülükle suçlanmasının ülkemizin dış dünyadaki görüntüsünü ve saygınlığını ne denli tahrip edeceğini, barış hareketini kötülemek isteyenlerin aslında ülkemize en büyük fenalığı yaptıklarını gözler önüne sermek istiyoruz.

● Barışseverler Cemiyeti'nin kapatılmasından Barış Derneği'nin doğuşuna dek geçen süre içerisinde ülkemizde barış hareketi gelişme ve örgütlenme ortamı bulamamıştır. Bunun başlıca nedeni, 1950'den sonraki iktidarların Türkiye'nin güvenliğini kolektif askeri paktlarda aramaya, ulusal orduyu NATO ve CENTO gibi askeri örgütlere entegre etmeye yönelik dış politikasıdır.

● İddianamede, değerimiz Türkiye'nin askeri ittifaklardan çıkmasını, ABD ile olan ikili anlaşmaların feshedilmesini ve TCK'nun 141-142.maddelerinin kaldırılmasını istemek suretiyle Sovyet Komünist Partisi ve TKP'nin arzusu ve iradesi doğrultusunda hareket etmekte suçlanmaktadır. İddia makamının bu görüşüne uyulmayı aydınlarımızın, Parlamenterlerimizin ve halkımızın önemli bir bölümünü bizimle birlikte sanık sandalyesine oturtmak gerekirdi.

● Öte yandan, Barış Komitesi yöneticilerinden bir bölümü de yurt dışında siyasal sürgünde bulunuyor. Genel Sekreter Enis Coşkun bunlardan biri. Türkiye Postası, Türkiye Barış Komitesi Genel Sekreteri Enis Coşkun'a bazı sorular yöneltti. Coşkun'un cevaplarını yayınlıyoruz.

"Barışı savunmak herkesin işi ve hakkıdır"

Türkiye Postası: Türkiye Barış Komitesi'nin kuruluşunu, yapı ve çalışmalarını belirleyen temel ilkeler hakkında bilgi verir misiniz?

Yanıt: 3 Nisan 1977 tarihinde kurulan Türkiye Barış Komitesi, kuruluşundan itibaren, barışı savunmanın herkesin işi ve hakkı olduğu görüşünü benimsemiştir. Bu ilkenin sonucu olarak, 12 Eylül öncesinde, ülkemizin ve halkımızın çeşitli katmanlarından ve değişik politik görüşlerden, kendi alanlarında en seçkin kişilikleri toparlayabilmiş, demokratik meslek, yığın ve sınıf örgütlerinin, değişik siyasal eğilimlerin desteğini elde edebilmiş, yurt içinde ve yurt dışında önemli saygınlık kazanabilmiştir.

Türkiye Barış Komitesi'nin çalışmalarını yönlendiren ana ilkeler Genel Kurul raporumuzda şöyle özetleniyor: -Soğuk savaşın çıkış sürecinin derinleştirilmesi, yumuşamanın vazgeçilmez kılınması, Helsinki ruhunun yaygınlaştırılması,

-Tam ve genel silahsızlanma için savaşımın sürdürülmesi, -Emperyalizme karşı ulusal bağımsızlık ve kurtuluş savaşlarıyla dayanışma bayrağının yükseltilmesi.

Türkiye barış hareketi, gücünü, en başta halkımızın ulusal kurtuluş, bağımsızlık, demokrasi ve barış savaşımının birikimleri ve geleneklerinden ve antiemperyalist savaşı utkuya götüren halkımızın kararlılığından, tüm komşularıyla karşılıklı dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinden, barış ve dayanışma içinde yanyana yaşama iradesinden almaktadır.

Soru: Türkiye Barış Komitesi hakkında, halan bir dava sürdürülüyor. 12 Eylül öncesinde da davalar var mıydı? Yürütmekte olan davayı nasıl değerlendirmektensiniz? **Yanıt:** Tamamen yasal ve haklı bir temelde, yığınlara yönelik ve açık olarak çalışmalarını yürüten Türkiye Barış Komitesi hakkında 12 Eylül öncesinde hiçbir dava açılmamıştır. Bugün sürdürülmekte olan dava, bu nedenle de, hukuksal değil politik

Mahmut Dikerdem: Allende ödülü aldı

● Barış Derneği'nin 141-142.maddelerin kaldırılmasını istemesi, barış mücadelesinin, demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olmasının doğal bir sonucudur. Demokrasinin bütün kurallarıyla işlerlik kazanmadığı toplumlarda barış mücadelesi verilemez. Ve verilmek istenince, işte bu iddianamenin temsil ettiği zihniyetle boğuşmak zorunda kalırız.

● Barış Derneği'nin Genel Başkanı sıfatıyla yüksek mahkemenizden talebim şudur: Halkımızın özemleri ve hayatı çıkarları doğrultusundaki düşüncelerimizden ötürü bizi hayali suçlarla huzurunuza gönderen bu iddianameye itibar etmeyiniz. Dünyanın döndüğünü kanıtadığı için mahkum edilmek istenen bir bilim adamının yargılarına "Ne yapalım ki, dünya dönüyor, dediği gibi bizi de "Ne yapalım ki, dünya halkları barış istiyor!.. demeye zorlamayınız. Dünyanın döndüğü nasıl tartışılmaz ise, tüm dünyaların barış içinde yan yana yaşamak istedikleri ve topluca intihar demek olan savaşı red ettikleri de o kadar açık ve kesin bir gerçektir.

bir davadır. Aynı zamanda bu dava, dünyanın tüm yasal çalışmalarını yargılamak konusu yaparak, ABD'nin Türkiye'yi, bölgemizi ve komşularımızı hedef alan maceracı savaş ve gerginlik politikası içine sokma, Pentagonun savaş arabasına koşma planlarını açığa vuran bir barış hareketinde yığınların birleşmesini önlemeye yönelik bir nitelik taşımaktadır.

Soru: Davanın uyandırdığı yankılar neler oldu?

Yanıt: Türkiye Barış Komitesi davası gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında barışsever kamuoyunun dikkatlerini toplamıştır. Başta Birleşmiş Milletler Genel sekreteri olmak üzere Avrupa parlamentosu, Avrupa Konseyi, ABD, Kanada ve Türkiye dışında Helsinki nihai senedini imzalamış 32 devlet başkanlığına davayla ilgilenmeleri için yapılan başvurulara olumlu yanıtlar alınmıştır. Avrupa Parlamentosu'nda, Barış ve Silahsızlanma grubu, çok sayıda parlamenterin katıldığı basına açık bir toplantı düzenlemiş, parlamenterler yargılanmanın derhal durdurulması ve yargılanların serbest bırakılması için görüşbirliğinde olduklarını vurgulamışlardır. Konu, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na da götürülmüştür. Öte yandan, başta Dünya Barış Konseyi olmak üzere, Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası Demokratik Hukukçular Birliği gibi, adlarını saymanın uzun bir liste oluşturacağı çeşitli kuruluşlar da davayla yakından ilgilenmektedirler. Dünyanın dört bir yanından barışseverler, Evren'e, davanın durdurulması ve yargılanların serbest bırakılması istemlerini içeren binlerce posta kartı, telgraf, mektup göndermişlerdir. Sonuçta, yargılanan arkadaşlarımız serbest bırakılmışlardır da, bu yeterli değildir. Önümüzdeki savaşım adımı, davanın durdurulması, Türkiye Barış Komitesi üzerindeki yasağın ve baskıların kaldırılmasıdır. Türkiye barış güçleriyle dayanışma kampanyası şimdi bu istemler etrafında sürmektedir.

OKUYUCU POSTASI

Türkiye Postası'ndan

İLK SAYININ
ARDINDAN

Türkiye Postası'nın ilk sayısı umduğumuzdan da büyük bir ilgi gördü. Bizim de farkında olduğumuz eksikliklerimize ilişkin eleştiriler bizi daha da cesaretlendirici nitelikteydi. Bize omuz veren, yol gösteren okurlarımıza teşekkür ediyor, ilgilerini, yol gösterici eleştirilerini sürdürmelerini diliyoruz.

Ama şu da bir gerçektir: Herhangi bir yayın organının başarısı ya da başarısızlığı ilk bir-iki sayıyla ortaya çıkmaz. Türkiye Postası'nın önünde çok çetin bir sınav dönemi duruyor. Bunu biliyoruz.

Okurlarımızdan gazetenin içeriğine ilişkin birbirinden çok farklı, zaman zaman bağdaştırılması olanaksız istekler geliyor. Örneğin bazı okurlarımız uzun teorik inceleme yazılarının eksikliğiyle dile getirirken, bir kısmı da ilk sayımızı bile "yazılarının uzunluğu" ve "ağırlığı" nedeniyle eleştiriyorlar.

Türkiye Postası'nda çıkan her haberin, her yazının tek tek tüm okurlarımız tarafından aynı ilgiyle okunacağını beklemiyoruz. Ama her okurumuz Türkiye Postası'nın her sayısında kendisini daha çok ilgilendiren haber ve yazıları bulabilmelidir. Bunu eksiksiz gerçekleştirdiğimizi söyleyecek değiliz. Ama hedefimiz budur, buna ulaşmaya çalışıyoruz.

Bunun dışında, bazı okurlarımız "Nasıl bir gazete?" sorusunu ortaya atıyorlar. Bu sorunu bir başka sayımızda, ayrıntılı bir biçimde ele alacağız.

Türkiye Postası'nın ilk sayısından önce çıkardığımız "Özel Bülten"de de belirttiğimiz gibi, gazetenin dağıtımını profesyonel kanallardan değil, kendi oluşturduğumuz amatör dağıtım kanallarından yapıyoruz. Elbette bunun getirdiği bazı aksamalar var. Bu aksamaları okurlarımızın anlayışla karşıladıklarını umuyoruz. Gazetenin dağıtımını için canla başla çalışan gönüllü dağıtım sorumluları deneyim kazandıkça ve gazetenin mali olanakları genişledikçe bu güçlüklerimizi de aşacağız.

Sayıları çok az da olsa, bazı abonelerimiz gazetenin kendilerine ulaşmadığını bildirdiler. Bu aksaklığın başlıca nedeni şudur: Abone fişi doldurulup abone servisimize gönderilirken, banka havalesi makbuzunun kendisi ya da fotokopisi aynı zarfla gönderilmiyor. Bu durumda gazetenin banka hesabına gelen paranın hangi aboneye ait olduğunu tesbit edebilmekte bazen güçlüklerle karşılaşılıyor. Bu, özellikle toplu olarak abone olan okurlarımızın durumunda ortaya çıkıyor.

Bu gibi aksaklıklara yol açılmaması için, abone fişleri gönderilirken banka ya da posta havale makbuzunun bir örneği de mutlaka eklenmelidir. Eğer şu ya da bu nedenle bu mümkün olmuyorsa, abone ücreti sonradan yatırıldıysa, o zaman da havale makbuzunda gönderilen paranın hangi abonelere ait olduğu adlarıyla ayrı ayrı belirtilmelidir.

Bunun dışında, abone fişleri doldurulurken, abone adreslerinin okunaklı yazılmış olması da önem taşıyor. Bazı aksaklıkların da bu yüzden doğduğu anlaşıyor.

Türkiye Postası'nın banka hesap numarasını değiştirmek zorunda kaldık. Yeni banka hesap numarası 2.sayfa'nın altında ve bu sayıdaki abone fişinde yer alıyor. Okurlarımızın ve gazete temsilcilerinin abone ve satış paralarını bundan böyle eski hesap numarasına değil, bu yeni hesaba göndermelerini rica ediyoruz.

Yutarcasına
okuduk

İş, ekmek, demokrasi, özgürlük ve barış uğrunda savaşımı sürdürenlerin, halklarımızın mutlu geleceğine kendisini adanların, ülkemizin güvenliği ve bağımsızlığını savunanların uzun zamandır özlemini çektiği gazetemiz Türkiye Postası'nın birinci sayısını aldık ve yutarcasına okuduk. Gazetemizin sürdürülen savaşıma katkısının büyük olacağını inanıyla Türkiye Postası çalışanlarını kutlar, başarılar dilerim.

Murat Tokmak/DISK GYK üyesi

Okuma isteği
yaratsın

Sabırsızlıkla beklediğim gazetemiz Türkiye Postası'nın ilk sayısını posta kutumdan sevinçle aldım ve tüm ilgimle okumaya çalıştım.

Gazetemizi güncel konuları ustalıkla seçip ve son derece doyurucu bilgilendirmesi bakımından, beklediğimden de iyi buldum. Fakat buna rağmen, gazetemizin daha çok okuyucu kitlesi bulması bakımından, bir kaç öneri getirmek niyetindeyim. Örneğin, baş sayfa da "Türkiye'de bir sınıf, bir halk, bir ulus yargılanıyor" veya "Baştürk, bizleri yavaş yavaş öldürüyorlar" yerine 6. ve 7.sayfalarındaki "Almanya'da yeni yabancılar yasası gündemde", "Ana olmak yasak", "İşsizlik yabancı işçileri daha çok etkiliyor" başlıkları, biraz daha büyükçe yazılıp işlenebilse sıradan bir vatandaş daha çok etkiler kanısındayım.

Bunun yanında, Türkiye'deki baskılardan işkencelerden sık sık bahsetmek, sınıf savaşımına çekilecek insanlarımızı henüz başlangıçta yıldırmaz.

Ayrıca, gazetemizde sayfalar dolusu ilanlar bulunmayacağından, resimlerin daha bol ve büyük boy olması yazıları etkileyecektir. Bu durumda, okuyucu da, gazeteyle ilk karşılaştığında, kendine daha rahat okuma isteği bulacaktır.

Gazetenin isminin daha göz alıcı yazılmasının da yararı olur kanısındayım. Gazetenin teknik ve maddi sorunlarını bilen bir kişi olarak, zorlukların kısa zamanda aşılabileceğini mutlaka düşünüyorum. Fakat her şeye rağmen fikrimi yazmak istedim.

Köln'den bir okuyucu

Bu tip yazılar
değil

Türkiye Postası'nı okudum. Türkiye ve dünya olaylarına değinmişsiniz. Çok doğrudur. Zaten başka türlü bir gazete çıkarmanız olanak dışıdır.

Okuduğumda günlük konuştuklarımızın veya duyduğumuzun dışında bir şey göremedim. Türkiye'deki rejime ve dünyada gelişen olaylar üzerine yazılacak yazılar bulunur. Benim kanımca artık bu tip yazılar değil de, ülkemizdeki rejimi devirmenin yollarını araştırarak yazılar gerekli. Bu da nasıl olacaktır?

1. Geçmişten dersler çıkararak eylem birliğinin oluşması ve cephenin kurulması.

2. Savaşkan bir partinin oluşması

3. Savaşın ülkemize yönelik olması

4. Ülkemizde ikeride ve dışarıda olan devrimci kardeşlerimizle ilişkiye geçmemiz.

Kısaca yukarıda belirttiğim konular üzerinde yazılar yayımlarsanız bizlerin çalışmalarına ışık tutacaktır.

Kenan A./Frankfurt

Yığınlara

Türkiye Postası'nın çıkacağını 2 ay kadar oluyor duyuldu. Biliyor musunuz 3 yıldır Federal Almanya'dayım ve bu süre boyunca en büyük isteğim, biz demokratların kitlelerle iletişimini sağlayacak bir yayının gerçekleştirilmesiydi. Ama eğer bana ilk veya ikinci yılmada sormuş olsaydınız, boydan boya "ideolojik" yapı taşıyan bir gazete çıkmasından yana olduğumu gayet kararlı bir biçimde açıklar, bunun zorunluluğunu savunurdum. Dahası, somut işçi sorunlarını işleyen bir yayının anlayışının opportunizm olduğunu bile söyledim.

Ancak ne ben iki yıl önceki insanım, ne de koşullar iki yıl öncesinin aynı. Ama asloşan son bir yıl içinde benim, buradaki insanlara ulaşmada hangi yöntemin geçerli olduğu konusundaki düşüncemin farklılaşmasıdır.

Gazetenin kimlere hitap edeceği konusu hayli önemli. Bir kadro gazetesidir? Yığın gazetesi mi? Bunu önce saptayıp daha sonra hangi strateji ve taktiklerin uygulanacağı sorusu yanıtlanmalı.

Bana bıraksanız sayfalar dolusu yazmak isterim bu mektubu. Fakat öze söyleyecek olduğum, burada yığınlar, gerçek yığınlar götürecek bir gazetenin zorunluluğudur. Büyük teorik laflarla insanlara ulaşamayacağının deneyimi gerek Türkiye'de, gerekse burada yaşanmıştır.

Eğer benim düşündüğüm gibi bir gazete çıkarabilmeyi başarırız, bunun uzun ömürlü olmasını, peşinden yığınları da götürmesini başardık sayalım. Fakat bu gerçekleşmez, belli bir siyasetin baştan ayağa savunucusu bir havada çıkacak olursa yazık olur derim. Bunca yıl beklememize yazık, her türlü haklarının farkına varamayan, bunları savunamayan, bunları savunmasında yol gösterici bir yayından uzak bıraktıran insanlarımıza yazık.

Kötümser bir hava taşıyor olabilir mektubum. Korkuyorum yanlışlar yapılmamasından. Büyük kayıplara maloluyor çünkü bizlere, işçi sınıfı hareketine. Bu yüzden hoş görün.

Aliye Erkan/Münih

Bir, iki öneri

Şurası bir gerçektir: Yıllardır Batı Avrupa'da Türkiye Postası gibi bir gazeteye ihtiyaç vardı. Bugün Türkiye Postası'nın yayın hayatına atılmasıyla bu alandaki boşluğu dolduracağına inanıyoruz.

Gazetemiz Türkiye Postası'nın ilk sayısı elime geçti. İçerik olarak doyurucu ve anlaşılır bir dille yazılmış. Fakat ben bazı teknik şeyler için bir-iki öneri yapacağım.

1. Gazetenin ismi ufak puntolarla yazılmış, daha da büyötmek acaba mümkün mü?

2. Gazetede yer alan baş haberlerin başlıkları biraz daha büyötülemez mi?

3. Başyazar arkadaşın yazısı çok uzun. Bunun getireceği sakinca, bir dizi insan kalabalık yazı okumayı pek sevmez. Böylesi yazılar bölümler halinde değişik sayılarda yer alsa daha iyi olmaz mı?

N.Neziroğlu/Belçika

İlk sayıdaki
eksikler

Değerli arkadaşlar;

Avrupa'nın her tarafında olduğu gibi bizim Karlsruhe ve çevresinde de Türkiye Postası'nın ilk sayısı sevinçle karşılandı. Abone arkadaşlarla konuşmamda, elden dağıttığımız kişilerden öğrendiğime göre, bu gazete büyük bir boşluğu dolduracak.

Bize göre ilk sayısında şu eksiklikler göze çarptı: Gazetenin isminin biraz küçük olması, ismin yanındaki ülkelerdeki fiyat listesi ve sol baştaki tarih ve adresin kare içinde olmaması. Başyazının diğer yazılara göre küçük olması. Sekiz sayfa'nın bir olması, sekiz sayfa'nın ayrı olması. Hangi konudan hangi konuya geçildiğinin ayrıntılı yazılmaması; örneğin "Türkiye Haberleri" veya "Dünya Haberleri" yazılarının küçük olması. Kültür sayfasının çok olumlu olması, fakat son sayfada olmaması.

Bunlara rağmen ilk sayıda Türkiye işçilerin elinden bırakmadığı bir gazete çıkardığınız için tüm yazı kurulu arkadaşlara teşekkürler.

Karlsruhe muhabiri

Televizyon
programı

Sizlere gazete konusunda bir önerim var. Türkiye Postası 15 günde bir çıkacağına göre, acaba Almanya'daki televizyon programlarının bütün hepsini olmasa bile, 1.ve 2.programları gazetede veremez miyiz?.. Bunu şu açıdan düşündüm, örneğin 5 bin gazete dağıtıldığını düşünelim, programlar verilirse bu 5 bin kişi Alman TV mecmuaları almayacaktır. Bir diğer yararlı yönü de her akşam gazetenin bir defa daha ele alınması demektir. Bu konuyu arkadaşlara açtımda çok müsbet karşıladılar.

Karlsruhe muhabiri

Kutlu olsun

Türkiye Postası'nın yayın hayatına başladığını elime yeni geçen özel bülteninizden okudum.

Ülkemizdeki askeri devrimden bu yana epey zaman geçti. Ülke kan ağlıyor. Cuntanın saldırıları ülkemizin sınırlarına, onların demokratik örgüt temsilcilerine, aydınlara devam ediyor. "Generallerin Demokrasisi" oyunu zorla sahnelenmeye çalışılıyor. İşçi sınıfımızın güçleri saldırıların yaralarını sararken direniş örgütüyor, çıkış yolu gösteriyor. Evrenlerin ve arkasındaki Koç-

ların, İllıcların, Sabancıların gerçek yüzlerini ve niyetlerini açığa çıkarmanın onları yalnızlaştırmanın yeni örneklerini veriyor.

Türkiye Postası'nı bu bitip yorulmaz çabaların yeni bir örneği olarak görüyor ve yürek dolusu hoşgeldin diyorum. Yürekleri, akilları zindanları dolduran sendikacıların, barış savaşçıların, öğretmen, aydın ve bilim adamlarımızın yanında olan tüm emekçi dostlara Türkiye Postası kutlu olsun.

A.B./İngiltere

Güncel sorunlar

Almanya haberleriyle ilgili sayfaya yönelik bir öneride bulunmak istiyorum. Bu sayfada burada yaşayan insanlarımızın sorunlarına, güncel sorunlarına ayrıntılı yer verilmeli. Ama bu sadece haber aktarma biçiminde olmamalı, onlara en güncel güçlüklerinde yol gösterici, adım attırıcı biçimde olmalı. En güncel sorunlardan biri, örneğin oturma hakkı. Federal Almanya'daki yeni gelişmeler bu hakkı almayı işçilerimiz için acıleştiriyor. Ama çoğu bunun için gerekli işlemlerden ve koşullardan habersiz. Bu sayfada bu konunun önemi, yararı ve somut olarak neler yapmak gerektiği, hatta dilekçe örneği bile yayınlanmalı. Ancak böylece gerçekten onların gazetesi olduğumuzu anlatma imkanını buluruz.

E.Hepsöyler/Bremen

Gazetemiz
her işyerinde

Heilbronn, Türkiye Demokrasi Güçleri ve DISK ile Dayanışma Komitesi "Bölgedeki en ufak fabrika ve atelyeye varıncaya kadar, o işyerinde bir tek Türkiye dahi çalışıyorsa, işte o işyerinde Türkiye Postası bulunacaktır" kampanyası başlattılar. Bölgede, çevresi dahil olmak üzere yaklaşık 14 bin Türkiye'nin bulunduğu belirtilen komite yöneticileri, "bu kişiler Türkiye Postası'na şimdilik abone olmasalar dahi, Türkiye Postası diye bir gazetenin olduğunu bilmelidirler ve bu gazeteyi aramalıdır" diyerek yeni bir tanıtma zinciri kurduklarını belirttiler. Komite ilk merhalede 4 Nisan günü için Heilbronn ve çevresinde 1500 adet, bir sayfası sadece Türkiye Postası'nı tanıtmaya ayrılmış bir ufak gazete bastırıldığını, yürüyüşte dağıtmak üzere 5 bin adet Almanca-Türkçe bildiri basıldığını belirttiler.

Böylece Türkiye Postası'nın her fabrikaya girmesini amaçladıklarını söyleyen yöneticiler, bu yeni yöntemle bölgede Türkiye Postası'nın satış ve dağıtımının genişleyebileceğini umduklarını da belirttiler.

Heilbronn muhabiri

SİZİN İÇİN SORDUK

Mutlaka iş mahkemesine
başvurmalısınız

Münih'ten İsmet Başer:

5 Seneden beri aynı firmada çalışıyorum, yaşı 30, iki çocuğum var. Bana şimdi işsizlik nedeniyle paralı çıkış teklif ediyorlar. Eşim işsiz. Kendim çıkmadığım halde işveren çıkış vereceğini söylüyorlar. Bu durumda bana ne önerirsiniz?

Günümüzde işverenin işsizlik nedeniyle bir çok işçiye çıkış verdiği bir gerçek. İşveren ve işçi temsilciliği (Betriebsrat) arasında yapılan anlaşmalar sonucu işçilerin belirli bir miktar tazminat (Abfindung) alarak işlerini bırakmaları sağlanıyor. Burada İşyeri İşçi Temsilciliği, işten çıkarılmak istenen işçinin durumunu tartışıyor, işçinin sosyal durumu ve işyerinin işçiye olan ihtiyacı gözönünde bulundurularak çıkışa itiraz edilebiliyor. Fakat işçi temsilciliğinin itirazına rağmen, işveren çıkış konusunda diretebilir ve çıkışı gerçekleştirebilir. Çünkü şu anda yürürlükte olan iş kanunu bunu mümkün kılmaktadır. İşte böyle bir durumda, işçi çıkışa razı değilse, ki öyle olmalıdır, mutlaka İş Mahkemesi'ne başvurmalı, mahkemede işyerine ihtiyacı olduğunu, paralı çıkışa işini bırakmaktan yana olmadığını sürekli belirtmelidir. Çünkü işçi işten çıktıktan sonra kendisinin çalıştığı işyeri iptal edilecek ve böylelikle bir işyeri daha azalmış olacaktır. İsmet Başer arkadaşımıza, çıkış konusunda hemfikir olmadığını, bulunduğu işyerinin işçi temsilciliğine bildirmesini, buna rağmen eline çıkış verildiği takdirde zaman geçirmeden, eğer sendikasıysa, sendikası kanalıyla, değilse özel bir avukat tutarak İş Mahkemesi'ne başvurmasını öneririz. Burada eğer sendikalı değilse derhal sendikaya üye olması da kendisi için çok iyi olur.

Heim'de kalmak
oturma hakkına
engel değildir

Münih'ten Fatma Karabacak:

10 senedir aynı firmada çalışıyorum ve firmanın yurtdında (Wohnheim'da) kalıyorum. Oturma hakkı (Aufenthaltsberechtigung) almak için müracaat ettim. Yabancılar polisi bana Heim'da kaldığım için oturma hakkı verilemeyeceğini, kendime yeni bir ev bulmam gerektiğini söyledi. Bu konuda bana bilgi verebilirseniz sevinirim.

10 senedir aynı firmada çalıştığımıza göre oturma hakkına müracaat etmek ve almak en tabii hakkınız. Yalnız burada istenen belirli şartları yerine getirmek gerekmektedir. Bu şartların en önemlilerinden birisi de yeterli konuta sahip olma zorunluluğudur. Bir kişi için yeterli konut 12 metrekare olarak belirtilmiştir, ayrıca "Oturma Hakkı"na başvuran kişinin Türkiye'de 16 yaşından küçük çocukları varsa onlar için de yeterli konut şartı aranır. Okuyucumuzun sorusundan yalnız olduğu anlaşıyor. Ama eğer bu Heim'da kendisi ile bir başkası da kalıyorsa ve evin metrekaresi iki kişi için yeterli değilse, veya işyerinden çıkma, çıkarılma tehlikesi varsa, yabancılar polisi oturma hakkı için yaptığı müracaatı kabul etmeyebilir. Gerekli tüm şartları yerine getirmiş bir yabancı sadece Heim'da kalıyor diye geri çevrilemez, tabii oturduğu evin metrekaresi yeterli ise. Eğer Heim'in metrekaresi yeterli olduğu halde hala okuyucumuzun müracaatı kabul edilmiyorsa DGB kanalıyla mahkemeye başvurusunu ve hakkını aramasını öneririz.

Türkiyeli gençliğin savaşım günü 16 Mart Strasbourg'da kutlandı

Strasbourg Türkiyeli İşçiler Derneği, 20 Mart'ta Türkiyeli anti-faşist gençliğin savaşım günü 16 Mart'ı, Strasbourg Sendikalar Binası'nda düzenlediği bir toplantıyla kutladı.

200 Türkiyelinin katıldığı bu toplantıda, IGD Genel Başkanı A. Muhtar Sökücü yaptığı konuşmada, 16 Mart'ın Türkiye ilerici gençliğiyle dayanışma günü olduğunu vurguladıktan sonra, işkencehanede, zindanda, yurt içinde gizlenerek ve yurt dışında politik göçmen olarak yaşamını sürdüren Türkiye ilerici gençliğiyle dayanışmanın önemini vurguladı.

Daha sonra söz alan STİD gençlik sorumlusu, Fransa'daki Türkiyeli gençlerin sorunlarını dile getirerek, iki kültür arasında bocalayan bu gençliğin örgütlenmesinin zorunluluğu üzerinde durdu.

Toplantı, Türkiye işçi sınıfı tarihi üzerine gösterilen slaytlar ve Nazım Hikmet'ten okunan şiirlerle son buldu.

Belçika'da 100 örgüt yabancı düşmanlığına karşı çıktı

● Hamburg'da "Yabancı Düşmanlığı Değil, İşyerleri İstiyoruz" ana belgisi ile bir yabancılarla dayanışma haftası düzenlendi

25 Mart Cuma akşamı, başta Belçika Genel İş Konfederasyonu ve Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu olmak üzere aralarında sendikalar, siyasal partiler (Belçika Komünist Partisi, Sosyalist Partisi vb.), göçmen işçi derneklerinin de bulunduğu 100 kadar örgüt tarafından düzenlenen bir kapalı salon toplantısıyla, Belçika'da son günlerde gelişen yabancı düşmanlığı protesto edildi.

Belçikalı Türkiyeli İşçiler Birliği'nin de örgütleyiciler arasında yer aldığı bu toplantıda söz alanlar, özellikle Brüksel'deki bazı belediyelerin kanun dışı yabancı düşmanı kararlarını şiddetle yerdiler. Bu arada Belçika hükümetinin ve Adliye Bakanı Gol'un tutumu da yerildi. Hristiyan Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri R.Dhondt, konuşmasında, Bakan J.Gol'un kamuoyunu yabancılarla karşı tahrik ettiğini söyledi ve bazı yetkililerin Yabancılar Kanunu'nu çiğnediklerine dikkati çekerek, "bazı kurumlar kanunu uygulamaz, savcılık şikayetlerimizi işleme koymazsa nereye gideriz" dedi. Daha sonra söz alan Belçika Genel İş Konfederasyonu Genel Sekreteri G. Carpentier ise, bugünkü duruma gelmesinde Belçikalı patronların taşıdığı sorumluluğa dikkati çekti.

İki bini aşkın dinleyicinin katıldığı toplantıda, yabancıların haklarının savunulmasıyla demokrasi ve insan haklarının

savunulması arasındaki paralellik pek çok konuşmacının vurguladığı ana tema oldu.

Yabancı düşmanlığına karşı Federal Almanya'daki etkinlikler

Yabancı düşmanlığının giderek yaygınlaştığı Federal Almanya'nın çeşitli kent ve bölgelerinde, yabancılarla dostluk haftaları veya geceleri yaygınlaşıyor. Geçtiğimiz günlerde bir kaç büyük merkezde düzenlenen "Yabancılarla Dayanışma" haftaları yanısıra, çeşitli yerleşim merkezlerinde de dayanışma geceleri yapıldı.

Hamburg'da, 10-17 Mart tarihleri arasında, "Yabancı Düşmanlığı Değil, İşyerleri İstiyoruz" ana belgisiyle bir yabancılarla dayanışma haftası düzenlendi. Hafta boyunca, yabancılar politikasıyla ilgili toplantılar ve çeşitli kültür programları yapıldı. Haftayı düzenleyen kuruluşlar arasında çeşitli Alman ve yabancı derneklerinin yanı sıra Eğitim ve Bilim Sendikası (GEW), Alman Komünist Partisi (DKP), Jusos'lar, GAL, Protestan Öğrenci Birliği, Landesjugendring ve kiliselerle bağlı çeşitli örgütler yer alıyor.

Remscheid'da, yabancılar arasında en büyük düşmanlığa hedef olan Türkiyelilerle dayanışmayı pekiştirmek üzere 12 Mart'ta başlatılan "Türk-Alman Dostluk Haftası"nın Remscheid Belediye Başkanı açtı. "Dışlamaları ve önyargıları yıkmak zorundayız" diyen Belediye Başkanı, Almanları yabancı vatandaşlara yardıma ve yabancı düşmanlığına karşı birlikte savaşma çağırdı. Remscheid İşçi Derneği'nin öncülüğünde başlatılan dostluk haftasına, çeşitli Alman ve yabancı dernekleriyle ilerici demokrat kişiler, öğretmenler, eğitimciler, işçi temsilcileri katıldılar.

Stadthallendorf'da Türk-Alman Dostluk ve Çalışma Derneği'nin 12 Mart'ta düzenlediği geceye, 300'ü aşkın Türkiyeli ve Alman katıldı. Geceye katılan DGB Bölge Başkanı yabancılarla dostluğun önemini vurguladı. Türk, Alman, Yunan, Filistin, Arap folklor ve müzik gruplarının da yer aldığı gece, yabancı düşmanlığına karşı ortak savaşım belgileriyle sürdü.

Heilbronn Yabancı Düşmanlığına Karşı Birlik Komitesi içinde yer alan 26 kuruluşun temsilcileri, Komite'nin görevlerini saptarken, girişimlerin sadece Federal Almanya'ya dönük olmaması, Türkiye'deki cantanın içyüzünün Alman topluma tanıtılması ve teşhir edilmesi gerektiğini vurguladılar. Komite, Türkiye'deki anti-demokratik uygulamaları Türkiye'nin Stuttgart Başkonsolosluğu, Bonn Büyükelçiliği ve cunta şefi Evren nezdinde yazılı olarak protesto etti.

Londra'da Yunan gençliği Türkiyeli gençlerle elele

● Her iki ülkenin gençliği ülkelerinin NATO'dan çıkması, ABD üslerinin sökülmesi ve Kıbrıs'tan yabancı askerlerin çekilmesi hedeflerinde görüş birliği içindeler

İngiltere Yunanistanlı Öğrenciler Örgütü, Londra'da "Türkiyeli İlerici Gençliği ve Genç Siyasal Tutuklularla Dayanışma" toplantısı düzenledi. 23 Mart akşamı yapılan toplantıda 60'ı aşkın Türkiyeli ve Yunanistanlı genç bir araya geldiler. Toplantıdaki konuşmalarda, Yunan gençliğinin cuntanın zulmü altındaki Türkiye gençliği ile dayanışması ve her iki ülke gençliğinin ortak düşmana karşı savaşım birliği vurgulandı.

Toplantıyı açan Yorgos Pitas, "Demok-

rasi ve insan hakları için, demokrasi, ulusal bağımsızlık, barış ve toplumsal ilerleme savaşısı tüm politik tutukluların sahverilmesi için savaşımımızı vargücümüzle desteklemeye devam edeceğiz" dedikten sonra, Yunanistan ve Türkiye'nin NATO'dan çıkması, her iki ülkedeki ABD üslerinin sökülmesi ve Kıbrıs'tan tüm yabancı askerlerin çekilerek adanın üslerden arındırılması için savaşımın her iki ülke gençliğini ortak düşmana karşı birleştirdiğini bildirdi; bölgede barışın korunması ve kalıcılaştırılmasının önemini vurguladı.

● Yunan gençliği adına konuşan Yorgos Pitas, Türkiye'deki tüm siyasal tutukluların serbest bırakılmaları için savaşımı vargüçleriyle desteklediklerini belirtti

Paris'teki demiryolu grevi nedeniyle toplantıya katılamayan IGD Genel Başkanı Ahmet Muhtar Sökücü, bu gecede okunan konuşmasında, 12 Eylül sonrasında terörü önleme adı altında yürütülen devlet terörü ve cuntanın gençliğe yönelik saldırıları, örnekleriyle sergilenerek kınandı. Sökücü'nün konuşmasında, bütün bu örneklerin cunta ve gerici egemen sınıfın gençlikten korkmakta olduğunu, gençliğin politik etkinliğini denetim altına almak ve genç düşünceleri gerici, ırkçı, şöven bir eğitimle şartlandırmak istediğini gösterdiği belirtilerek, "gençlik ve özellikle asker gençler, cuntanın dış politikasındaki serüvenci gelişmelerin taşıdığı ölümcül tehlikelerden endişe duyuyor. Çünkü cunta, Türkiye'yi artan oranda ABD emperyalizminin ve Reagan yönetiminin savaş kıskırtıcısı yoluna sürüklüyor" dendi. Sökücü'nün konuşması "Türkiye ilerici gençliği, işçi sınıfının öncülüğünde ve dünya demokratik gençlik hareketinin desteği ile ülkemizin özgür geleceği için savaşımını sürdürecektir" sözleriyle son buldu.

Toplantının ikinci bölümünde, Türkiye işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin savaşımını ve cuntanın baskı ve zulmünü sergileyen bir slayt gösterisi sunuldu. Nazım Hikmet'ten çeşitli şiirlerin okunduğu gösteri, Türkiye'nin özgür geleceğinde uluslararası dayanışmanın önemi vurgulanarak ve Enternasyonal Marşı hep birlikte söylenerek tamamlandı.

Linkenheim'da "Bahar Futbol Turnuvası"

Karlsruhe'ye bağlı Linkenheim bölgesinde Türkiyeli işçi ve gençler bir futbol turnuvası düzenlediler. 16 Nisan'da başlayacak turnuvaya Çamışspor, Şimşekspor, Ümitspor, Dozerler ve Emeçkarlar takımları katılıyor. Turnuvaya ilginin, çevrede büyük olduğu bildiriliyor.

Datteln'de kültür günü

19 Mart 1983 günü, Belçika Türkiyeli Kadınlar Birliği'yle Yunanistan Demokrat Kadınlar Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri gece, akşam saat 17'de başlayıp gece-nin geç saatlerine kadar devam etti.

Datteln Türkiyeli Gençler Grubu ve Alman Barış Komitesi, yabancı düşmanlığına karşı yaptığı ortak toplantıda, 17 Nisan 1983'de bir Kültür Günü düzenlenmesini kararlaştırdı. 17 Nisan günü saat 15'de, Datteln Stadthalle'de yapılacak toplantıda, Türkiyeli Gençler Grubu tiyatro ekibi, yabancı düşmanlığına karşı çeşitli skeç ve pandomimler sunacak, türkü grubu halk türkülerinden örnekler verecek, Alman müzik grubu da barış ve dostluk şarkıları söyleyecek.

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü'nü kutlamak amacıyla düzenlenen bu şenlik süresince saz eşliğinde türküler söylendi; Nazım'dan şiirler okundu. Kemeçe eşliğinde yapılan folklor gösterisi seyircileri coşturdu. Gecenin kültür bölümünde yer alan Hacivat-Karagöz oyunu, örgü ve yorgan yarışmalarıyla ilgiyle izlendi.

Yüzlerce kişinin katıldığı gecenin en ilginç yönü Türkiyeli ve Yunanlı kadınlarca ortak düzenlenmiş olmasıydı. Türkiyeli ve Yunanlı konuşmacılar her iki halkın dostluğunu vurguladılar. Yunanistanlı bir konuşmacının "1973'ten önce ülkemizde cuntaya karşı verdiğimiz mücadelede Türkiyeli ilericiiler bizimle dayanışma içinde oldular. Bugün de biz cuntaya karşı savaşım Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma içindeyiz" demesi dinleyiciler arasında büyük yankı uyandırdı; "Yabancı Uluslararası Dayanışma" belgisi salonu dakikalarca çınlattı.

İÇİMİZDEN BİRİ

"Çocuklarımla geleceği ile oynanıyor"

Konuşan: Mehmet Ünal

bancılar Girişimi uğraşılıyor."

Yabancılar Girişimi'nin Frankental yabancılar polisine yazdığı mektubu gösteriyor. Mektup şu satırlarla bitiyor: "Hümanist düşünceleri gözönüne alarak karar veriniz. Özellikle Göller ailesinin üç yavrusuna, geleceklerini karaltmamak için babalarının yurtdışı istemini lütfen geri alınız."

Yabancılar Girişimi'nin bu mektubunu yabancılar polisi gözönüne alacak mı...

İşte insanlarımızdan biri, içimizden biri...Kaderi ne olacak?

"On yıl kardeşim. On yıl dile kolay. Tam on yıl çektim ben bu ülkenin gilesini, en pis işlerinde çalıştım. En kötü evlerde oturdum. Horlandığım oldu. Gençliğim, sağlığımı gitti" diyordu Yalçın Göller. Önündeki masada yabancılar polisinin gönderdiği, o bakınca adamı ürperten soğuk yüzü mektup, "...Almanya'yı terkediniz." Ağlamaklıydı. Çocukların yüzlerine de sinmişti ağır, hüznülu hava.

"Buna bal gibi, insanı bir kaç kez cezalandırmak" denir. Çocuklarım burada büyümüştür. Türkçe'yi konuşamazlar, Türkiye'yi tanımazlar. Ben on yıldır yaşamımı burada kurmuşum, yabancılaşmışım-öz yurduma. Ne ederim, ne yaparım." Soluklandı. "Sormuyorsun suçumu, neden?" diye sorarak yüzüne baktı. Yanıt beklemeden anlatmaya başladı. "Yıllarca önce çalıştığım yerde biri fikirlerini bana zorla kabul ettirmeye çalışıyordu. Ben kabullenmiyordum. Bir keresinde yumruklamaya kalkıştı beni ve ardından bıçakla saldırdı. Kendimden uzaklaştırmak için ittim. Yere düştü, kafası taşa çarptı. Dört gün sonra öldü. Üç buçuk yıl yattım, cezanın kalanı bağışlandı."

"Şimdi neden sizi göndermek istiyorlar, hangi nedenleri gösteriyorlar?"

"Suç işledim diyorlar. Hapiste yat-tın diyorlar. Bence asıl neden artık posamızı çıkardılar, istemiyorlar. Yabancı düşmanlığının da sebeplerinden biri bu bence."

"Hakkını aradın mı?"

"Aramaz olur muyum. Bakma sen şimdi böyle üzgün olduğuma. Hakkımı aradım, arayacağım. Biliyor

musun, Yabancılar Yasası'nın 10. maddesine göre atıyorlarmış. Avukatım uğraşılıyor. Eyalet Yüksek Mahkemesi'ne başvurduk. Yanıt henüz gelmedi."

Bayan Göller'e soruyoruz:

"Siz baci, siz ne diyorsunuz?"

"Ben ne diyeyim. Elbette kocamın yanımda kalmasını istiyorum. Çocuklarımla da. Onların geleceği bizim yuvamızın bölünmeden burada kalmamıza bağlı. Yalnız bizimle değil, çocuklarımızın geleceği ile de oynuyorlar."

"Dostlarımız da var" diye söz geçiriyor Yalçın Göller. "Hessen Ya-

"Buna bal gibi insanı bir kaç kez cezalandırmak denir"

Essen'de "Milli Görüş" yandaşları cuntayı kınadı

"Milli Görüş" taraftarlarının 19 Mart günü Essen'de yaptıkları toplantıda Türkiye cuntası kınandı ve cunta karşısında tarafsızlığın cuntanın yanında olmak anlamına geldiği vurgulandı.

Milli Görüş taraftarlarının Essen Gruka Park civarında bin kişilik bir salonda düzenledikleri toplantıya katılanların bir çoğu yer bulamayarak toplantıyı ayakta izlemek zorunda kaldılar. Toplantıda yapılan konuşmalarda "Türkiye'nin bir İslam devleti olduğunu Anayasa'ya yazdıran askeri idarenin buna inmadığı; askeri idarenin, ABD'nin, Ortadoğu'daki karanlık emellerini gerçekleştirmek için kullandığı maşalar olduğu" vurgulandı.

Bir başka konuşmada "Türkiye'de dini inanç hürriyeti kalmadığı" ileri sürülerek Evren'i destekleyen veya tarafsız kalanın da, o kişilerden sayılacağı" söylendi.

Dört saat süren ve ilgiyle izlenen toplantıda resim çektilirmedi.

Ostern bariş yürüyüşleri Avrupa'nın çeşitli kentlerinde yapıldı Almanya'da 500 bin kişi yürüdü

Nisan ayının ilk haftası içinde yapılan Ostermarsch'lar bu yıl her zamankinden daha büyük bir katılımı gerçekleştirildi. 1983 yılı sonuna kadar Amerikan atom roketlerini Batı Avrupa'da beş ülkeye yerleştirmeye karar veren NATO'nun 34.kuruluş yıldönümüne rastlayan bu yılki bariş gösterilerinde, NATO'nun bu kararı protesto edildi.

Gösterilerin ve mitinglerin geçen yıllara göre çok daha büyük ve coşkulu olması, ne Reagan'ın roketler konusundaki "ara çözüm" manevrasının, ne de Federal Almanya'da CDU/CSU'nun yoğun bir biçimde yürüttüğü "Ostermarsch"ları komünistler düzenliyor; bariş gösterileri Moskova'ya hizmet ediyor" propagandasının bariş hareketine katılan yığınları etkilemediğini gösterdi.

FEDERAL ALMANYA'da 500 bini aşkın kişinin katıldığı, 90 ayrı yerde yapılan yürüyüşlerin bir bölümü silah depoları ve ABD'nin atom roketlerinin yerleştirilmesi düşünülen bölgelerde oldu. Gösterilere çeşitli siyasal partilerden kişiler, din adamları, sendikacılar, anti-faşistler, sosyal demokratlar, Yeşiller, komünistler, liberaller katıldılar. Bazı yerlerde gösterileri CDU'lulardan da destekleyenler oldu.

Foto/Levent ÖZGÜL

Batı Berlin'de 4 Nisan'da kentin 4 ayrı alanından başlayıp Platz der Luftbrücke'de bir mitingle biten gösteriye yaklaşık 25 bin Alman ve yabancı katıldı. Alanda bariş komiteleri temsilcileri, Anti-faşist Komite temsilcisi Mehmet Aksoy konuştu

DUISBURG'da 2 Nisan günü başlayan bariş gösteri kolları 3 Nisan'da Essen'e vardı. Miting, Protestan Kilisesi'nden bir papazın "pazar duası" ile başladı. Dortmund'a ulaşıldığında, kalabalık çeşitli yürüyüş kollarının katılımıyla 120 bin kişiyi buldu. Dortmund'daki gösterinin sonunda, Nazım Hikmet'in "Bu Hasret Bizim" şiiri okundu. Ruhr bölgesinde bu yılki bariş gösterilerinin özelliği, maden işletmelerine çekilen bariş güvencinli

bayraklardı.

MÜNİH'te, 4 Nisan'da yapılan yürüyüşe 25 bin kişi katıldı. Konuşmalarda Münih'in "atom silahlarından arınmış bölge" ilan edilmesi istendi.

HEILBRONN'da 35 bin kişinin katıldığı gösteride Tübingen Üniversitesi'nden Profesör Walter Genf ve DGB Eyalet Başkanı, Türkiye'deki diktatörlüğün baskısı altındaki sendikacılarla ve bariş-severlerle dayanışma çağrısı yaptılar.

FRANKFURT'taki gösteride üç ayrı yerden gelerek birleşen 40 bin kişilik kalabalığın geçen yıllara oranla çok daha coşkulu oldukları gözlemlendi.

NÜRNBERG'deki gösteriye, aralarından tüm Türkiye'li örgütler de olmak üzere, 30 bin kişi katıldı. 3 Nisan'da, bariş girişiminin düzenlediği toplantıda FİDEF, KOMKAR ve Kürt Halkevleri Kürtçe müzik ve folklorün ve Nazım'ın şiirlerinin yer aldığı bir gösteri sundular.

MAINZ'da 12 bin kişinin katıldığı bariş yürüyüşü, 1945'den bu yana bu kentteki en büyük gösteri olarak niteleniyor. Yürüyüşe katılan Türkiye'lilerin önde gelen belgilerinden biri de, "Türkiye Bariş Güçleriyle Dayanışma" oldu.

Federal Almanya'daki gösterilerin kiminde polislerin yürüyüş kollarında ve miting alanlarında yer alanlara karşı sert tutumu dikkati çekti. Kohl hükümetinin bariş savunmaya yönelik kitlesel eylem ve etkinliklere karşı izleyeceği politikanın bir göstergesi olarak da nitelenen olaylar sırasında polis gözyaşartıcı bomba kullandı ve göstericilere coplarla saldırdı.

İTALYA'da göstericiler Comisa'da roketlerin yerleştirileceği üssün yolunu bloke ederek protesto gösterisi yaptılar.

İngiltere'de Cruise roketlerinin yerleştirileceği Greenham hava üssü 30-40 bin kişiden oluşan 22 kilometre uzunluğunda bir insan zinciri ile kuşatılarak roketlerin İngiltere'ye yerleştirilmesi karanı protesto edildi

İtalya'daki gösterilere Katolik papazların aktif katılımı dikkati çekti.

ABD'de New York, Kaliforniya, Los Angeles ve diğer eyaletlerde yapılan gösterilere binlerce kişi katıldı. Los Angeles'te polis yüz kadar göstericiyi tutukladı.

İsviçre Almanya arasında yapılan 13 kilometrelik bariş yürüyüşüne yaklaşık 12 bin İsviçreli, Alman, Fransız ve göçmen işçi katıldı. İsviçre'nin Basel kentinde başlayıp Almanya'nın Lörrach kentinde son bulan yürüyüşe çok sayıda Türk ve Kürt göçmen işçi eşleri ve çocuklarıyla birlikte katıldılar.

HOLLANDA'da roketlerin yerleştirilmesi planlanan bölgelerde yerel gösteriler yapıldı. 3 Nisan günü Almelo'da 1500 kişi atom başlıklarında kullanılan kimyasal maddeler üreten bir fabrikaya meşalelerle yürüdüler. Kentin Belediye Başkanı tarafından desteklenen gösteriler fabrikanın bahçesinde de sürdürüldü. 4 Nisan'da Harlem'de yapılan gösteride üzerinde ABD yazılı roket maketleri yakıldı.

FİDEF Kurultayı toplanıyor

Federal Almanya Türkiye İşçi Dernekleri Federasyonu'nun (FİDEF) 7.Kurultayı 9 Nisan günü Essen kentinde Heinrich-Strunk Straße'deki "Gesamtschule" binasında çalışmalarına başlıyor. 10 Nisan Pazar günü de çalışmalarını sürdürecektir. Kurultay'ın yabancı düşmanlığının hızla tırmandığı bugünkü koşullarda büyük önem taşıdığına işaret ediliyor.

Kurultay'a sunulacak Çalışma Raporu'nda silahsızlanma, yığın çalışmalarını, işsizlik, eğitim sorunu, eylem birliği ve Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma konuları ele alınıyor.

Altun'un Türkiye'ye iadesi onu ölüme mahkum etmektedir

Foto/Levent ÖZGÜL

24 Mart günü Batı Berlin'de Nostitzstr.6 numaradaki kilisede, aralarında Alternatif Liste Milletvekili Rita Kamemir'in de bulunduğu Alman, Türk, Kürt, İranlı 20 kişilik bir grup açlık grevine başladılar. "Açlık Grevi Komitesi" tarafından yayınlanan bildiriye Batı Berlin'deki protesto eylemini destekleyen örgüt ve gruplar açıkladı: Alternatif Liste sempatanları, İşçi Gerçeği, Proleter Dayanışma, Dev-Genç sempatanları, İşçi Kültür Birliği, Kürdistan İşçi Kültür Merkezi, Kürdistan Kültür Demeği, Halkın Fedalleri (azınlık) sempatanları, İşçi Gençlik, TKİ-Der, Anadolu Der., Türkiye ve Kürdistan Politik İhticacılar Komitesi, Ausländer-selbsthilfe Ver., Spandau Halk Kültür Merkezi, Kürdistan İşçi Kültür Der., Kürdistan İşçi Der., Yurtdışı Kürdistan Öğrenci Gençlik Birliği, PAV, Partizan Yolu.

(Lübeck muhabirimiz bildiriyor) - C.Kemal Altun'un Türkiye'ye iade edilmesi kararı 22 Mart günü Lübeck kentinde de protesto edildi. Alman ve Türkiye'li her kentlin en işlek caddesi olan Breitestraße'deki Belediye binasının giriş kapısı önünde "Türkiye'ye iade" kararını protesto eden pankartlar açarak ve bildiri dağıtarak bir saat kadar süren bir eylem gerçekleştirildi.

MHP liderlerinden Gün Sazak'ın öldürülmesi olayına karıştığı iddiası ile Türkiye'ye iade edilmesine karar verilerek tutuklanan Cemal Kemal Altun'un serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla Federal Almanya'da Mart ayı boyunca çeşitli gösteriler ve protesto eylemleri düzenlendi.

C.Kemal Altun, Türkiye'nin hiç bir kanıt göstermeden, "Gün Sazak'ın öldürülmesi olayına karıştığı" iddia ederek iade edilmesini Federal Alman makamlarından istemesi üzerine, geçtiğimiz yıl 5 Temmuz günü Federal Alman polisi tarafından tutuklandı. 9 Eylül 1982 günü Batı Berlin'deki Moabit Cezaevi'ne konan Altun hakkında, Batı Berlin mahkemesi 16 Şubat günü kendisinin Türkiye'ye iade edilmesine karar verdi.

İade kararı üzerine bütün Almanya çapında bu kararın geri alınması için bir imza kampanyası başlatıldı ve çeşitli protesto gösterileri düzenlendi. Protesto kampanyasının Alman kamuoyunda geniş ilgi bulması üzerine iade kararı ertelendi.

24 Mart günü ise, Batı Berlin'de Altun'un serbest bırakılması, tüm politik sığınmacılara iltica hakkının tanınması ve Türkiye'ye iadelerin durdurulması istemiyle aralarında Almanların da yer aldığı bir açlık grevi başlatıldı. "Açlık Grevi Komitesi" yayınladığı bildiriye, "barıştan, insanlıktan yana olan her kuruluş ve kişiyi bu eylemi desteklemeye, Alman ve Türkiye devletinin insanlık dışı uygulamalarını protesto etmeye" çağırıyor ve açlık grevinin Altun serbest bırakılıncaya kadar sürdürüleceğini açıkladı.

2 ve 3 Mart günleri ise, Batı Berlin'de kentin merkezindeki kilisenin çevresinde Açlık Grevi Komitesi tarafından Altun'un iade kararını protesto eden bir gösteri düzenlendi. Kilisenin etrafında bir zincir oluşturan protestocular, geniş ilgi gören eylemleri boyunca halka bildiriler dağıttılar, açıklamalarda bulundular.

Federal Almanya'nın Altun'u her an Türkiye'ye iade etmesinin söz konusu olabileceği, bu arada Federal Alman polisinin son günlerde 65 politik sığınmacıyı daha Türkiye'ye teslim etmek üzere tutukladığı bildiriliyor. Hatırlanacağı gibi bundan kısa bir süre önce de 40 politik sığınmacı Türkiye'ye iade edilmiş ve Yeşilköy havaalanında derhal gözaltına alınan sığınmacılara işkence yapılmıştı.

Faşistler kongre salonunu terk ediyorlar.

Hannover'de faşistler kongre yapamadılar

Hannover Ülkü Ocakı'nın kongresi Alman ve Türkiye'li demokratların ortak girişimi ve direnişiyle engellendi.

Üye toplantıları nedeniyle Freizeitheim Linden'e giden FİDEF örgütleri Hannover Halkevi ve Hannover Türkiye Gençler Birliği üyeleri, Ülkü Ocaklı MHP'lilerin kongre hazırlıkları içinde olduğunu gördüler. Faşistlerin kiralandıkları salonun müdürüne gidilerek Kongre yapmak isteyenlerin "Bozkurtlar" olduğu anlatıldı ve salonun verilmesi istendi. Müdürün, "elinden bir şey gelmeyeceği" cevabı üzerine Alman ve Türkiye'li demokrat örgütlere haber verildi. Bu arada 150 Ülkü Ocaklı salona giren 50 kadar demokrat yıldırımaya çalışıyor, tehdit ediyordu.

Saat 17 sularında ulaşılabilen Türkiye'li ve Alman demokrat örgütlerden 100 kişilik bir kalabalığın olay yerine gelmesi üzerine "Bozkurtlar"ın bir bölümü kongre salonunu terk etmeye başladı. Merkezün müdürü de, kongre için saat 22'ye kadar zaman verilemeyeceğini, saat 19'da salonun kapatılacağını bildirince, "Bozkurtlar" bu defa da polis çağırılmaya kalkıştılar. Ancak müdür tavrını

değiştirmede ve "Bozkurtlar" polis koruması altında salondan çıkarıldılar.

Dışarıda, Ülkü Ocaklı militanların Türkiye'li ve Alman demokratlara saldırma istemeleri sırasında polislin topluluğu dağıtmak istemesi üzerine, Türkiye'li ve Alman demokratlar kolkola girip kenetlenerek faşist Türk Federasyonu'nun kapatılmasını isteyen belgiler attılar. Bu arada "Bozkurtlar" salon müdürüne de silah çektiler, ancak olay sırasında polislin demokratlar arasından adam almaya çalıştığı ve silah çekme olayına ilgisiz kaldığı gözlemlendi.

Eyleme katılan Hannover Halkevi, HTGB, BIRKOM, Kurtuluş Sempatanları, SDAJ, VVN ortak bir değerlendirme toplantısı yaparak, hükümet değişikliğinden sonra faşist güçlere gelişme ortamı doğduğunu, Türkiye'li faşistlerin örgütlenme ortamı olan Türk Federasyonu'nun kapatılması bir yana, zarsız gösterilmeye çalışıldığını; bundan böyle faşist güçlerin düzenleyecekleri her türlü eylem ve provokasyona karşı yerli yabancı güçlerin birleşmeleri gerektiğini saptadılar. Basına dağıtılan bildiriye bölgedeki tüm Türkiye'li ve Alman demokratik örgütlerin imzaları vardı.